

Ogólnopolski Tydzień Bibliotek
XIV edycja
Biblioteka. Oczywiście!

08-15.05 2017

BAJKOWY ŚWIAT
JANINY PORAZIŃSKIEJ
W ILUSTRACJACH

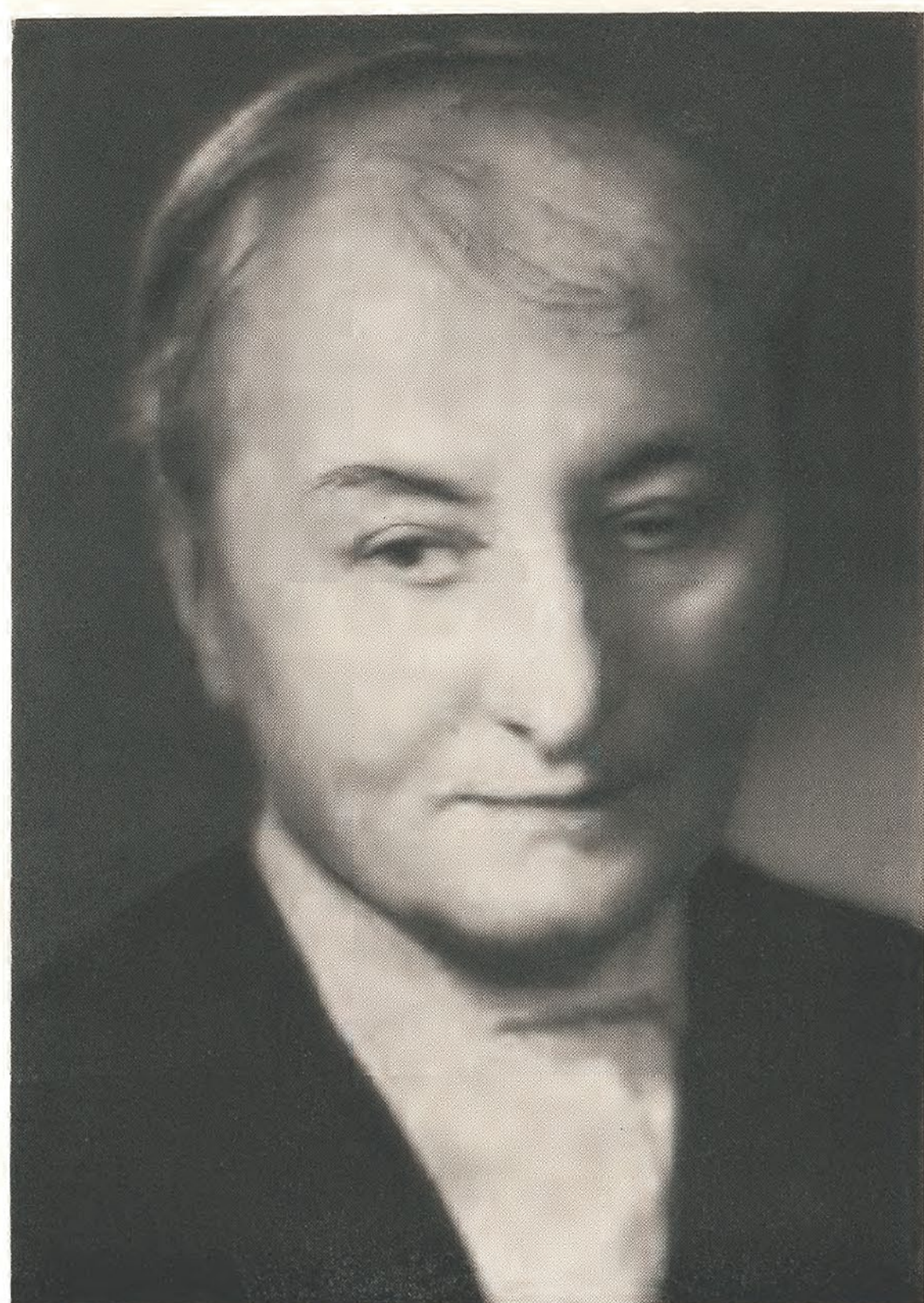
*Podrawiam wszystkie
polskie dzieci!*

Janina Porazińska

BG UMCS
BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

 LUBLIN 2017
700 LAT
MIASTA

*J ja miałam kiedyś 6 lat
i marzenie, aby zostać doróbkawem.
J. Porazińska*

Janina Porazińska

Janina Porazińska urodziła się w roku 1882, w Lublinie, zmarła w roku 1971 w Warszawie. Była poetką, prozaikiem, autorką utworów scenicznych dla dzieci i młodzieży, tłumaczką. Studiowała na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Debiutowała w roku 1903 na łamach „Wędrowca”, w roku 1912 opublikowała pierwszą książkę – baśń sceniczną *W noc wiosenną*. Współpracowała z wieloma pismami dla dzieci, takimi jak: „Przyjaciel Dzieci”, „Promyk”, „Promyczek”, „Płomyczek” (w latach 1927-1930 pełniła funkcję redaktora naczelnego), „Słonko” (w latach 1934-1939 pełniła funkcję redaktora naczelnego) i „Poranek” (w latach 1937-1939 pełniła funkcję redaktora naczelnego), była współzałożycielką „Płomyka” (1917). Od 1929 roku publikowała książki dla dzieci, zawierające wiersze, piosenki, bajki, obrazki sceniczne, baśnie, poematy, opowiadania, powieści. Większość z nich wyrosła na podłożu ludowej pieśni i legendy. Porazińska kontynuowała i rozwijała nurt zapoczątkowany przez Marię Konopnicką i Zofię Rogoszewną, które stylizowały formę swych wierszy dla dzieci, opierając się na wzorach ludowych. Debiutem poetyckim Porazińskiej był zbiorek wierszy *W Wojtusiowej Izbie* (1924). Kolejne tomiki to: *Smyku, smyku na patyku* (1952), *Psotki i śmieszki* (1955). Porazińska pisała też powieści, opowiadania i legendy: *Kichuś majstra Lepigliny* (1924), *Wesoła gromadka* (1933), *Maciuś Skowronek* (1937), *O dwunastu z Zapiecka* (1946), *Borówka* (1947), *Boża ścieżka królowej Kingi* (1947), *Kto mi dał skrzydła* (1957, poświęcona życiu i twórczości Jana Kochanowskiego), *Tajemnicze butki* (1958), *I w sto koni nie dogoni* (1961), *Pamiętnik Czarnego Noska* (1964), *Moja książeczka* (1967).

Była również autorką baśni: *Za górami... Za lasami* (1952), *Za trzydziwartą rzeką* (1955), *Zuchwały strzyżyk* (1955), *Pan Twardowski w Czupidłowie* (1959), *Czarodziejska księga* (1961), *Starodziej* (1962).

Napisała utwory sceniczne – oryginalne: *Wesele Małgorzatki* (1927) oraz była autorką adaptacji: *Kopciuszek* (1929), *Jaś i Kasia* (1933), *Baśń o siedmiu krukach* (1938). Porazińska przełożyła i przystosowała dla dzieci epopeję fińską *Kalewala* (1958). Opracowywała też czytanki szkolne. W bogatej twórczości Porazińskiej na plan pierwszy wysuwa się mityczny obraz świata przedstawionego, który w podstawach jest bliski odczuciu świata przez dzieci. Przedmioty, zwierzęta i ludzie otaczający dzieci, także zdarzenia realizują w opowieściach formułę pierwotnego wzorca, sięgającego naturalnego związku człowieka z przyrodą. Widać to szczególnie wyraźnie w utworach zaczerpniętych z pieśni gminnej – legendach i baśniach. Wiersze Porazińskiej charakteryzuje ciekawa kanwa fabularna, tok rytmiczny prosty, ale monotony, łatwe porównania i przenośnie.

W roku 1953 Porazińska otrzymała Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za całokształt twórczości literackiej, w roku 1969 – Order Uśmiechu. Jej utwory były tłumaczone na wiele języków.

Źródła:

Słownik literatury dziecięcej i młodzieżowej, pod redakcją Barbary Tylickiej i Grzegorza Leszczyńskiego. Wrocław (2002), s. 306 – 307.

URODZIŁAM SIĘ W LUBLINIE

Urodziłam się przy końcu ubiegłego wieku w Lublinie.

Mieliśmy tam dom w dzielnicy staromiejskiej przy ulicy Rybnej.

Był to jedyny dom na tej ulicy zwrócony do niej frontem, nie miał jednak numeru 1, tylko 72. Widocznie wszystkie domy Starego Miasta (a może i całego Lublina) miały numerację kolejną, niezależnie od ulicy, przy której stały.

Ta szeroka jednopiętrowa kamienica skrzydłami swymi zachodziła z jednej strony na ulicę Olejną, z drugiej... nazwy tej ulicy nie pamiętam.

Choć dzielnica była stara, dom nasz musiał pochodzić z nowszych czasów, bo bynajmniej nie było w nim widać oszczędności miejsca.

Sień była przestronna. Drewniane, o niskich stopniach schody tak były szerokie, że pięć osób obok siebie mogło nimi iść swobodnie. Schody w dzień jasno oświetlało frontowe okno.

Doskonale pamiętam to nasze mieszkanie.

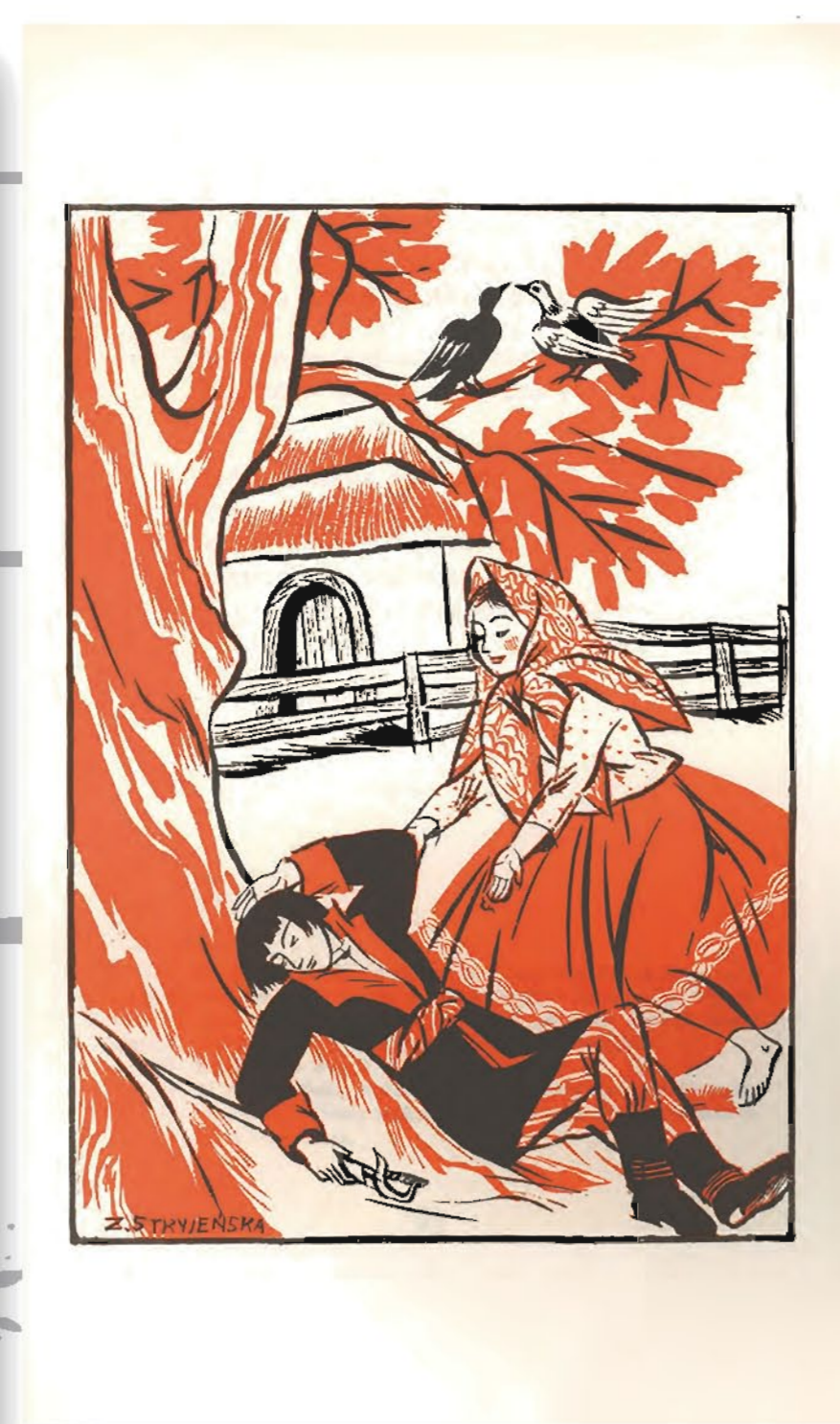
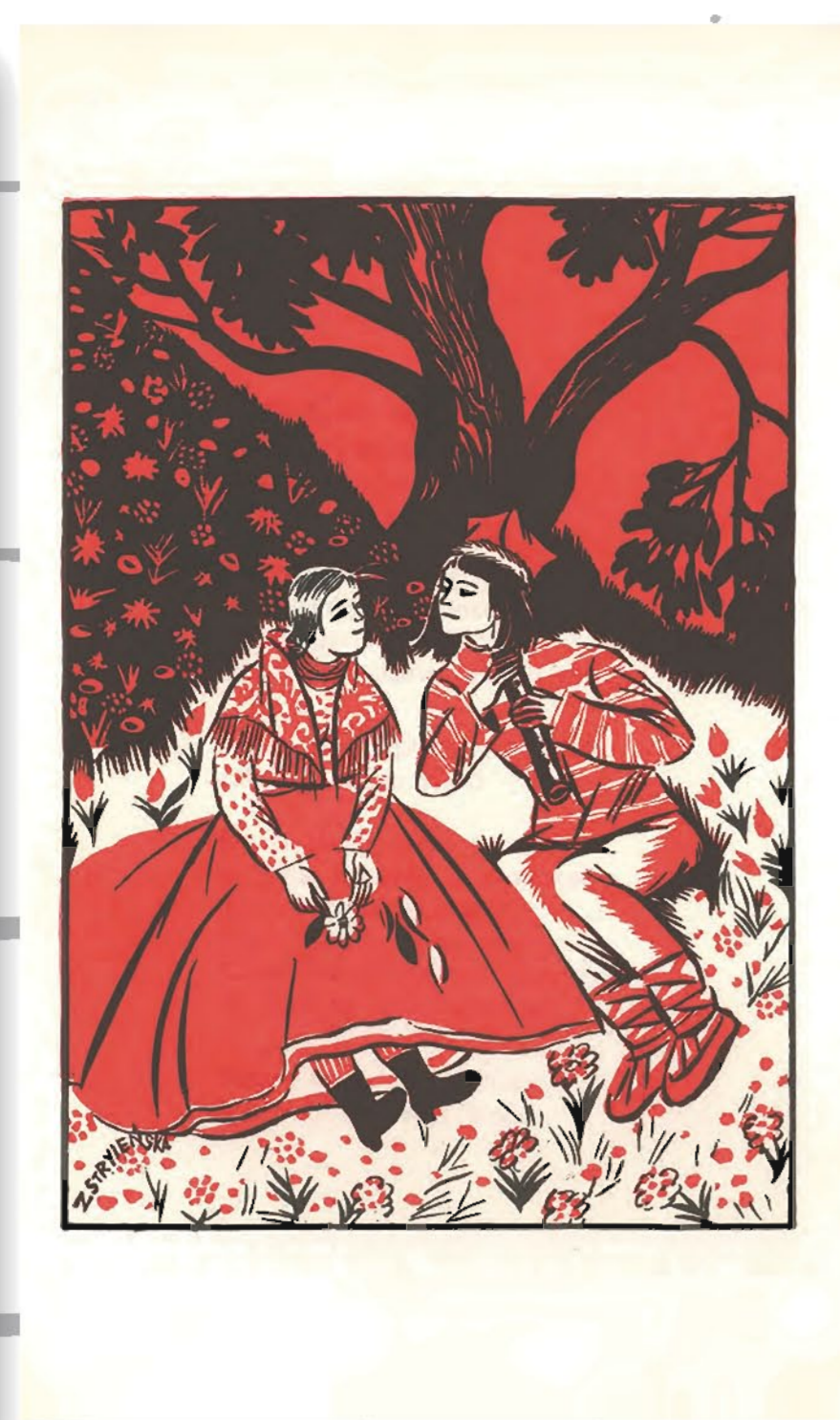
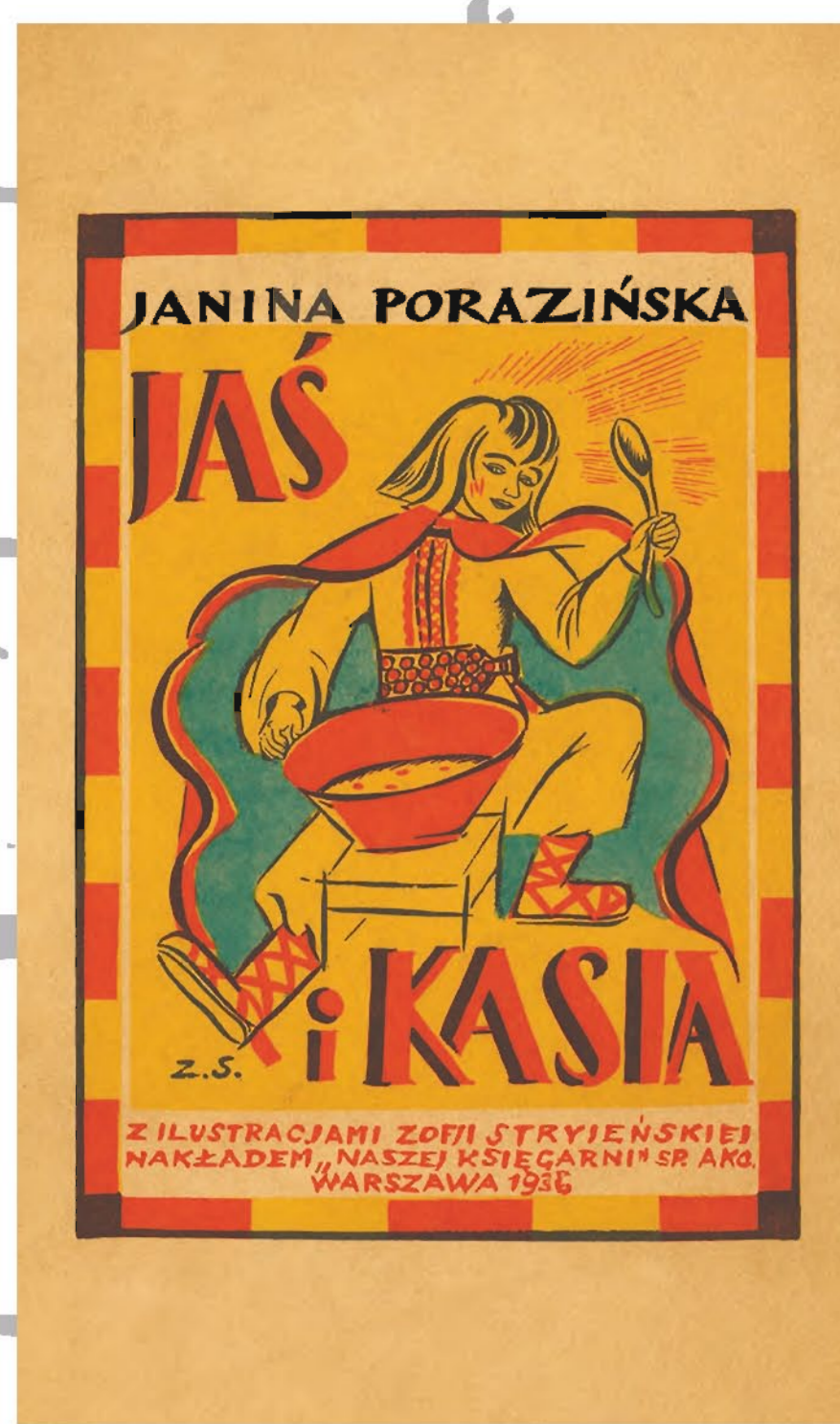
Ze schodów wchodziło się do przedpokoju, wspólnego rozmiarami, ogrzewanego wyłącznym dla niego piecem i bardzo widnego, oświetlało go bowiem duże okno od ulicy. Przedpokój miał, poza wejściowymi ze schodów, dwoje drzwi. Można było, wychodząc jednymi drzwiami, obejść dookoła całe mieszkanie i drugimi drzwiami do przedpokoju wrócić.

Za przedpokojem był gabinet ojca, potem pokój matki, następnie duży pokój z balkonem – wszystkie w amfiladzie, to znaczy w jednym rzędzie; potem równoległe do tych sypialny, pokój „ciemny”, bez okna, bo stykał się z murem domu z sąsiedniej ulicy, i stołowy.

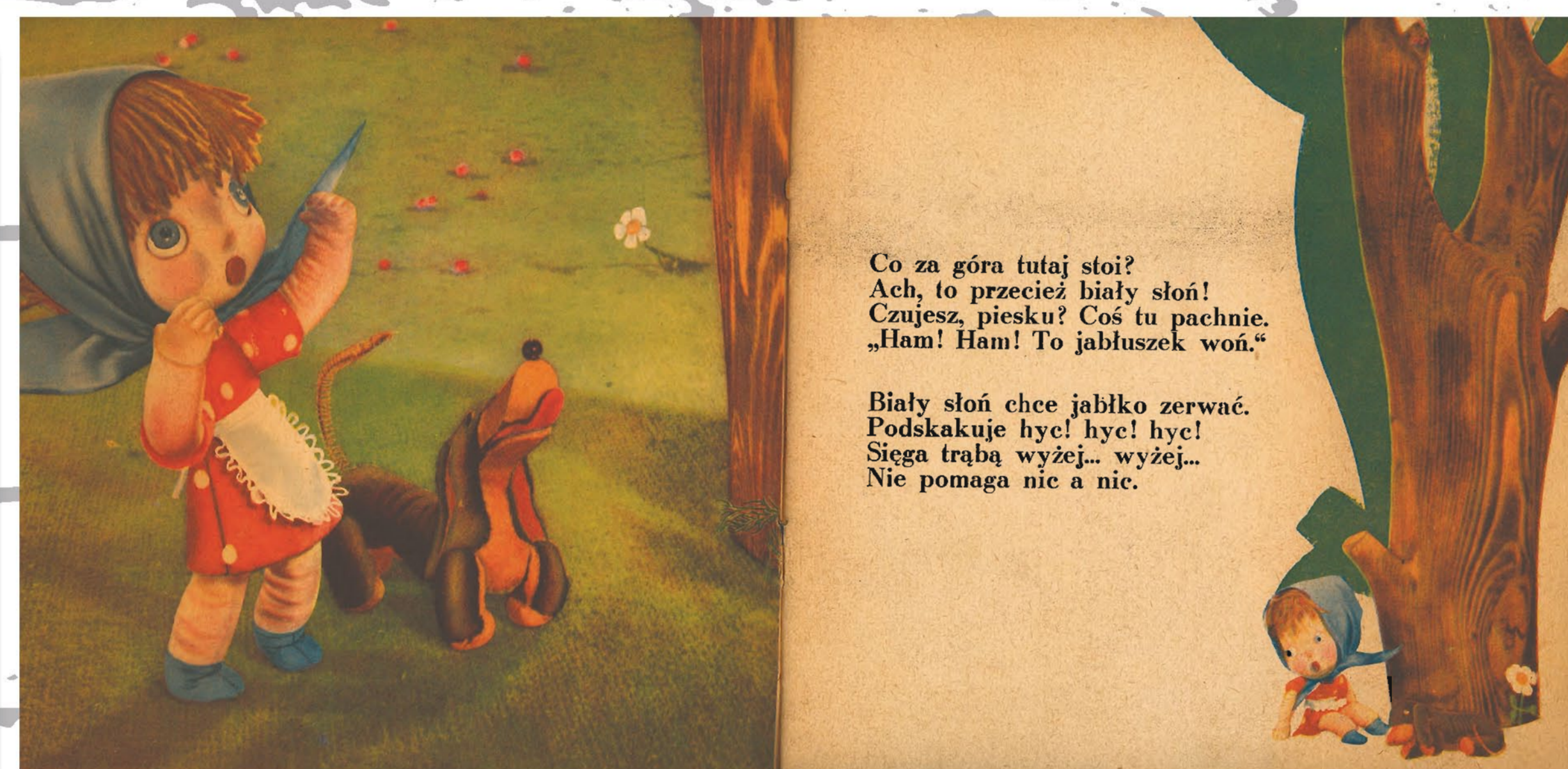
Ze stołowego szedł korytarz, za nim kuchnia wiel-

MIESZKANIE
I SĄSIEDZI

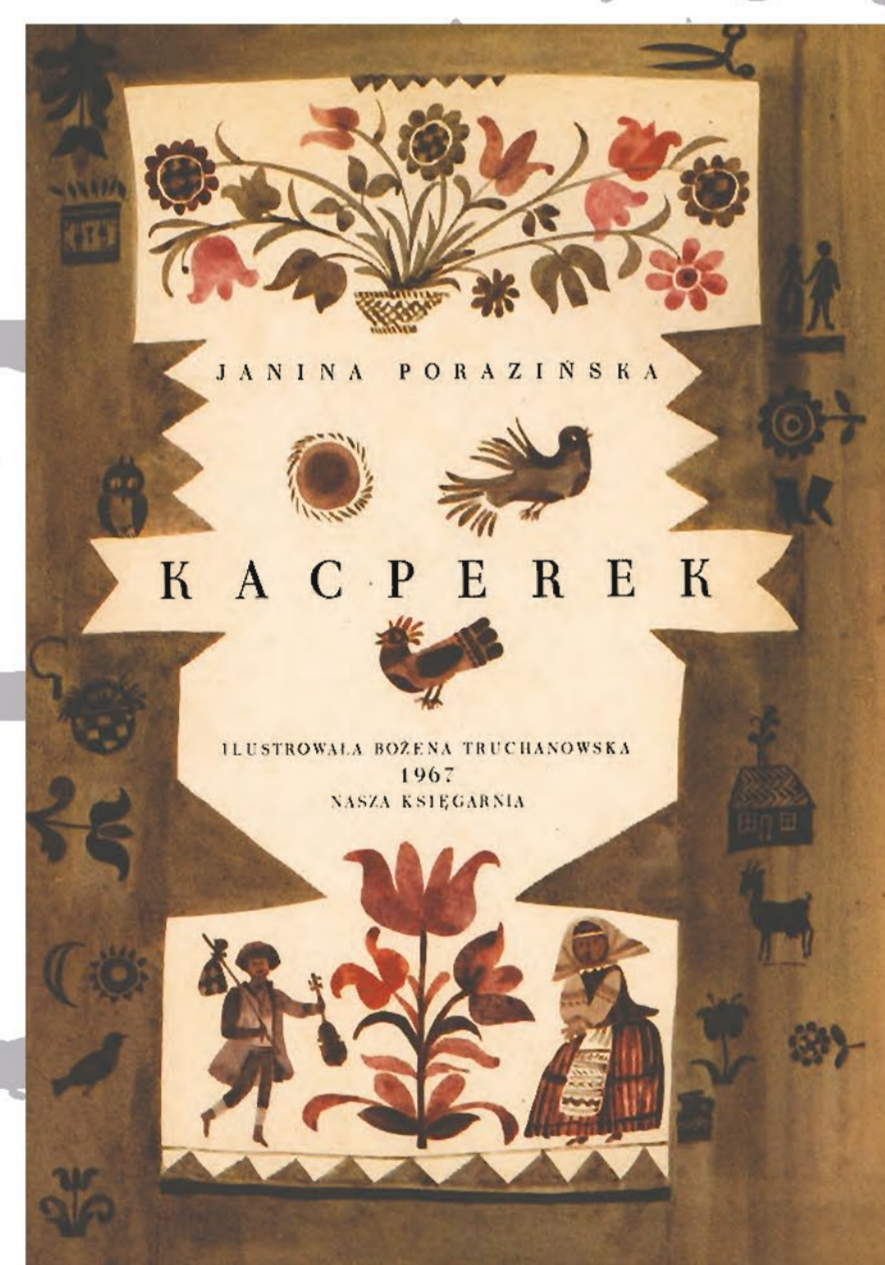
Ilustrowała: Zofia Stryjeńska

Ilustrował: Janusz Maria Brzeski

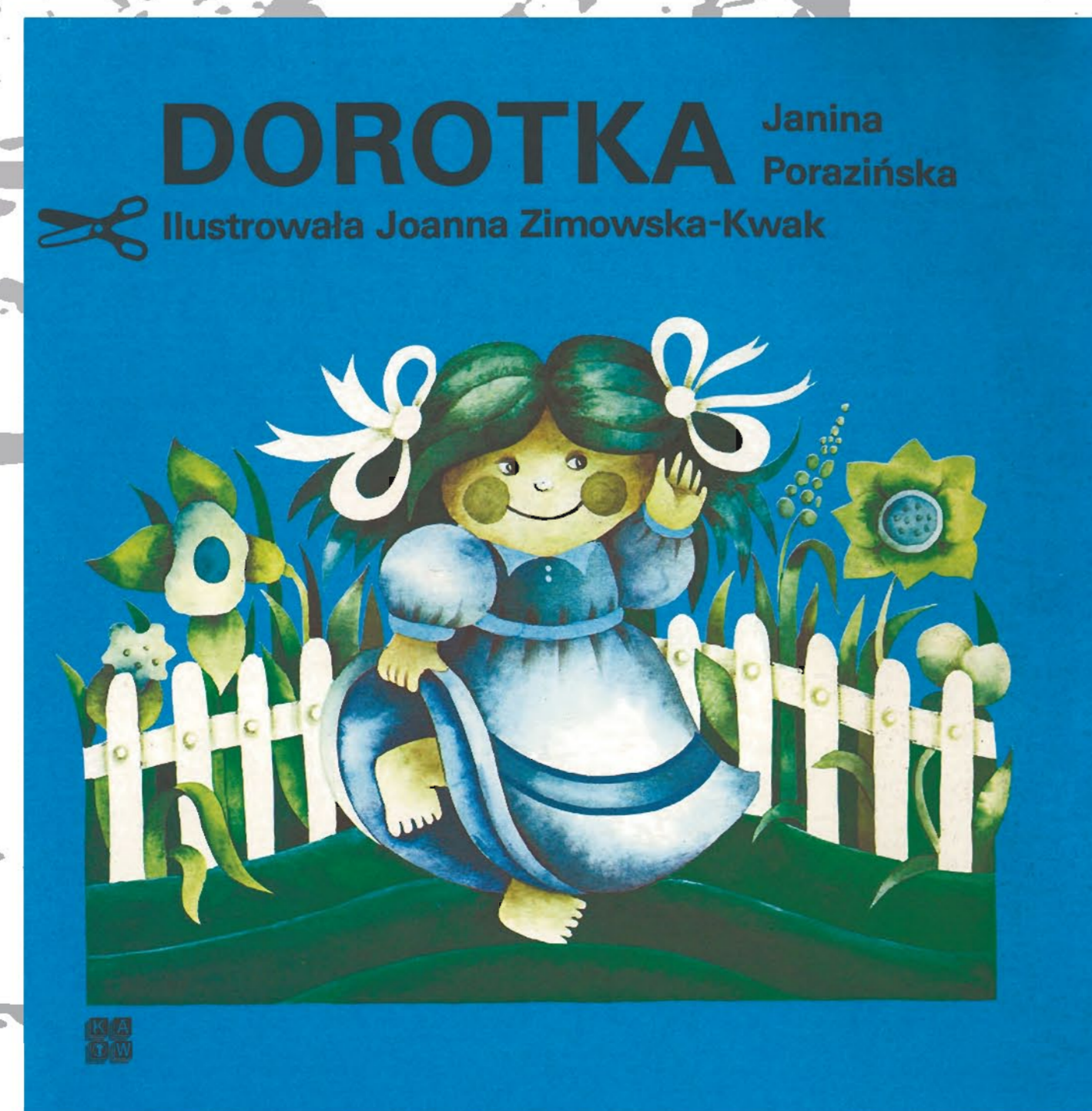
Ilustrowała: Irena Czarnecka

Ilustrowała: Bożena Truchanowska

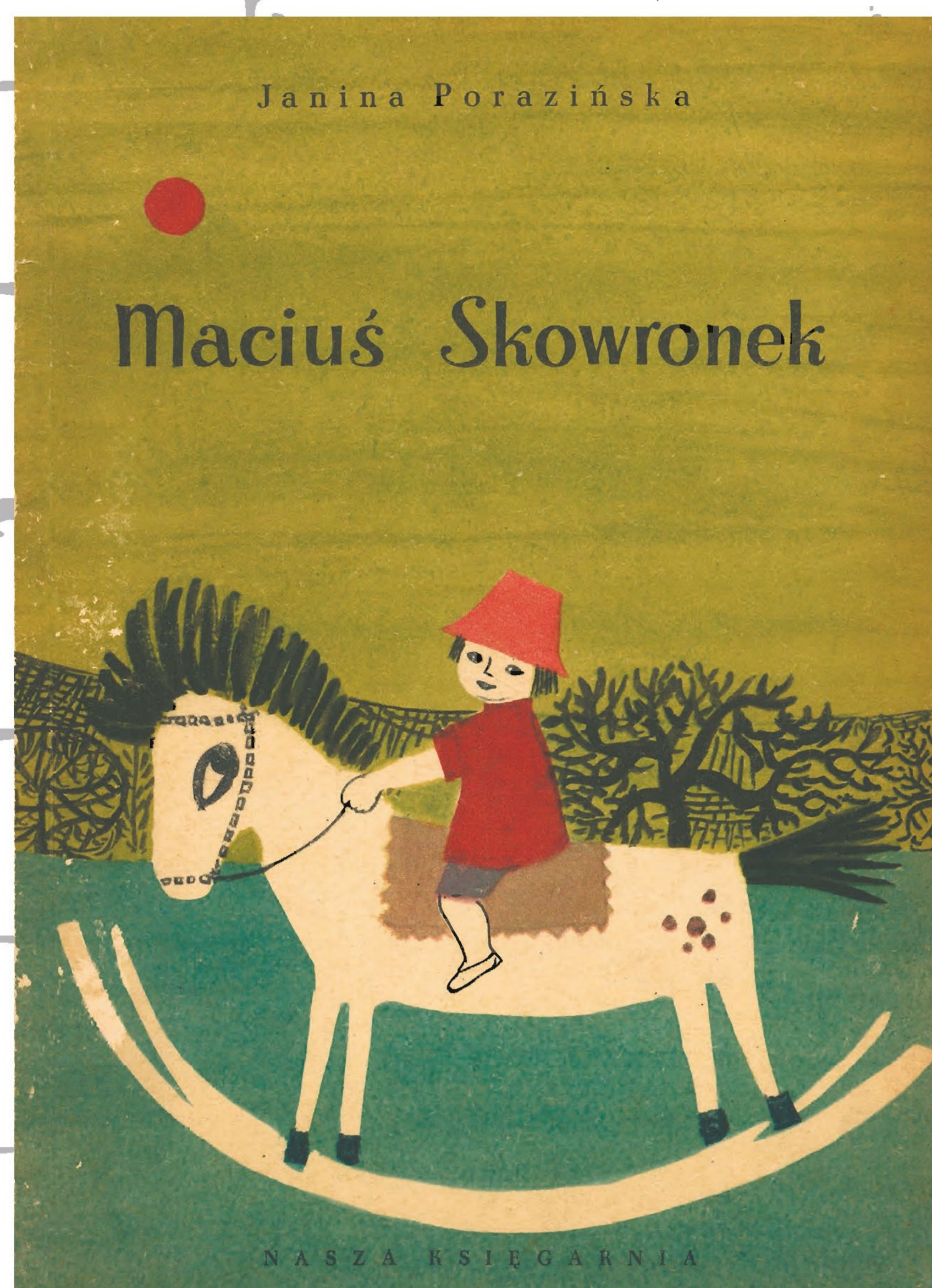

Ilustrowała: Rita Walter

Ilustrowała: Joanna Zimowska - Kwak

Ilustrowała: Anna Kopczyńska

pośrednio możliwości techniczne druku, warunkujące jakość poligraficzną utworu. Znaczenie mają: technika druku, jego barwa, dobór czcionki i jej wielkości, gramatura, faktura i kolor papieru. Dla dziecka ma również niebagatelne znaczenie łatwość otwierania stron książki, na który ma wpływ sposób zespolenia stron rozkładowych, dopasowanie szerokości i długości włókien papieru stron oraz rodzaj grzbietu i okładki. Wymienione cechy to najważniejsze z wielu innych, stwarzających poziom edytorski książki.

(A. Boguszewska, Ilustracja i ilustratorzy lektur dla uczniów w młodszym wieku szkolnym w Polsce w latach 1944-1989. Lublin 2013, s.31)

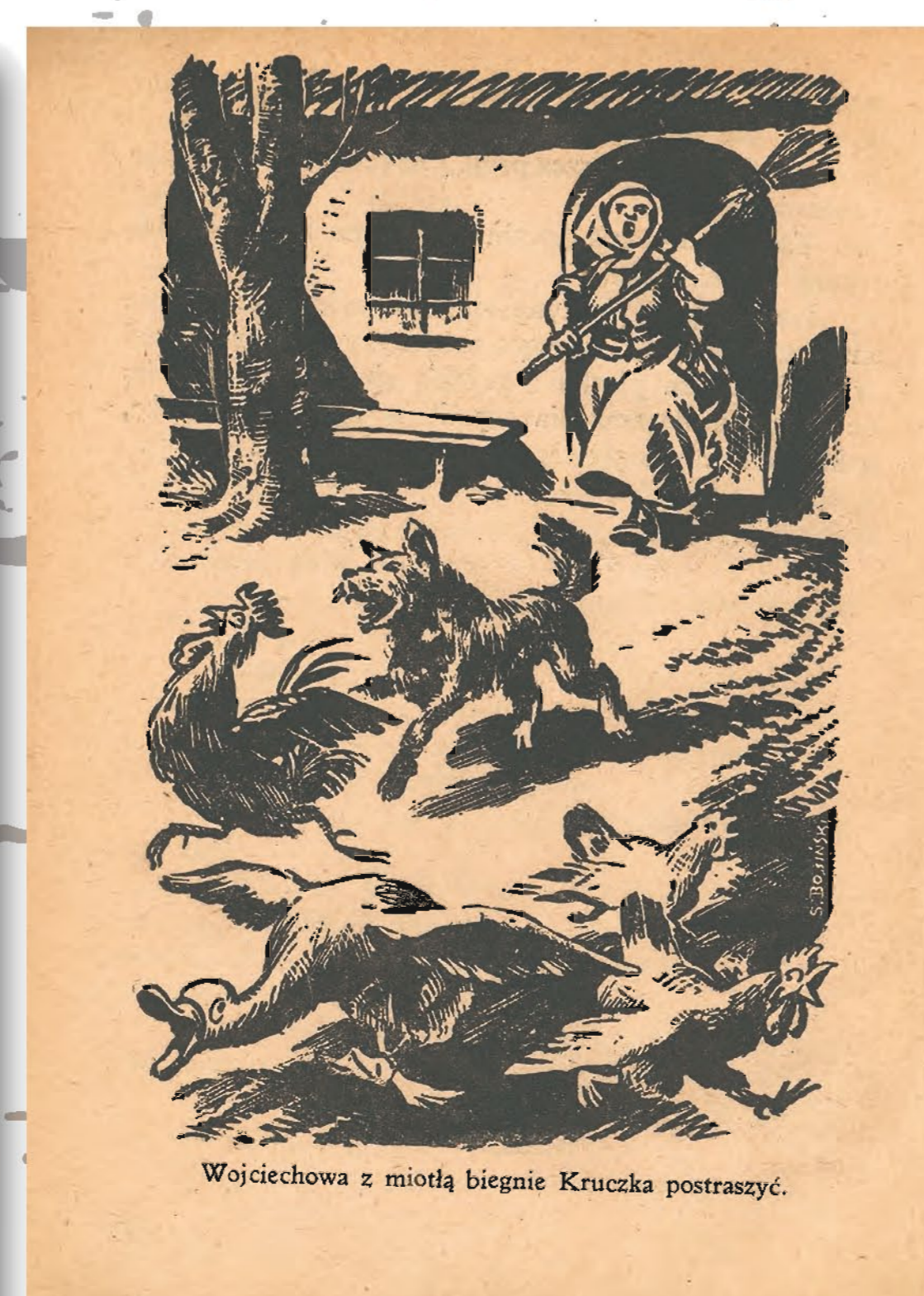
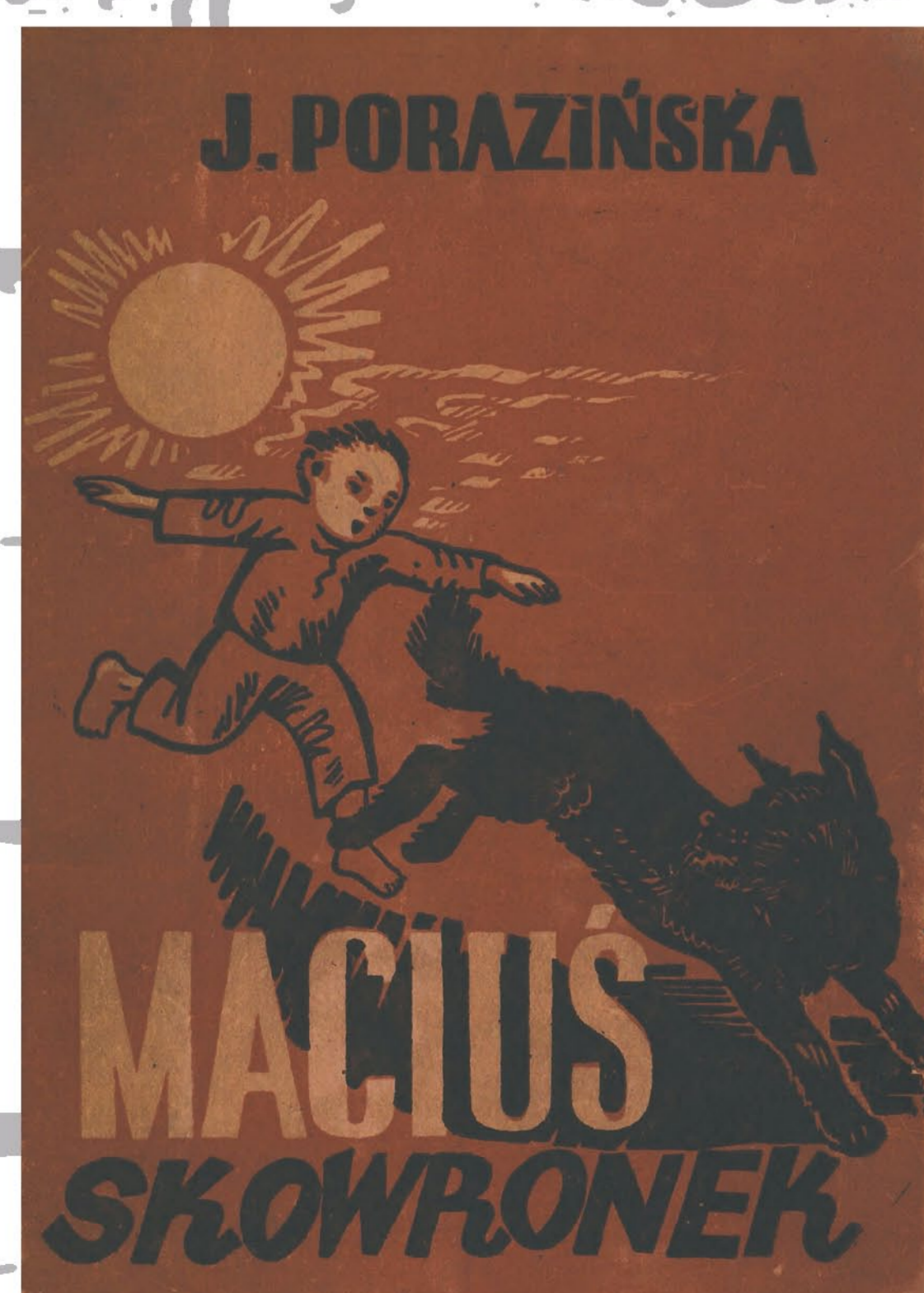
Dobra ilustracja przyciąga czytelnika swoją odrębnością i wyrazistością. Małego odbiorcę może zaintrygować pojedynczy element kompozycji, a także ogólny jej wygląd, na który składają się poszczególne elementy obrazu. Jednak dziecko nie jest w stanie przetworzyć niezliczonej liczby elementów kompozycji i traci pewność przy nadmiernie rozbudowanym projekcie, gdyż nie potrafi odnaleźć do niego klucza. Dlatego doświadczeni graficy, projektując ilustracje — wiedząc, że zaprojektowane realizacje plastyczne nie są celem samym w sobie, ale jedynie środkiem wspomagającym przekaz, a dziecko potrzebuje przewodnika po materiale wizualnym — stosują zabieg przyciągnięcia uwagi i ukierunkowania spostrzegania.

(B. Mazepa-Domagała, Upodobania obrazowe dzieci w wieku przedczytelniczym w zakresie ilustracji książkowej. Katowice 2011, s.87)

Ilustracja książkowa, a ściślej: ilustracja książek dla dzieci, jest dziedziną sztuki, zobowiązującą artystę grafika do łączenia w procesie tworzenia obrazu plastycznego wymogów artystycznych z zasadami jego funkcjonalności. Wymaga od artysty, który pragnie trafić ze swoją sztuką do dziecka, zdolności odtwarzania w sobie — w pewnym stopniu — stanów emocjonalnych, które w procesie percepcji obrazu przeżywa młody odbiorca.

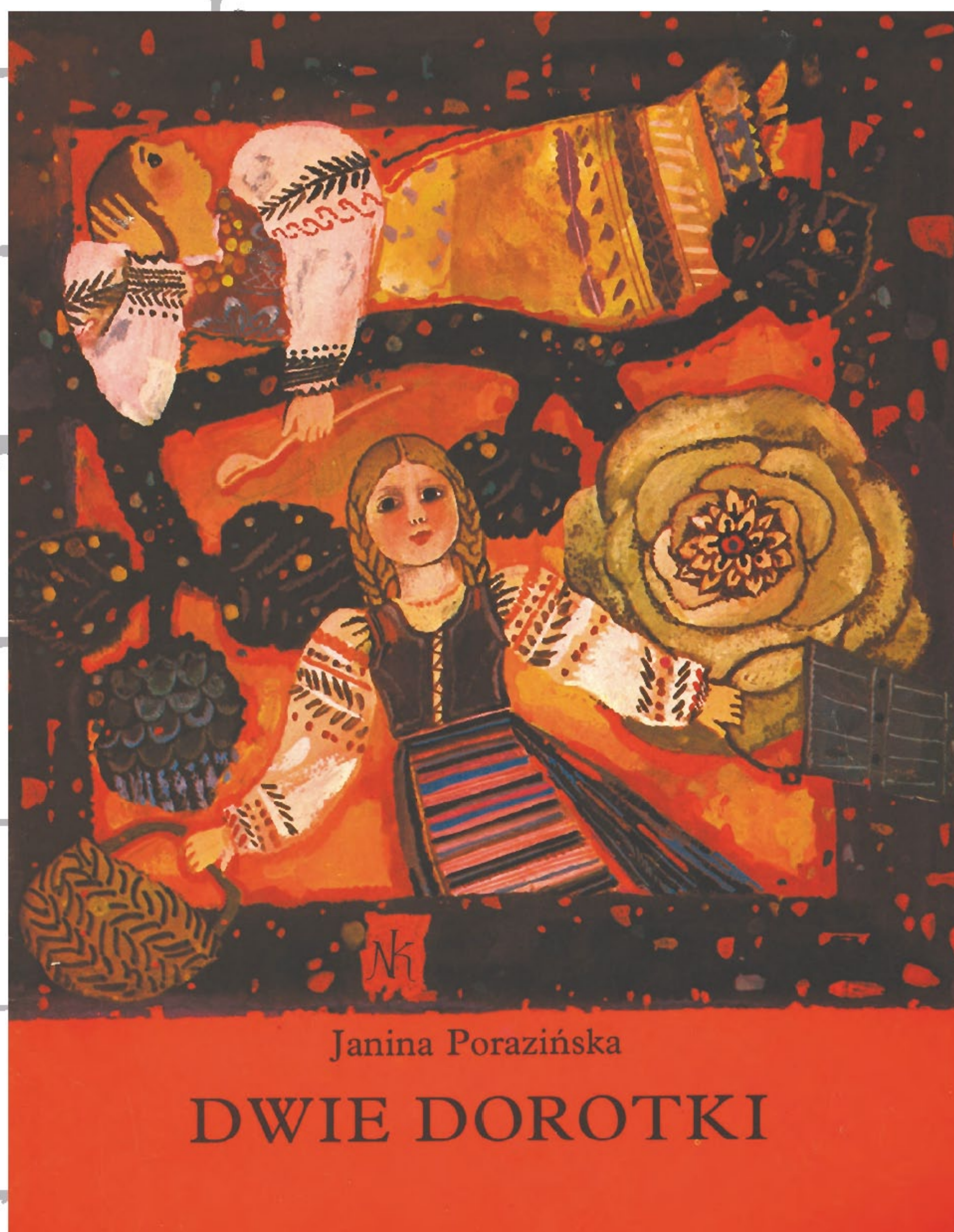
(B. Mazepa-Domagała, Upodobania obrazowe dzieci w wieku przedczytelniczym w zakresie ilustracji książkowej. Katowice 2011, s.90)

Szczególne znaczenie mają pierwsze kontakty z dziełami sztuki, jakimi są dla dzieci ilustracje książkowe. Ilustracja działa na oglądającego nie tylko zawartą w niej treścią literacką, ale stroną formalną, czyli językiem plastycznych środków wyrazu. Ważny jest sposób opracowania okładki i grzbietu książki oraz rodzaj oprawy. Istotny jest układ druku, krój czcionki i jej dostosowanie do rodzaju tekstu, jakość ilustracji - ich wartości formalne. Obecność frontyspisu, wklejek, winiet zamykających kompozycję strony, podwyższa estetykę książki. Na czytelność całości wpływają bez-

Ilustrował: Stanisław Bobiński

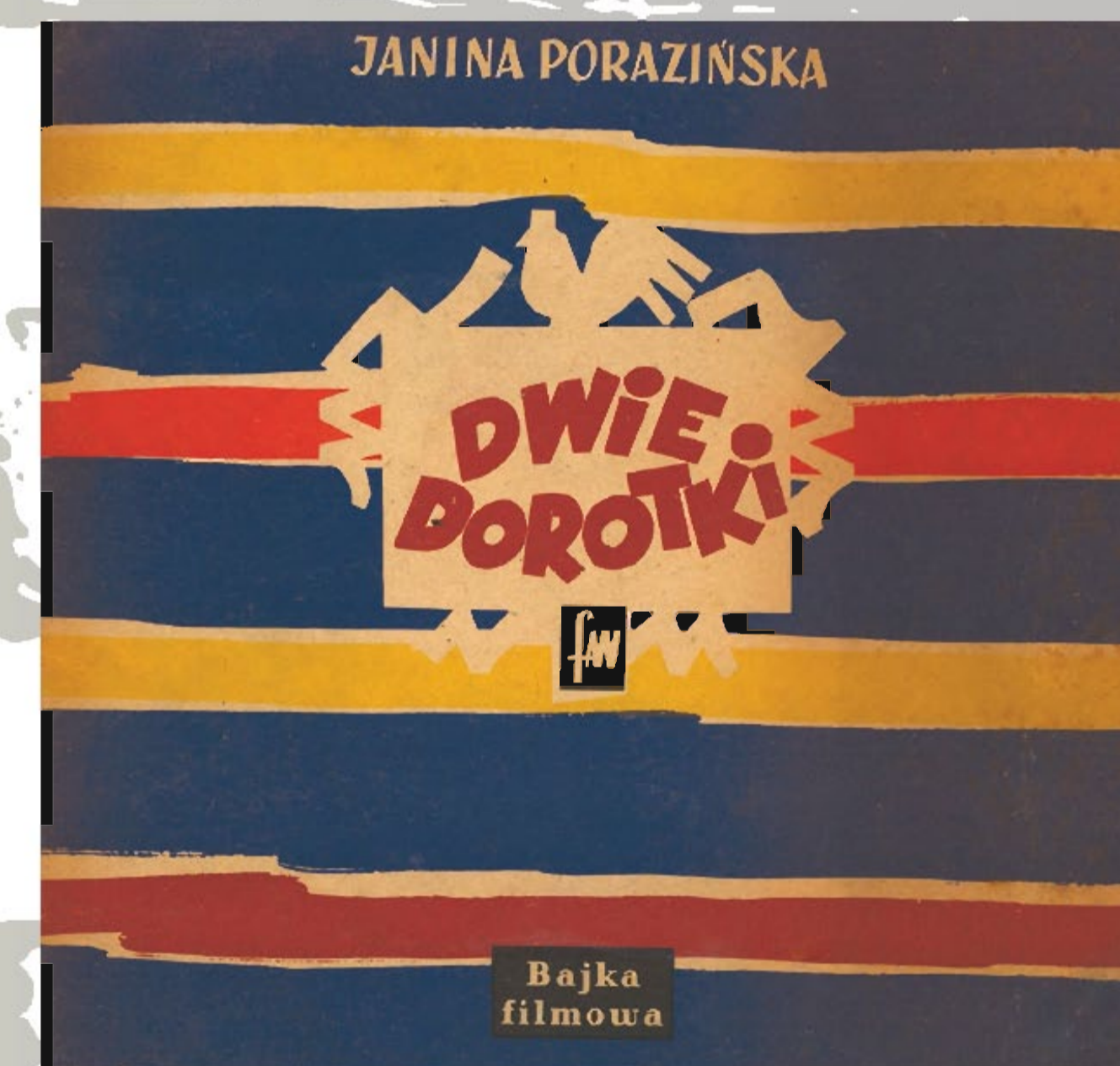
Ilustrowała: Bożena Truchanowska

Oddziaływanie ilustracji książkowej mieści się w dziedzinie wychowania przez sztukę zgodnie z przesłaniem Stefana Szumana: „Ilustrowanie książek dla dzieci - tak samo jak literatura dla dzieci - nie jest sztuką dorosłych, która się zniża do poziomu dzieci, lecz jest odrębnym, społecznie doniosłym rodzajem sztuki”.

(A. Boguszewska, Ilustracja i ilustratorzy lektur dla uczniów w młodszym wieku szkolnym w Polsce w latach 1944-1989. Lublin 2013, s.31)

Krytyk sztuki i ilustrator Ignacy Witz, szeroko traktując funkcje ilustracji, stwierdził: „[...] ilustracja dla dzieci ma nie tylko bawić, nie tylko uczyć, nie tylko spełniać funkcje estetyczną. Musi ona być też tworem w najszerszym tego słowa znaczeniu pedagogicznym. Ponadto, spełniając te wszystkie wymagania musi być zarazem autentycznym produktem sztuki. Zawsze, w każdej okoliczności artysta winien pamiętać, że jego zadaniem jest równocześnie dawać wiedzę o świecie, bawić, zaspokajać, a także rozwijać wrodzone estetyczne zapotrzebowania małego odbiorcy. [...] plastyk obok pisarza jest najprawdziwszym twórcą książki, twórcą dodajmy – równorzędnym.

(A. Boguszewska, Ilustracja i ilustratorzy lektur dla uczniów w młodszym wieku szkolnym w latach 1944-1989. Lublin 2013, s.31)

Ilustrował: Zenon Wasilewski

Kilian Adam – ur. 13.02.1923 we Lwowie, zm. 25.06.2016 w Warszawie. Scenograf, grafik, ilustrator. W latach 1945-1948 studiował historię sztuki i architekturę w Nottingham College of Arts and Crafts w Wielkiej Brytanii. Tworzył w zakresie scenografii teatru dramatycznego, teatru lalek, filmu animowanego i ilustracji książkowej. Jako rysownik zadebiutował w 1953 r. ilustracjami do książki H. Januszewskiej O smoku wawelskim. Otrzymał wiele nagród, w tym w 1973 r. oraz 1981 r. Prezesa Rady Ministrów za twórczość dla dzieci i młodzieży, nagrodę sekcji IBBY Książka Roku 2001 za Zielonego wędrowca L. Bardijewskiej, w 2005 r. Medal za całokształt twórczości ilustratorskiej polskiej sekcji IBBY. Został Kawalerem Orderu Uśmiechu. W latach 70 i 80 XX w. był „jednym z najbardziej oryginalnych ilustratorów średniego pokolenia, posiadającym całkowicie odrębną, osobistą wizję, przenikniętą swoistym humorem i poezją.”. Ilustracje Kiliana zdobią książki m.in.: Januszewskiej H. Pyza na polskich drózkach; Kulmowej J. Moje wiersze; Słobodnika W. O zbójniku Janosiku, o siwku srebrnogrzywku i o pięknej cesarzowej; Baum’a L.F. Czarnoksiężnik ze szmaragdowego grodu; Porazińskiej J. Kichuś majstra lepigliny; Bardijewskiej L. Zielony wędrowiec; Kubiaka T. Karuzela.

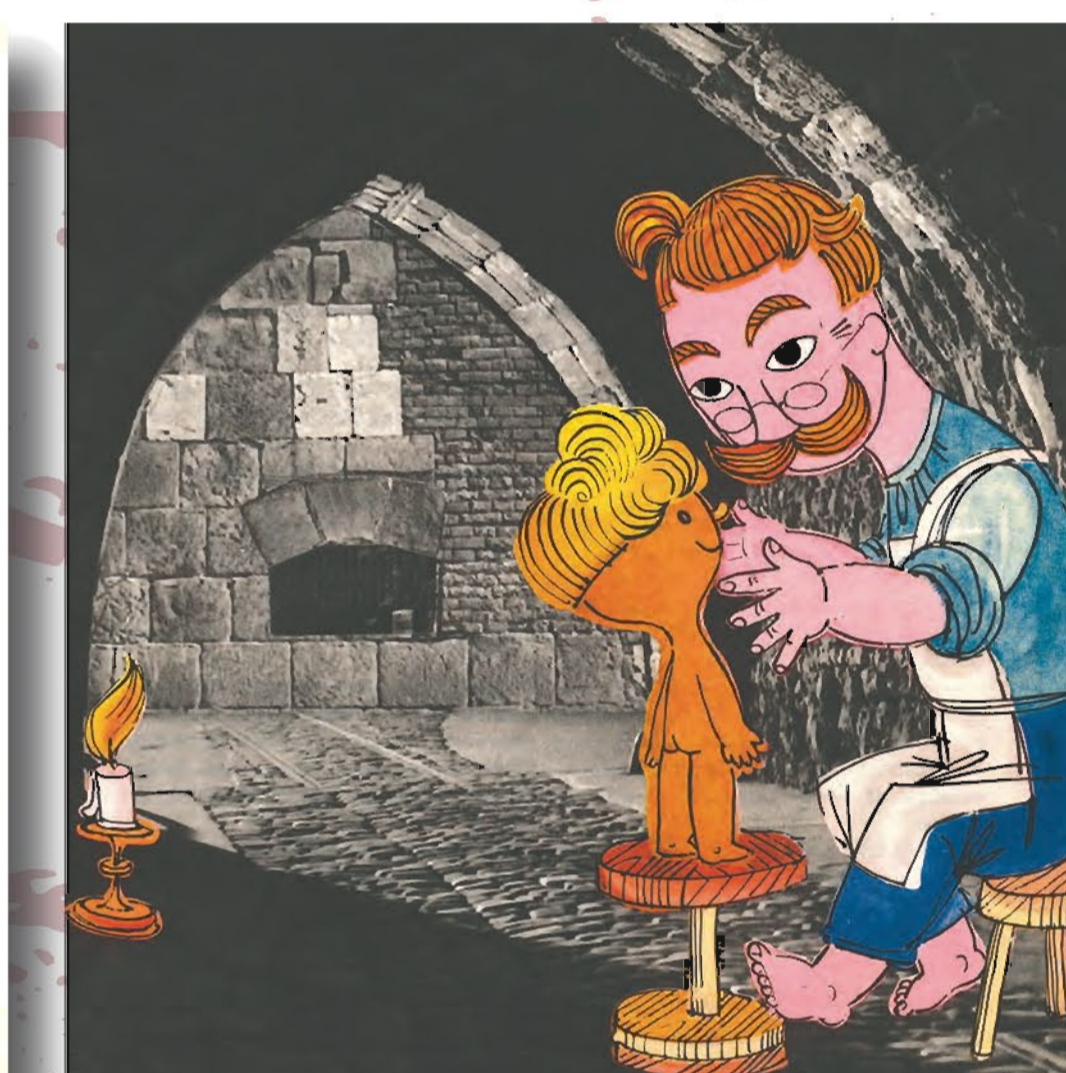
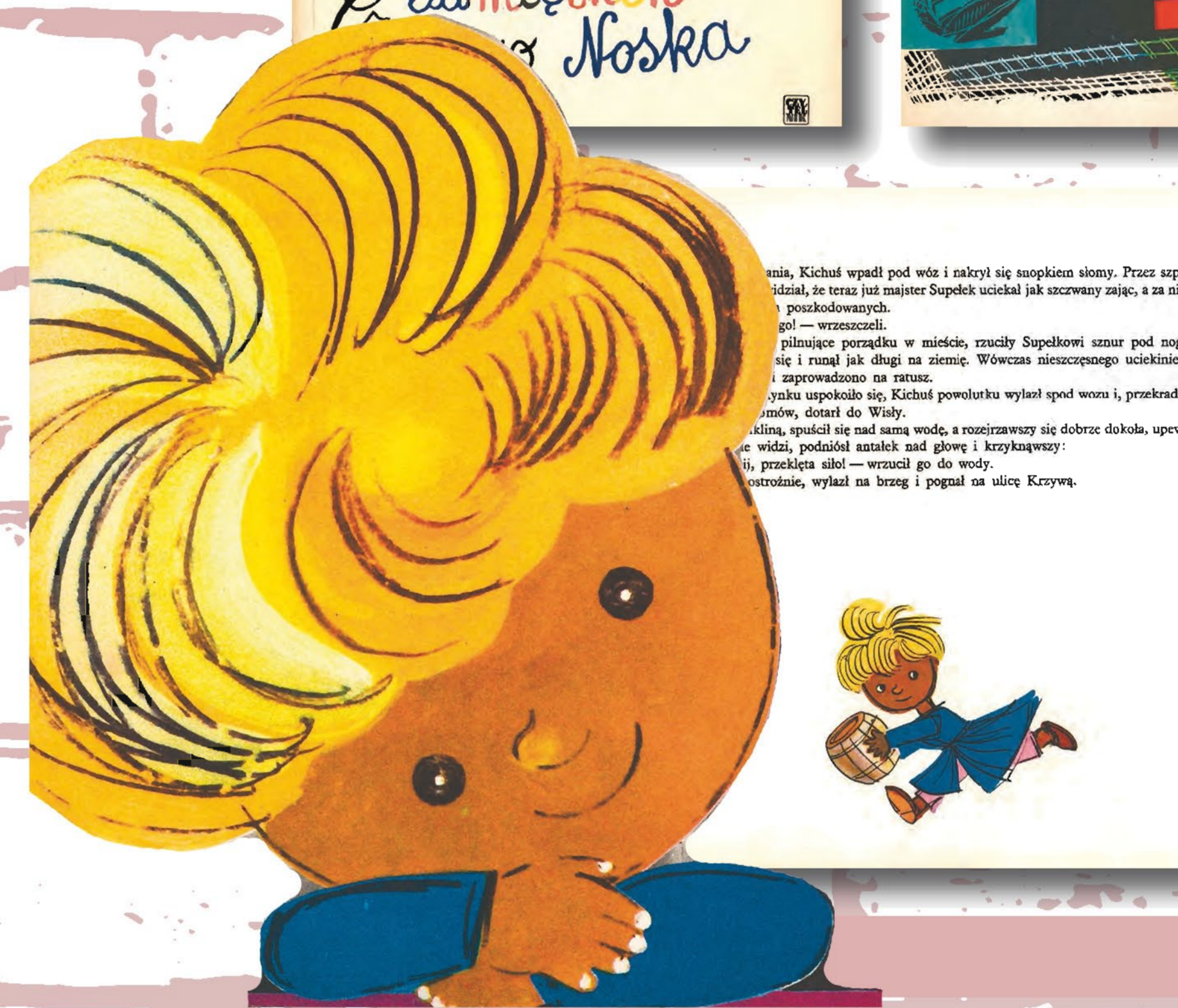
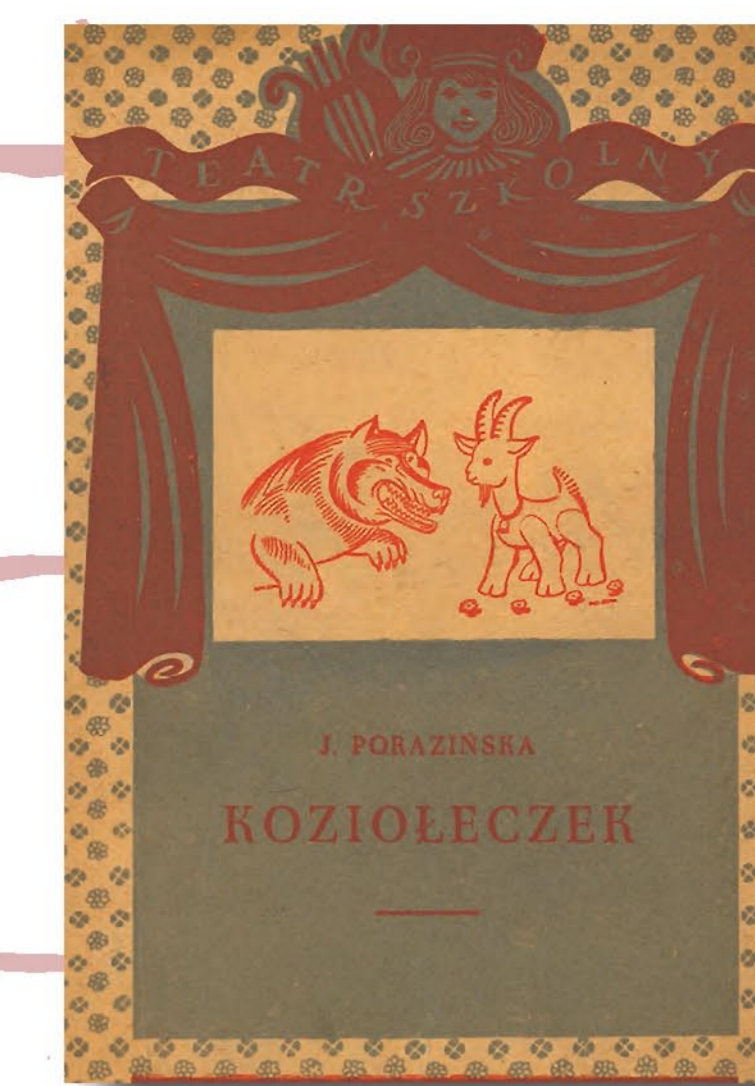
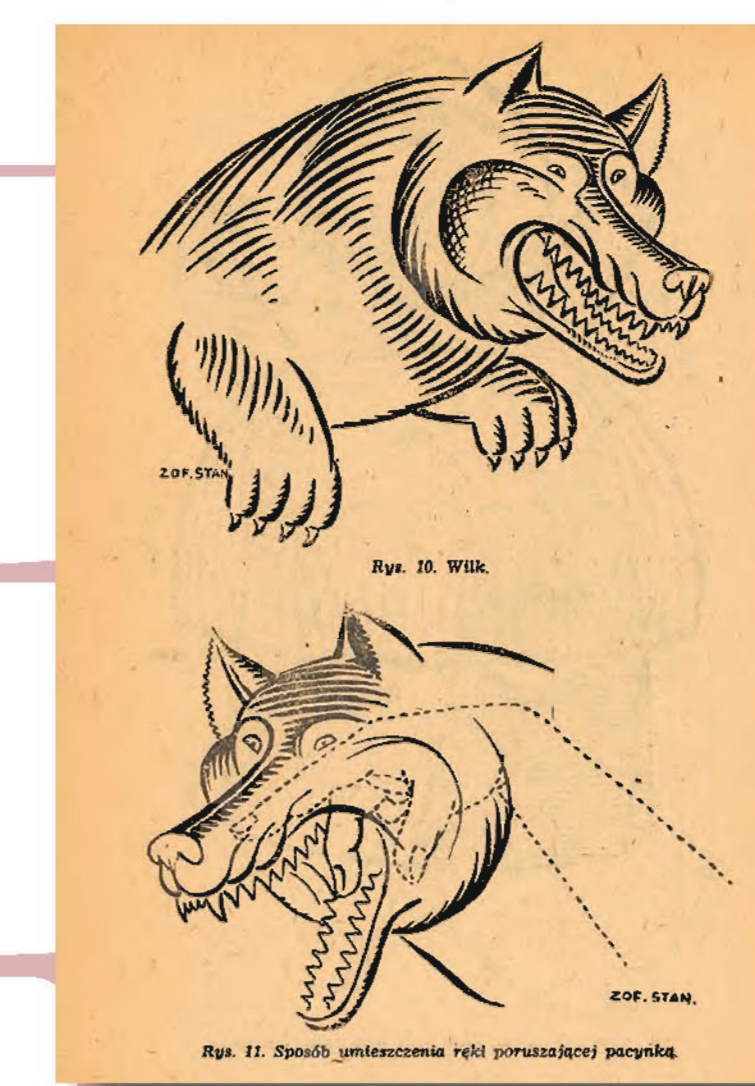
Źródła:

Kilian Adam. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka ; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Białek et al.: pisarze i książki]. Warszawa: Wiedza Powszechna, 1979, s. 621-622 ; Adam Kilian – fascynacje. [Koncepcja książki Joanna Rogacka, Aleksandra Rembowska; red. Aleksandra Rembowska ; przekł. Iwona Zych]. Warszawa: Teatr Lalka, 2015, 254, [2] s.; Polska ilustracja książkowa = Polish book illustrations. Komitet red.: Michał Bylina, Józef Czerwiński, Roman Tomaszewski ; [transl.: Edward Rothert et al.]. Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, [1964], s. 54-55.

Jacek Skrzydlewski - rysownik i scenarzysta komiksowy, ilustrator książek dla dzieci. Wydano zaledwie cztery albumy komiksowe jego autorstwa, ale na najwyższym graficznym poziomie. Rysuje charakterystycznym, niepowtarzalnym i bardzo wesołym stylem.

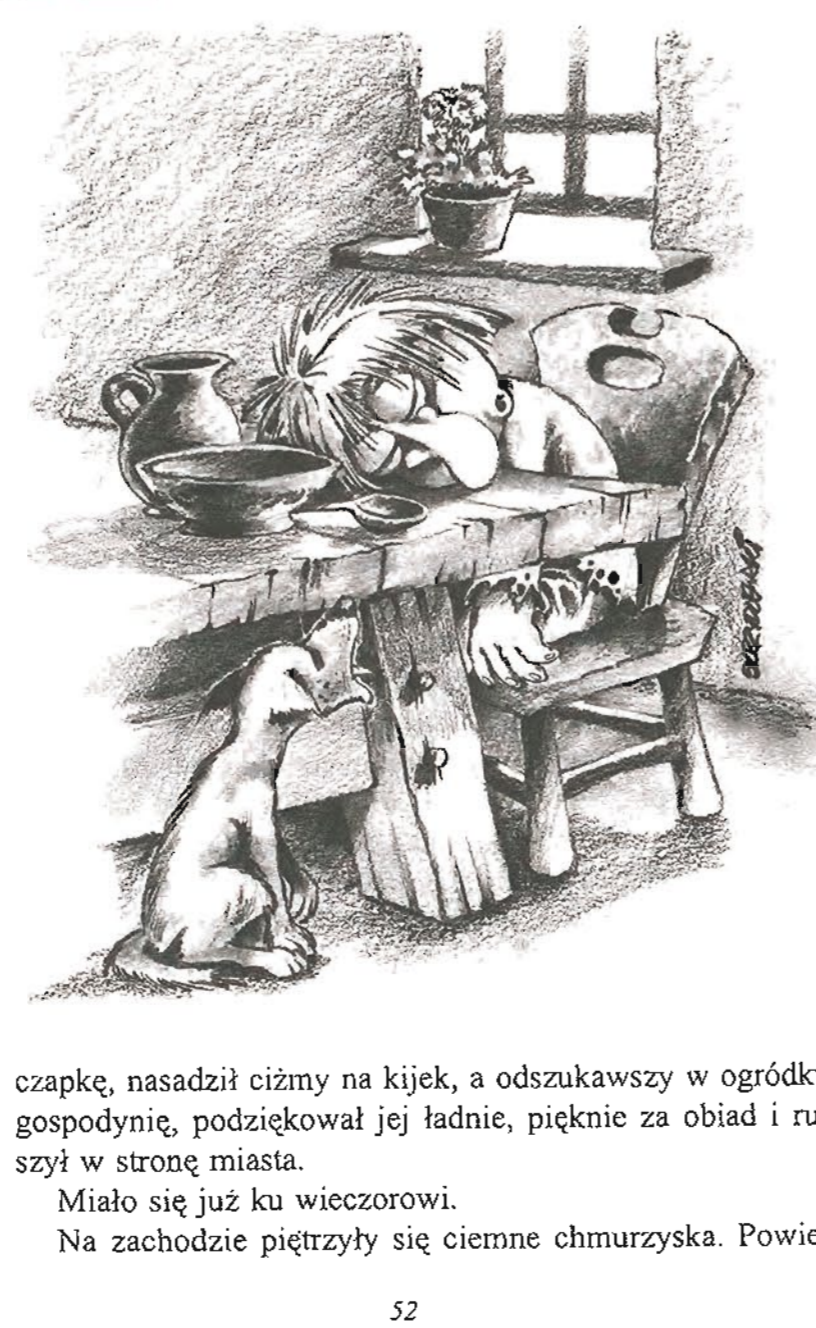
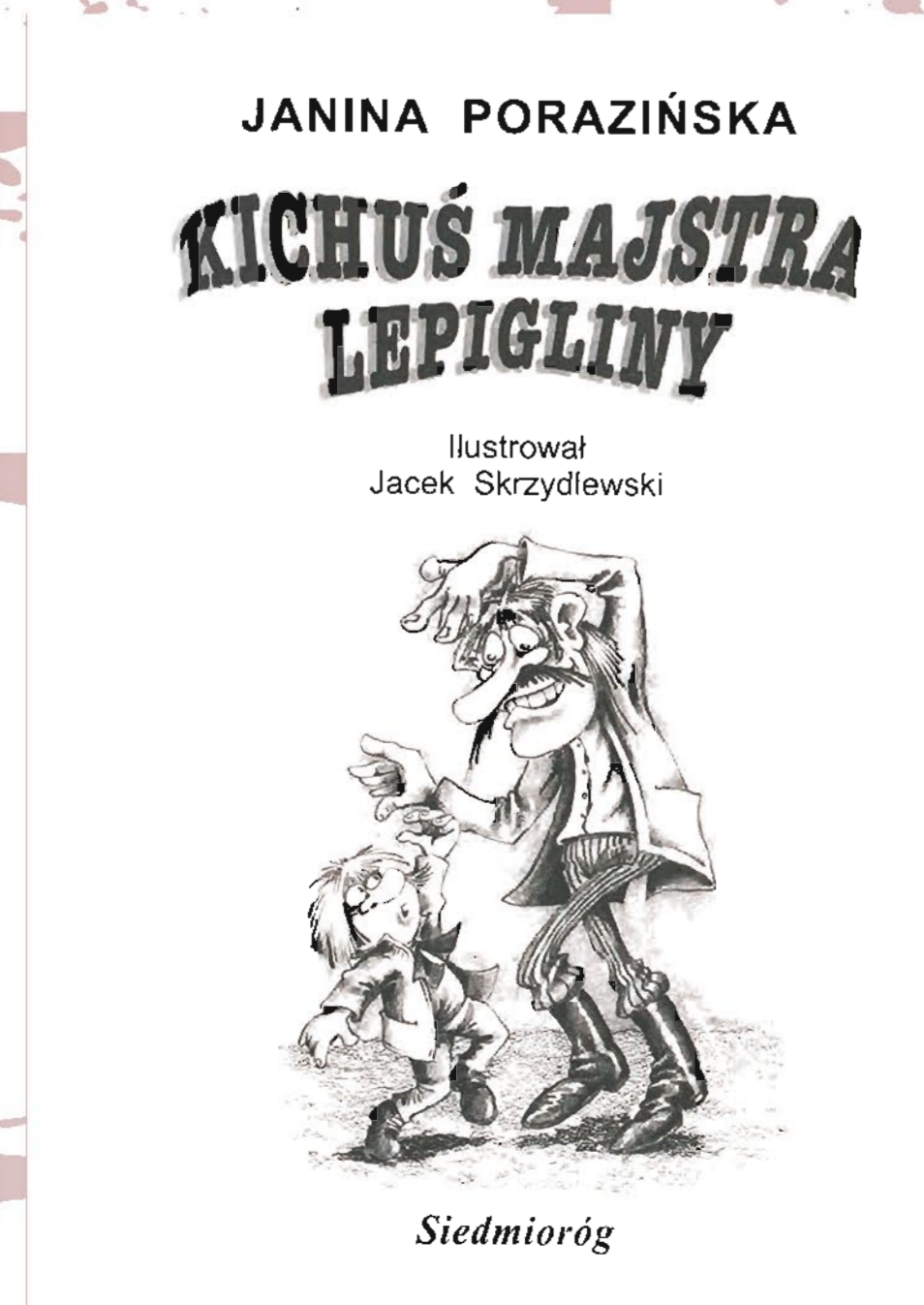
Zilustrował następujące książki:

- Jan Brzechwa - Akademia pana Kleksa (Siedmioróg 2003)
- Danuta Sadkowska - Baśnie z 1001 nocy (Siedmioróg)
- Hugh Lofting - Doktor Dolittle i jego zwierzęta (Siedmioróg)
- Hugh Lofting - Cyrk Doktora Dolittle (Siedmioróg)
- Hugh Lofting - Podróże doktora Dolittle (Siedmioróg)
- Wanda Chotomska - Kram z literami (Siedmioróg)
- Tadeusz Kubiak - Gdy miasto śpi (Siedmioróg)
- Wiktor Woroszyński - Cyryl, gdzie jesteś? (Siedmioróg)
- Janina Porazińska - Kichuś Majstra Lepigliny (Siedmioróg 1999)
- Hans Christian Andersen - Baśnie (Siedmioróg 1996)

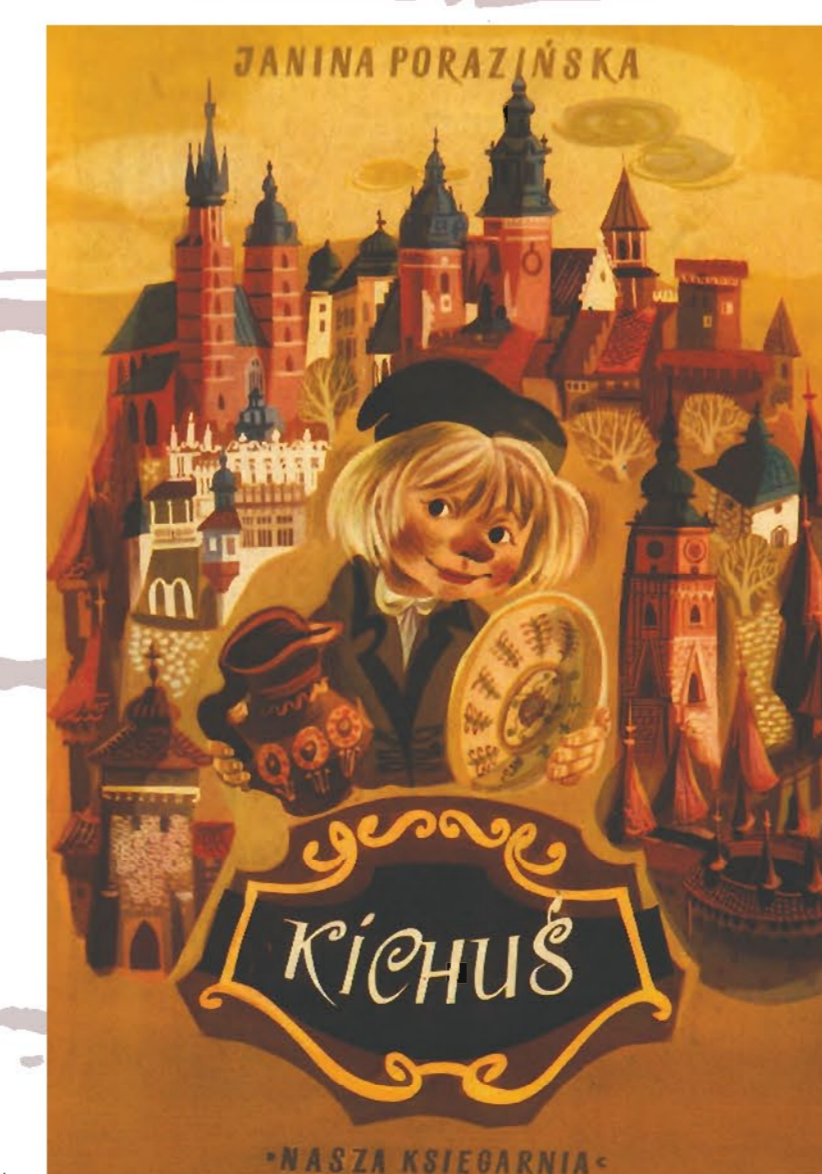

Ilustrował: Adam Kilian

Maria Orłowska-Gabryś (ur. 1925, zm. 1988) – polska ilustratorka, grafik. Ukończyła studia na Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Wykonała ilustracje do ponad stu książek, są to m.in.: Bajarka opowiada Marii Niklewiczowej; Czarna owieczka Jana Grabowskiego; Chłopcy z Placu Broni Ferenc Molnára; Kichuś majstra Lepigliny Janiny Porazińskiej; Królestwo bajki Ewy Szelburg-Zarembiny; cykl fantastyczno-przygodowy Edith Nesbit (Pięcioro dzieci i coś, Feniks i dywan, Historia amuletu), Ogródek Marii Kownackiej; Szkolne przygody Pimpusia Sadełko Marii Konopnickiej.

Ilustrował: Jacek Skrzydlewski

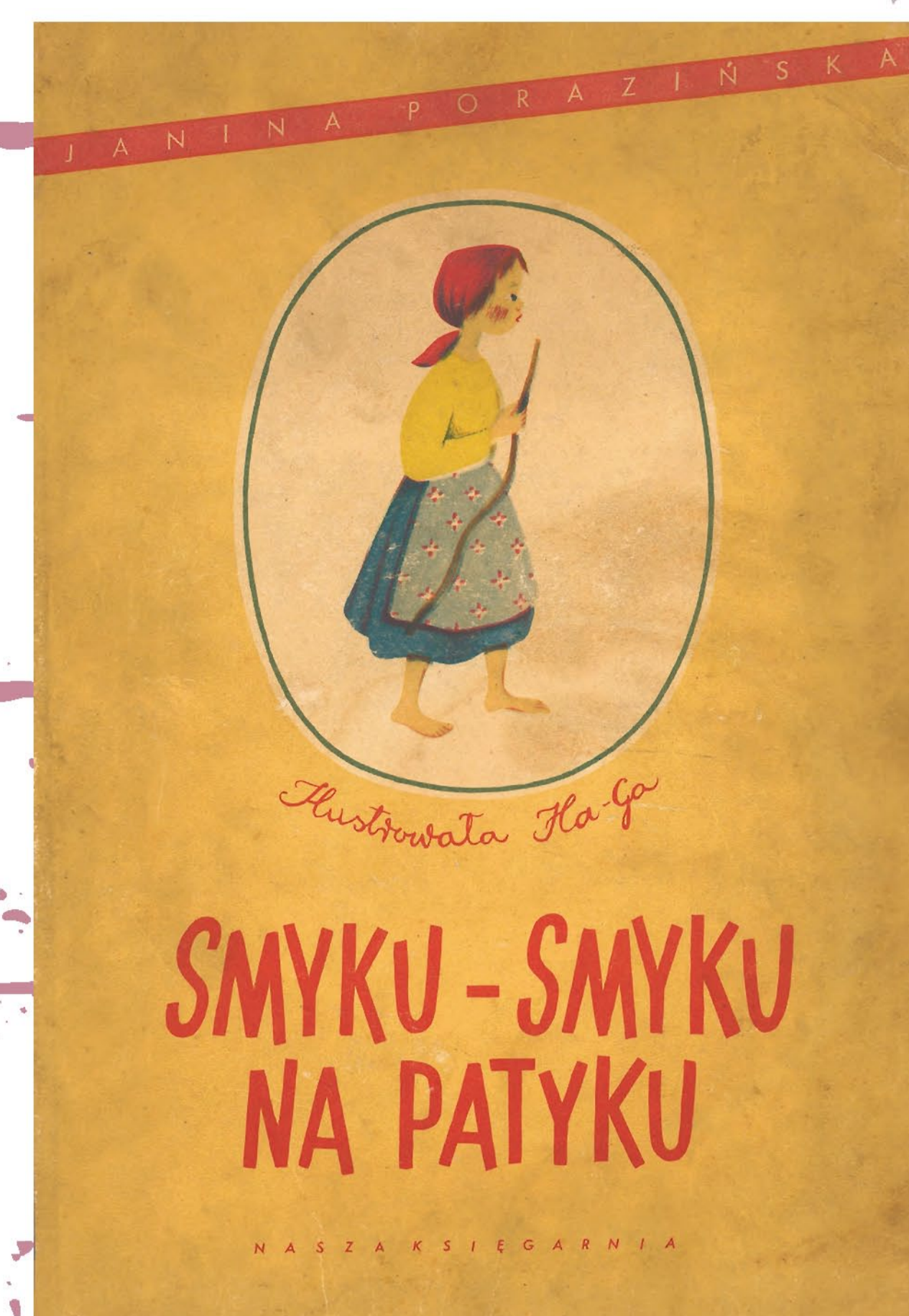

Ilustrowała: Maria Orłowska-Gabryś

Różańska Eugenia, wg. akt w Archiwum ASP w Warszawie ur. 3.01.1906 w Moskwie (wg. późniejszych ankiet – 16.01.1909 w Warszawie), zm. 22.09.1982 r. w Warszawie. Malarka, ilustratorka. Kształciła się w Instytucie Sztuk Plastycznych, w roku akademickim 1929–1930 podjęła studia malarskie w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych (od r. 1932 ASP). Jako przedmiot poboczny studiowała grafikę. W 1935 r. uzyskała dyplom Akademii Sztuk Pięknych w zakresie malarstwa. Obok malarstwa sztalugowego uprawiała grafikę użytkową - ilustrowała książki i czasopisma dla dzieci, projektowała plakaty. Otrzymała liczne wyróżnienia i nagrody, w tym Prezesa Rady Ministrów za twórczość dla dzieci i młodzieży w 1957 r. Była ilustratorką książek dedykowanych głównie młodszemu dzieciom. Ilustrowała m. in. Klechdy sezamowe B. Leśmiana (1949), Smyku, smyku na patyku (1960) i Trzy gadułki J. Porazińskiej (1954), Dary czterech wrózek E. Szelburg-Zarębiny (1955). Była wieloletnią ilustratorką tygodnika „Świerszczyk”.

Źródła:

Różańska Eugenia. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Biątek et al.: pisarze i książki]. Warszawa: Wiedza Powszechna, 1979, s. 638; Różańska Eugenia. W: Internetowy Polski Słownik Biograficzny (iPSB) [on-line]. <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/eugenia-rozanska> [dostęp. 01.04.2017 r.]; Polska ilustracja książkowa = Polish book illustrations. Komitet red.: Michał Bylina, Józef Czerwiński, Roman Tomaszewski; [transl.: Edward Rothert et al.]. Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, [1964], s. 114-115.

Ilustrowała: Anna Lipińska (HA - GA)

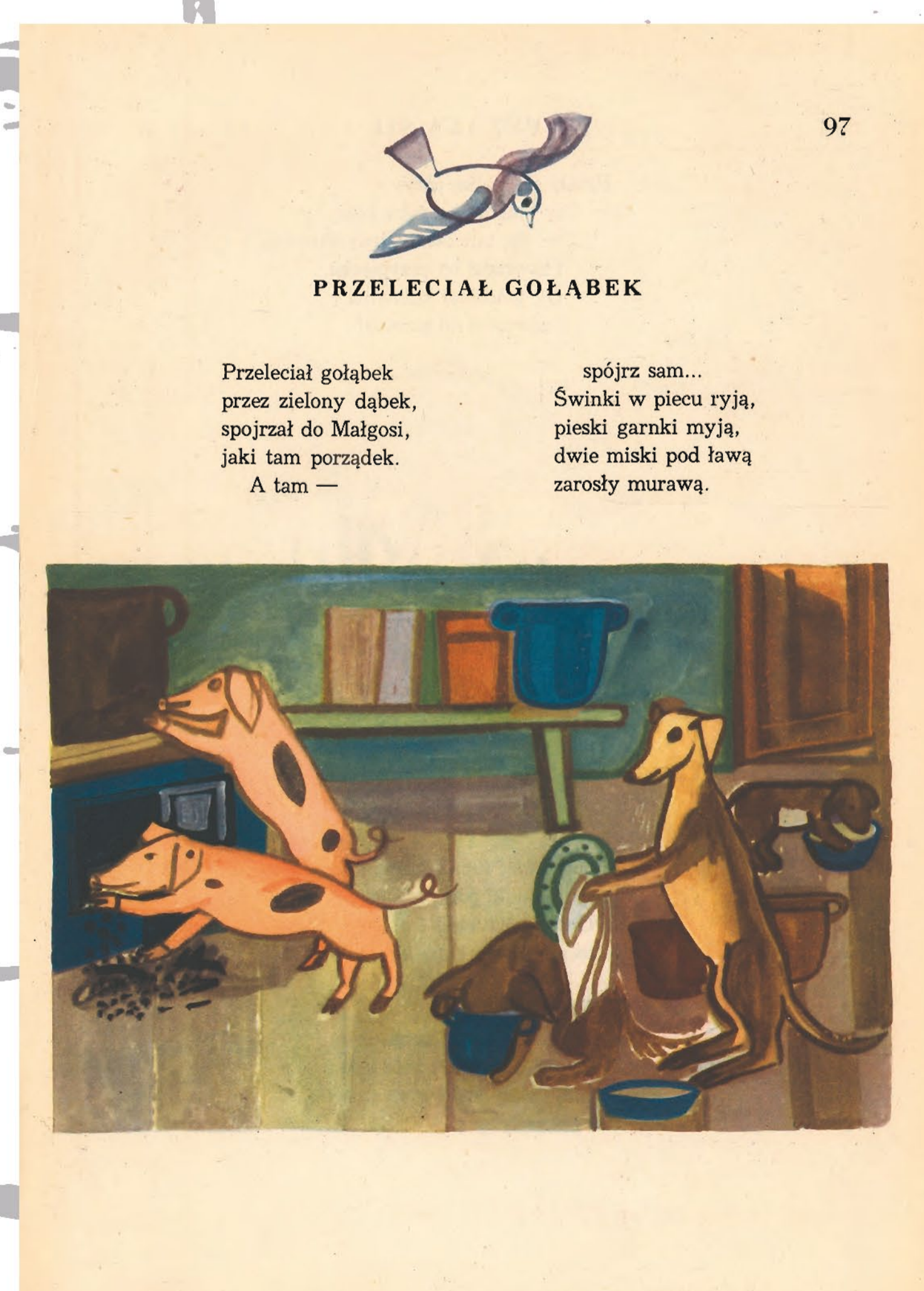
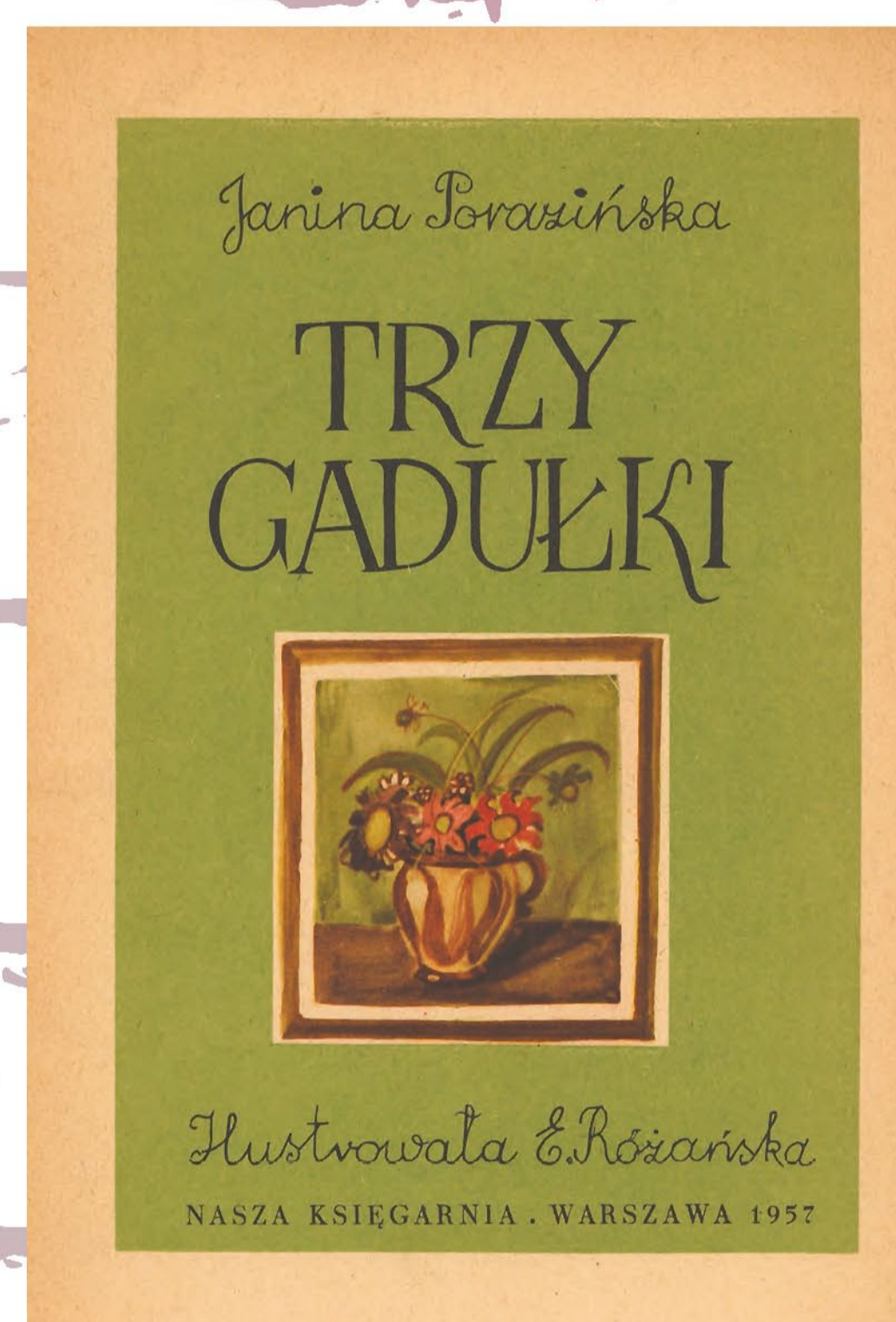
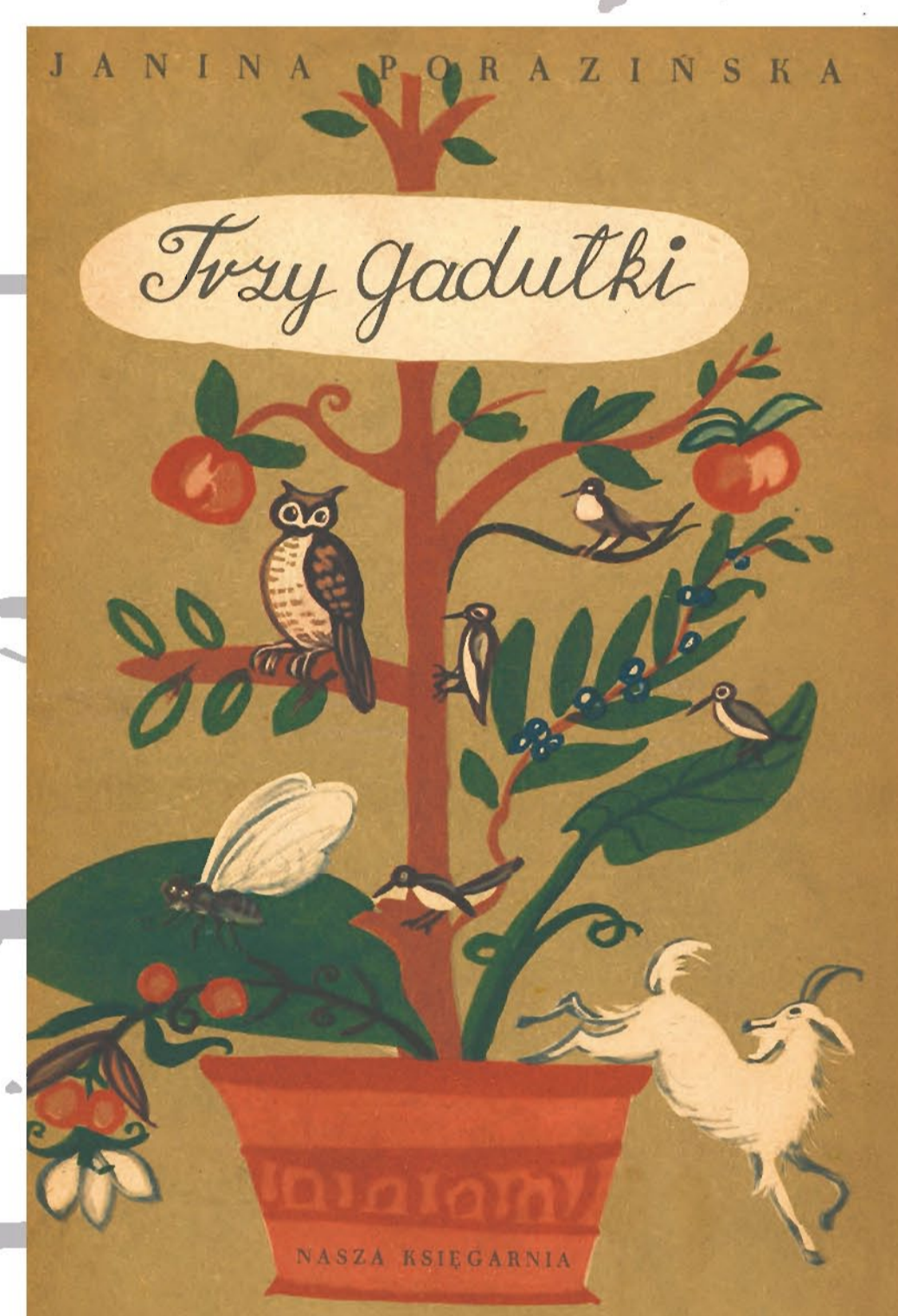
Lipińska Anna, pseud. HA-GA, ur. 22.10. 1915 w Moskwie, zm. 14.04.1975 w Warszawie. Grafik. W Latach

1935-1939 studiowała w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Znana była głównie z rysunku humorystycznego i satyrycznego oraz karykatury, zamieszczanych m.in. w: „Szpilkach” i „Przekroju”. Była laureatką wielu nagród, w tym III nagrody na II Międzynarodowym Festiwalu Karykatury w Montrealu w 1965 r. Jako ilustratorka dla dzieci zadebiutowała ilustrując wspólnie z Erykiem Lipińskim w 1946 r. książkę J. Brzechwy Opowiedział dzieciom sowie, w której szczególną uwagę zwracają wykonane przez nią rysunki ptaków domowych. „Późniejsze jej ilustracje do utworów Tuwima: Zosia Samosia (1951) i Czary i dziwy (1955) lub do książki J. Porazińskiej Smyku, smyku na patyku (1953), wreszcie do Bajek Lafontaine’a (1959) charakteryzuje duże poczucie humoru, są one zawsze pogodne, często żartobliwe, niekiedy dominuje w nich element dydaktyczny. Styl artystki zbliżał się często do sztuki ideoplastycznej, co widać zwłaszcza w pejzażach ze schematycznym rysunkiem drzew i nieproporcjonalnie wielkich owoców lub na mikropejzażach z naturalistycznym a zarazem dekoracyjnym rysunkiem kwitnących roślin. (...) W niektórych ilustracjach (...) [dominował] element emocjonalny, czasami liryczny. Artystka z zamiłowaniem uprawiała animalistykę, posiadając w swoim dorobku mnóstwo świetnych żartobliwych i humorystycznych wizerunków ptaków i zwierząt, często bardzo dekoracyjnych i wykonanych z dużym poczuciem koloru, a niekiedy naturalistyczną precyzją szczegółu. (...) Wszystkie ilustracje (...) dla dzieci wyróżniają się komunikatywnością wyobrażeń.”

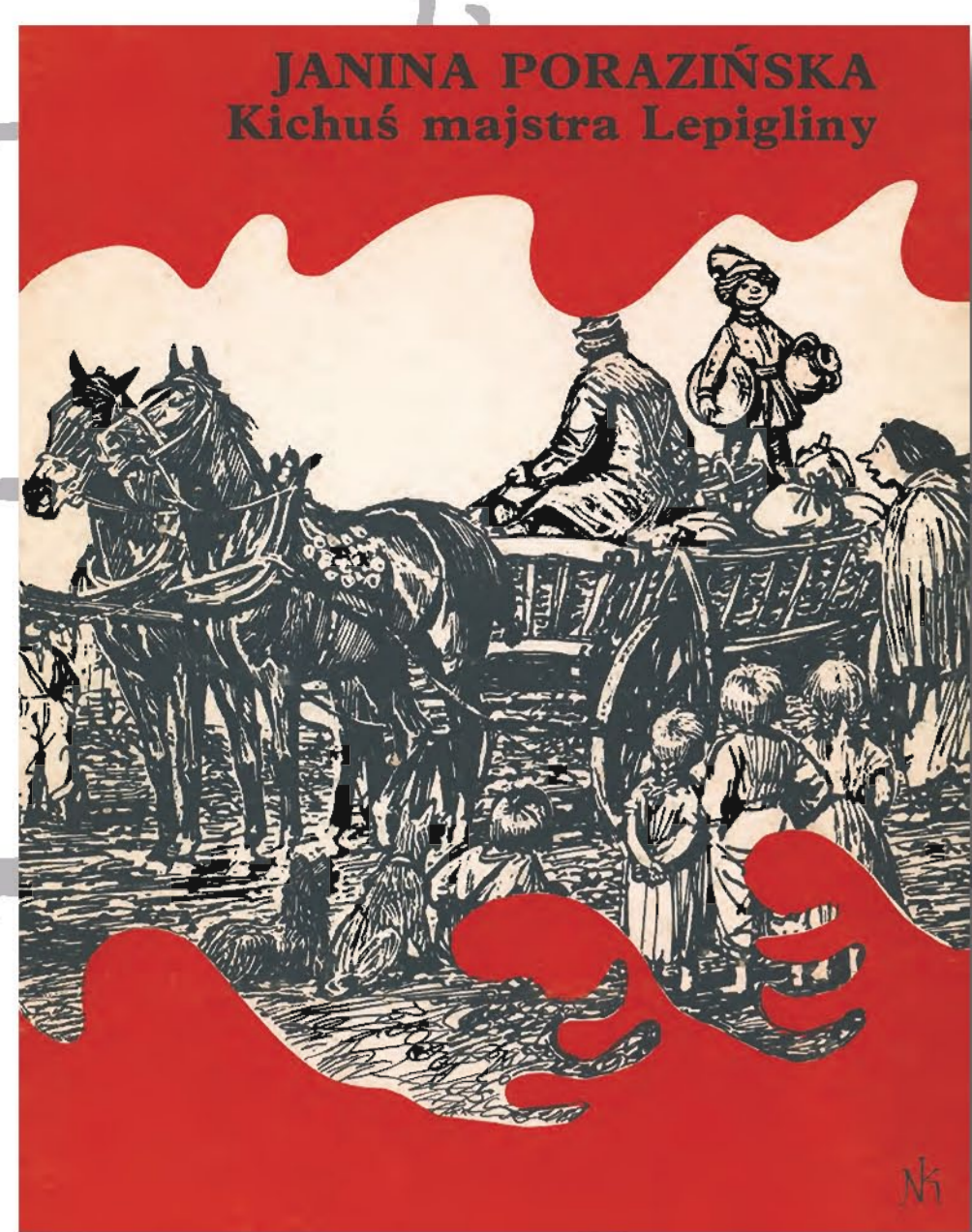
Źródła:

Źródła:

E. Skierkowska. Współczesna ilustracja książki. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo, 1969, s. 118-119; Lipińska Anna. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Biątek et al.: pisarze i książki]. Warszawa: Wiedza Powszechna, 1979, s. 627-628; Polska ilustracja książkowa = Polish book illustrations. Komitet red.: Michał Bylina, Józef Czerwiński, Roman Tomaszewski; [transl.: Edward Rothert et al.]. Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, [1964], s. 76-77.

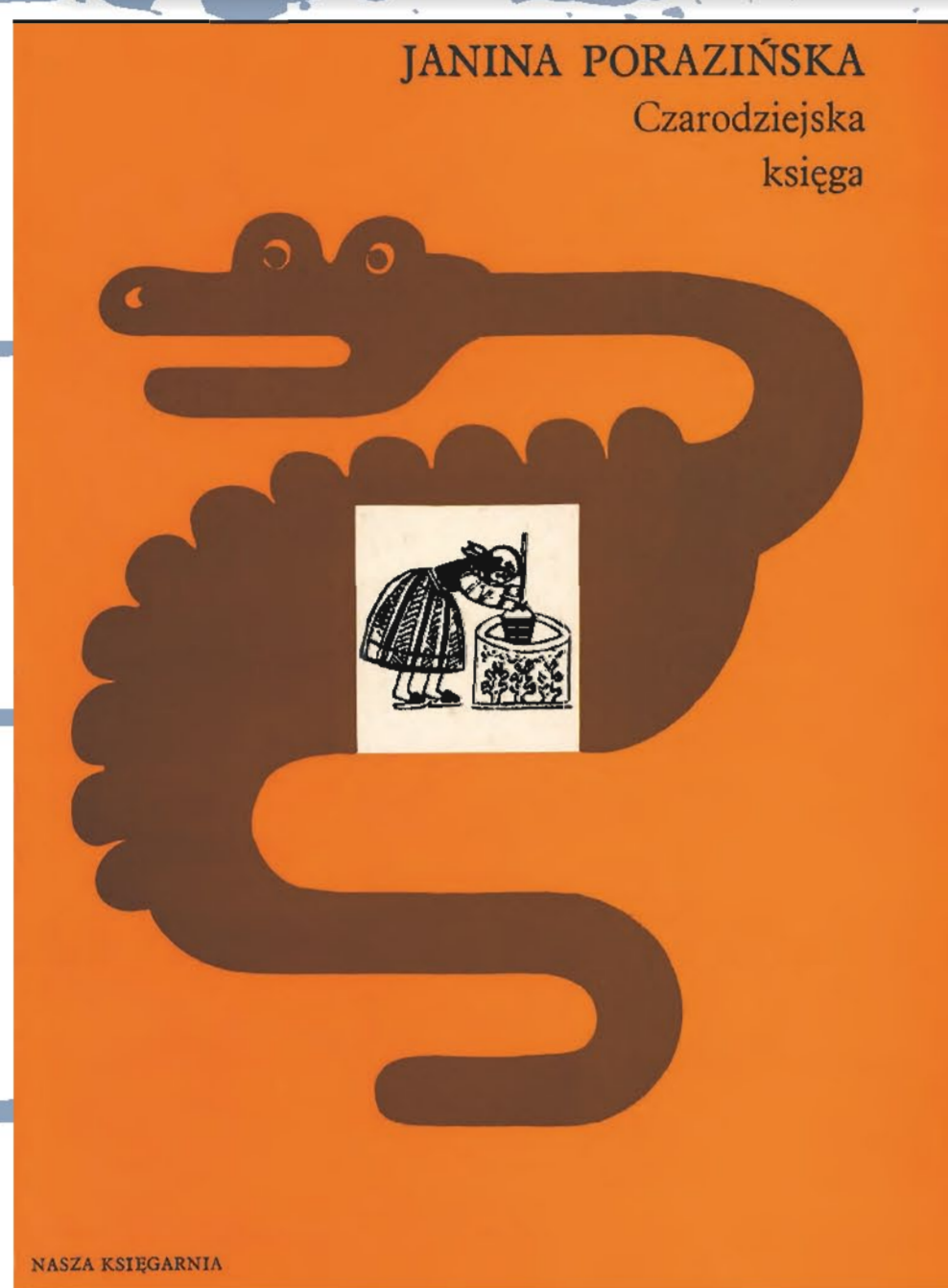
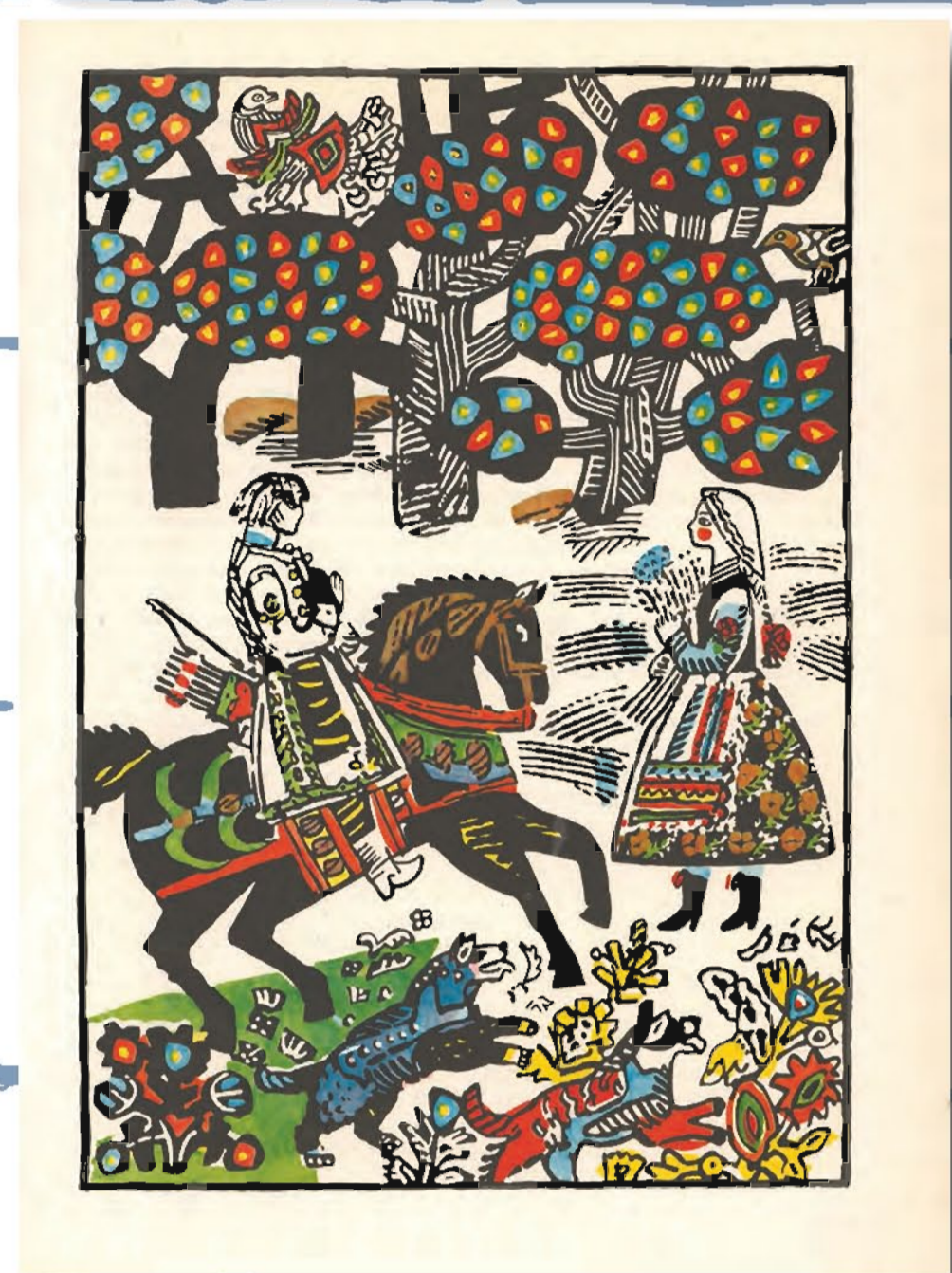
Ilustrowała: Eugenia Różańska

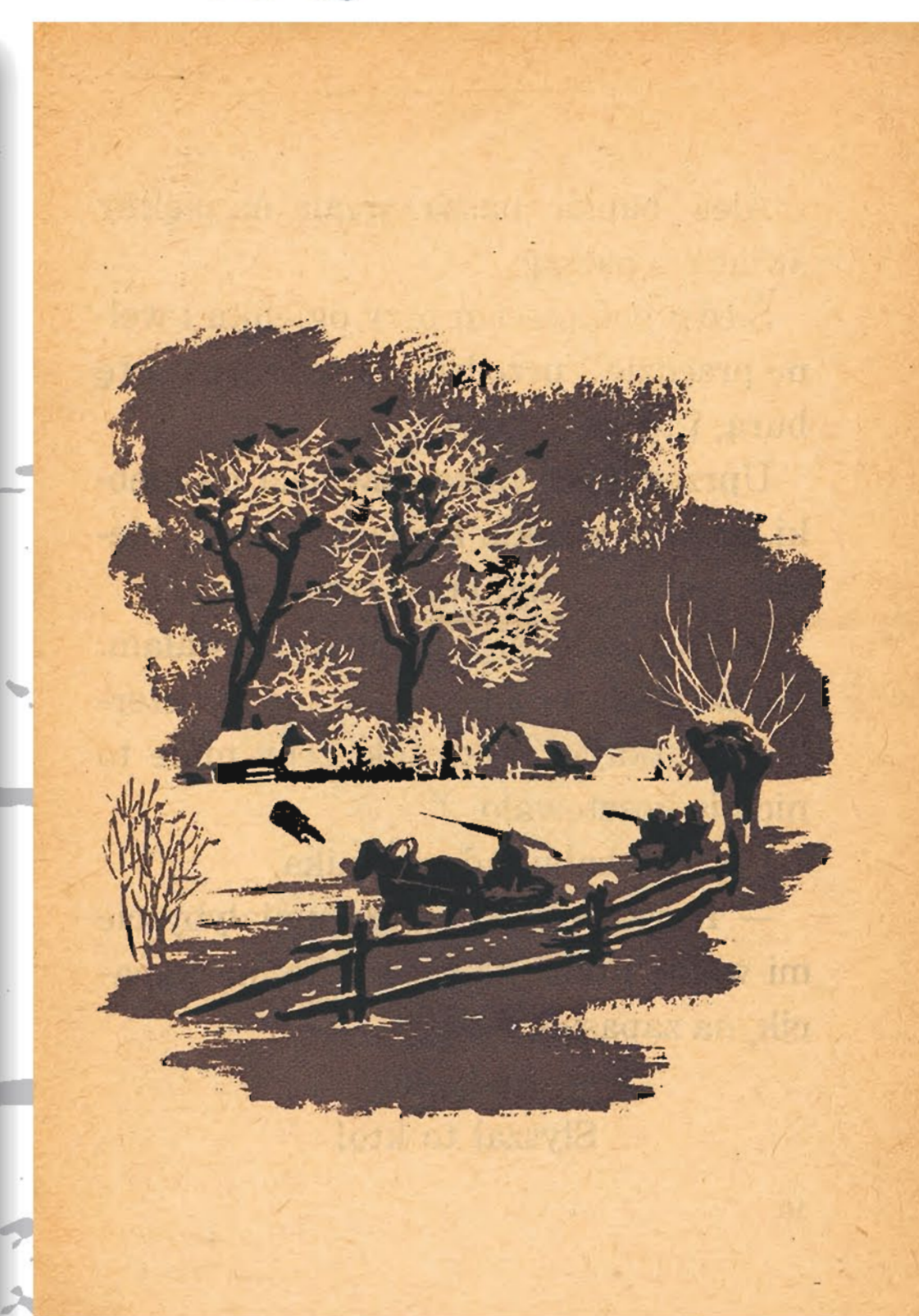
Zażył tabaki, kichnął i wziął się do roboty. Wydlubał Kichusiowi w piersiach dziurkę małą jak polny groszek i bierze się do lepienia serduzka, a Kichuś w krzyk:
 — Nie chce takiego małego, dłużej dalej!
 — Będzieś miał dość.
 — Zażujcie mi tego glinka, co go tu ze trzy fury leży? Podłubcież jeszcze!
 — Dłubie majster dalej, a Kichuś przez krzyczy:

11

Bylina Michał, ur. 18.01.1904 w Worsówce (Ukraina), zm. 5.08.1982 w Warszawie. Malarz, grafik, ilustrator. W 1928 r. ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie, od 1966 r. profesor zwyczajny tej uczelni. Uprawiał malarstwo sztalugowe i grafikę użytkową. Wieloletni kierownik i konsultant artystyczny wydawnictwa Nasza Księgarnia, z którym współpracował od pierwszych lat jego istnienia. Organizator środowiska twórczego sztuki książkowej. Znakomity, wielokrotnie nagradzany rysownik-realista o doskonałych zdolnościach obserwacyjnych, wypowiadający się najpełniej w ilustracjach do utworów o treści historycznej. Wiedzę o realiach łączył z niezwykłym wyczuciem ruchu. Ilustrował m.in.: Kalewala [spolszcz. J. Porazińska] (1958), O Warszu z Dębicy i wiślanej rusałce J. Głowackiego (1959), Czarodziejską księgę J. Porazińskiej (1959), O księciu Gotfrydzie, rycerzu gwiazdy wigilijnej H. Górskiej (1960), Rok 1809 czy szwoleżerowie gwardii W. Gąsiorowskiego (1968).

Ilustrował: Michał Bylina

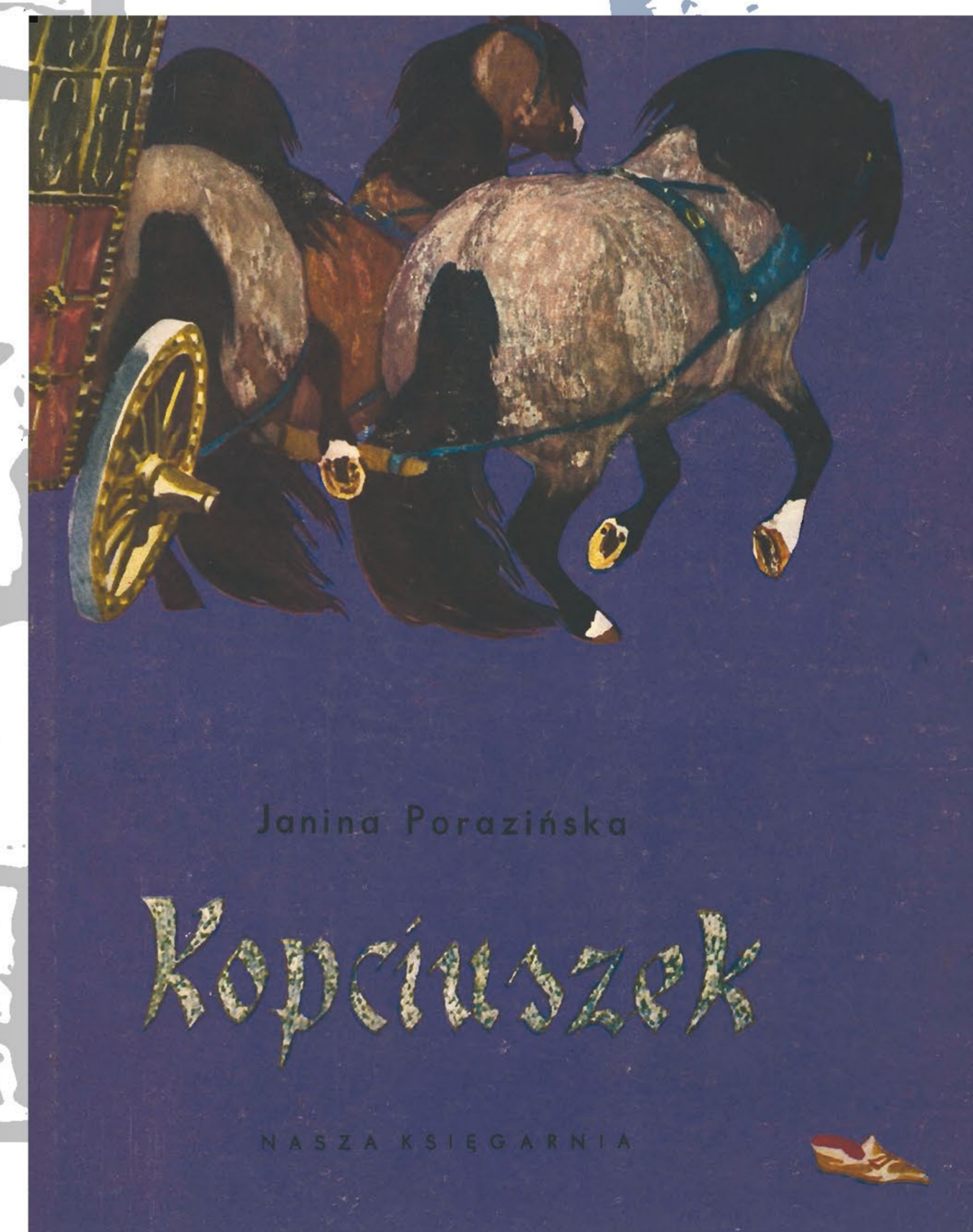
Ilustrował: Ludwik Maciąg

Źródła:

Bylina Michał. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka ; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Białek et al.: pisarze i książki]. Warszawa : Wiedza Powszechna, 1979, s. 612; H. Lebecka. Bylina Michał. W: Słownik pracowników książki polskiej : suplement 3 / pod red. Hanny Tadeusiewicz ; zespół red. Hanna Tadeusiewicz (przewodn.) [et al.]. Warszawa : Wydawnictwo SBP-Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2010, s. 36-37; Grafika w książkach „Naszej Księgarni” / aut. tekstów Ignacy Witz ; oprac. graf. Zbigniew Rychlicki. Warszawa : Instytut Wydawniczy Nasza Księgarnia, 1964, s. 4.

Maciąg Ludwik, ur. 13.07.1920 w Krakowie, zm. 7.08.2007 w Gulczewie. Malarz, grafik. W 1950 r. ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie, profesor tej uczelni (dziekan Wydziału Malarstwa w latach 1969-1972). Tworzył w zakresie malarstwa sztalugowego (olej, gwasz, akwarela) i grafiki użytkowej (ilustracja książkowa, projekt znaczków i etykiet, plakat), projektował tkaniny dekoracyjne (gobeliny). Swoje prace wielokrotnie wystawiał w kraju i za granicą m.in. w Anglii, Holandii, Niemczech, USA, Kanadzie. Otrzymał wiele nagród i wyróżnień.

Był ilustratorem „realistycznym, lubującym się w tematyce historycznej. Doskonałym rysownikiem koni i zwierząt. W swych znakomicie skomponowanych, barwnych i światłocieniowych planszach” umiał oddać „w sposób pełen temperamentu żywość ruchu, a przede wszystkim charakter epoki i nastrój scenarii.” Ludwik Maciąg był autorem ilustracji m.in. do książek: Brzoza J. Emir Rzewuski; Długoszewski B. Przy kominie o szarej godzinie; Gąsiorowski W. Huragan; Knight E. Lassie, wróć!; Kušan I. Zagadkowy chłopiec; Porazińska J. Kopciuszek.

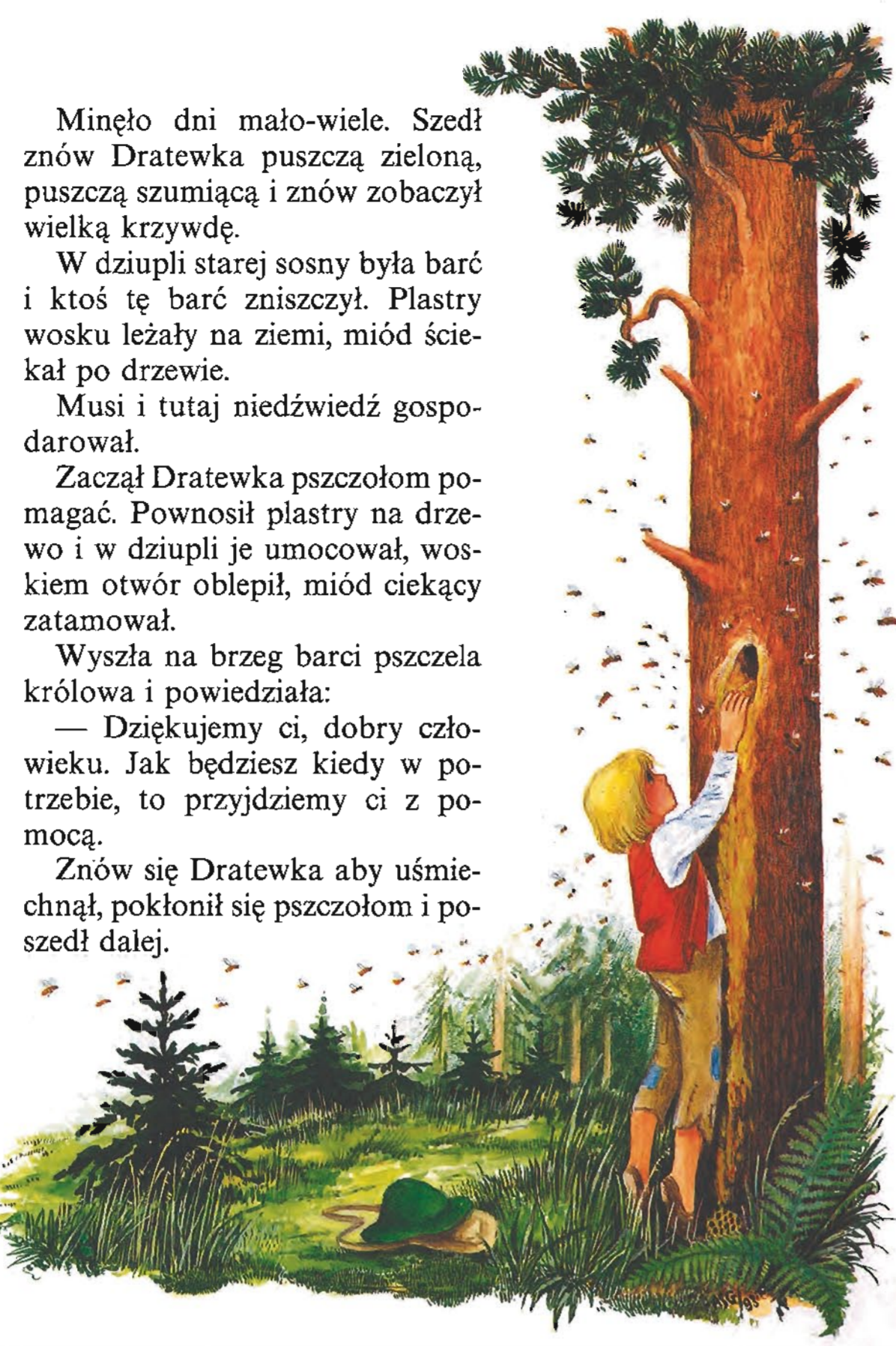
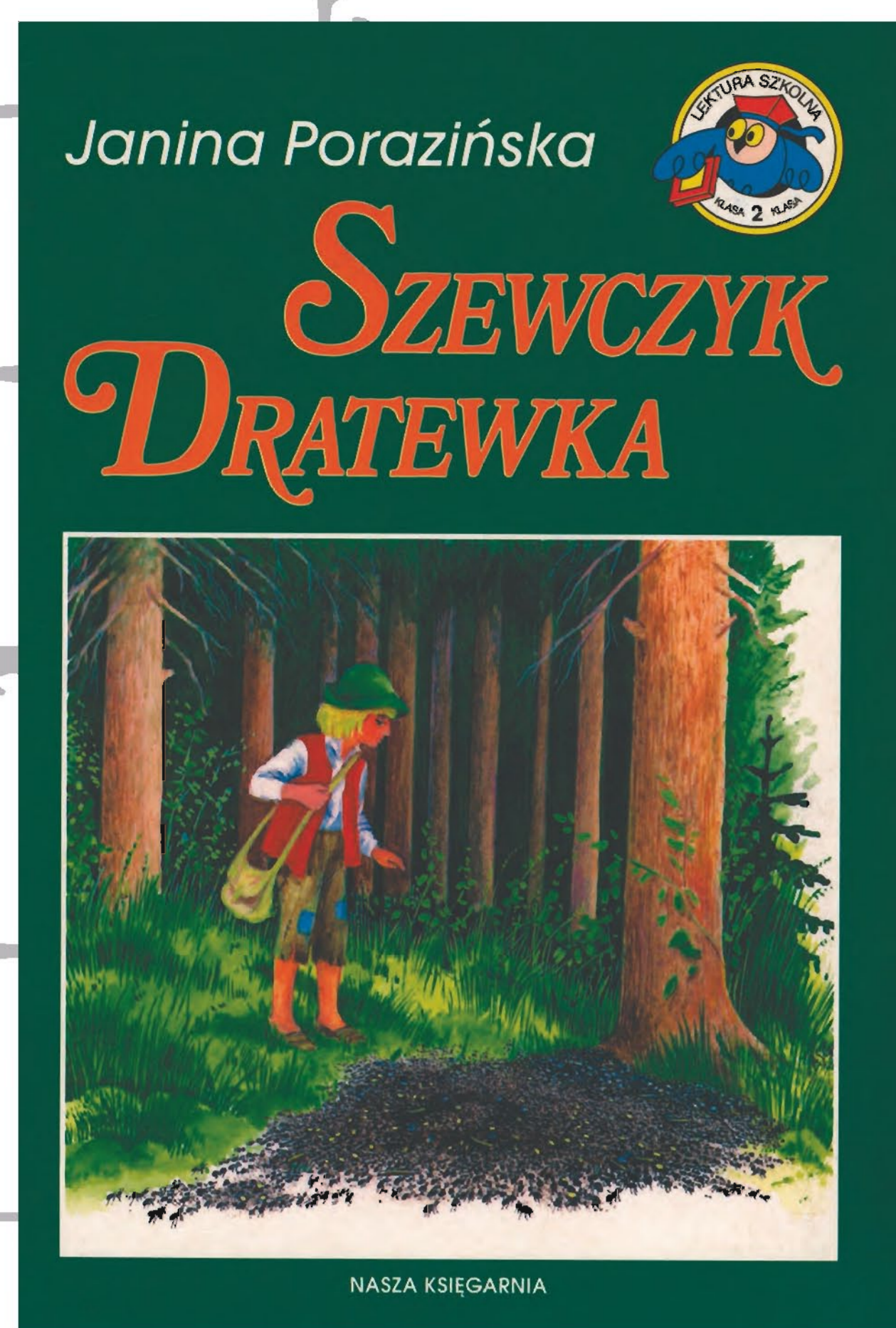

Ilustrował: Ludwik Maciąg

Źródła:

Maciąg Ludwik. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka ; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Białek et al.: pisarze i książki]. Warszawa : Wiedza Powszechna, 1979, s.629-630; Ludwik Maciąg / aut. Michał Woźniak ; słowo wprowadzające Stanisław Baj. Warszawa: Publicus, 2008, 359 [1] s.; Polska ilustracja książkowa = Polish book illustrations. Komitet red.: Michał Bylina, Józef Czerwiński, Roman Tomaszewski ; [transl.: Edward Rothert et al.]. Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, [1964], s.84-85.

Minęło dni mało-wiele. Szedł znów Dratewka puszcza zieloną, puszcza szumiącą i znów zobaczył wielką krzywdę.

W dziupli starej sosny była barć i ktoś tę barć zniszczył. Plasty wosku leżały na ziemi, miód ściekał po drzewie.

Musi i tutaj niedźwiedź gospodarował.

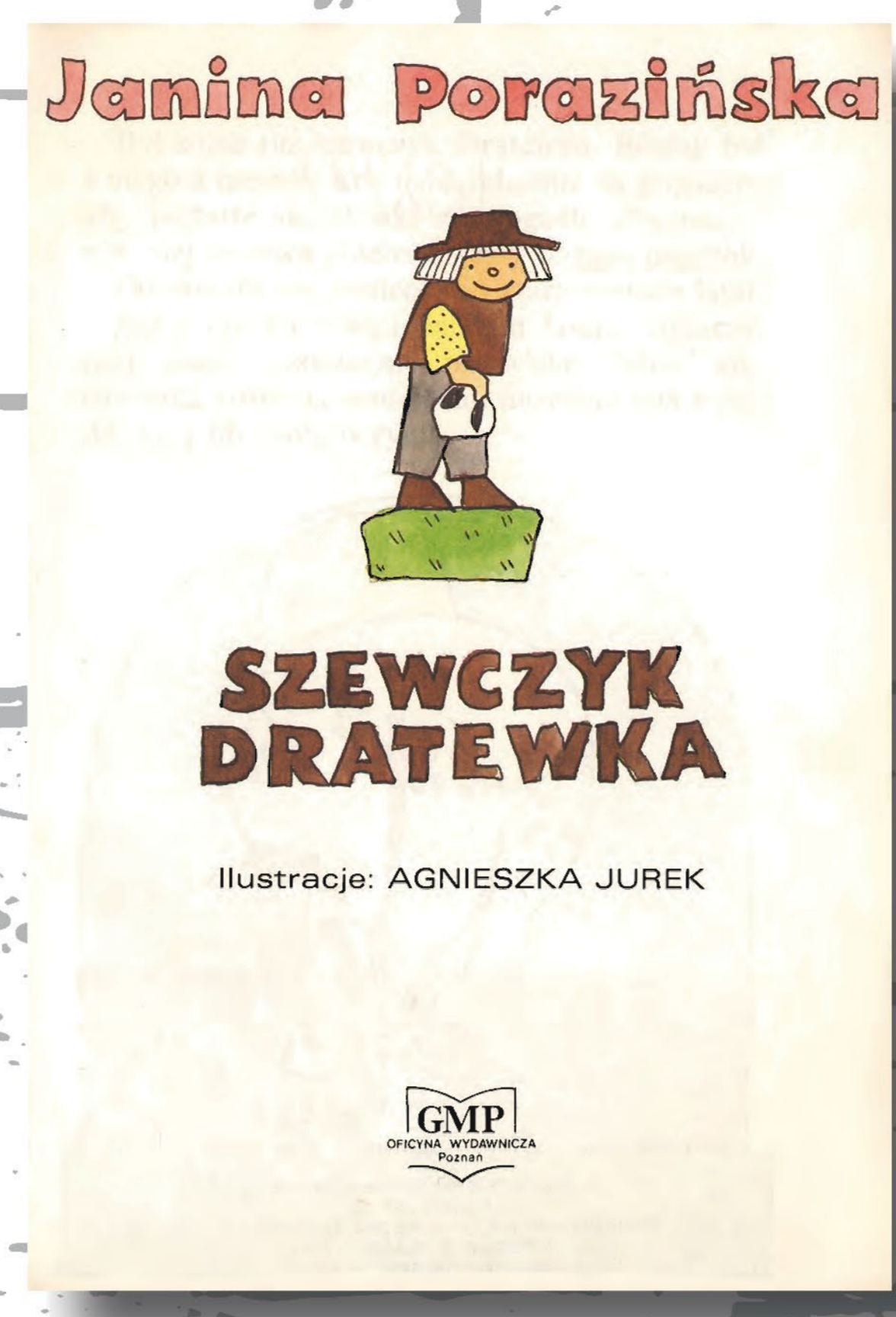
Zaczął Dratewka pszczołom pomagać. Pownosił plasty na drzewo i w dziupli je umocował, woskiem otwór oblepił, miód ciekący zatamował.

Wyszła na brzeg barci pszczeła królowa i powiedziała:

— Dziękujemy ci, dobry człowieku. Jak będziesz kiedy w potrzebie, to przyjdziemy ci z pomocą.

Znów się Dratewka aby uśmiechnął, pokłonił się pszczołom i poszedł dalej.

Ilustrowała: Anna Stylo-Ginter

Ale Dratewka swoje:

— A ja pójde i spróbuję.

I szewczyk zastukał do bramy zamku.

Wyszła zaraz czarownica i pyta się:

— Czyś ty człowiek? Czyś ty zwierze?

— Chcę się z tą panną, co siedzi na wieży, ożenić.

Jak zrobisz niedługo robotę pierwszą i drugą, a potem składnie zagadkę odgadniesz, to się ożenisz.

— Ano, spróbuję — mówi Dratewka.

Tak czarownica wpuściła go na zamek, zaprowadziła do komnaty, co się na siedmioro drzwi zamykała, co w oknie żelazną kratę miała, i powiada:

Masz tu piasku z makiem korzec. Przebierz, zanim błysną zorze. Jak nie zrobisz do poranku, to ci, panku, urwę głowę, i gotowe!

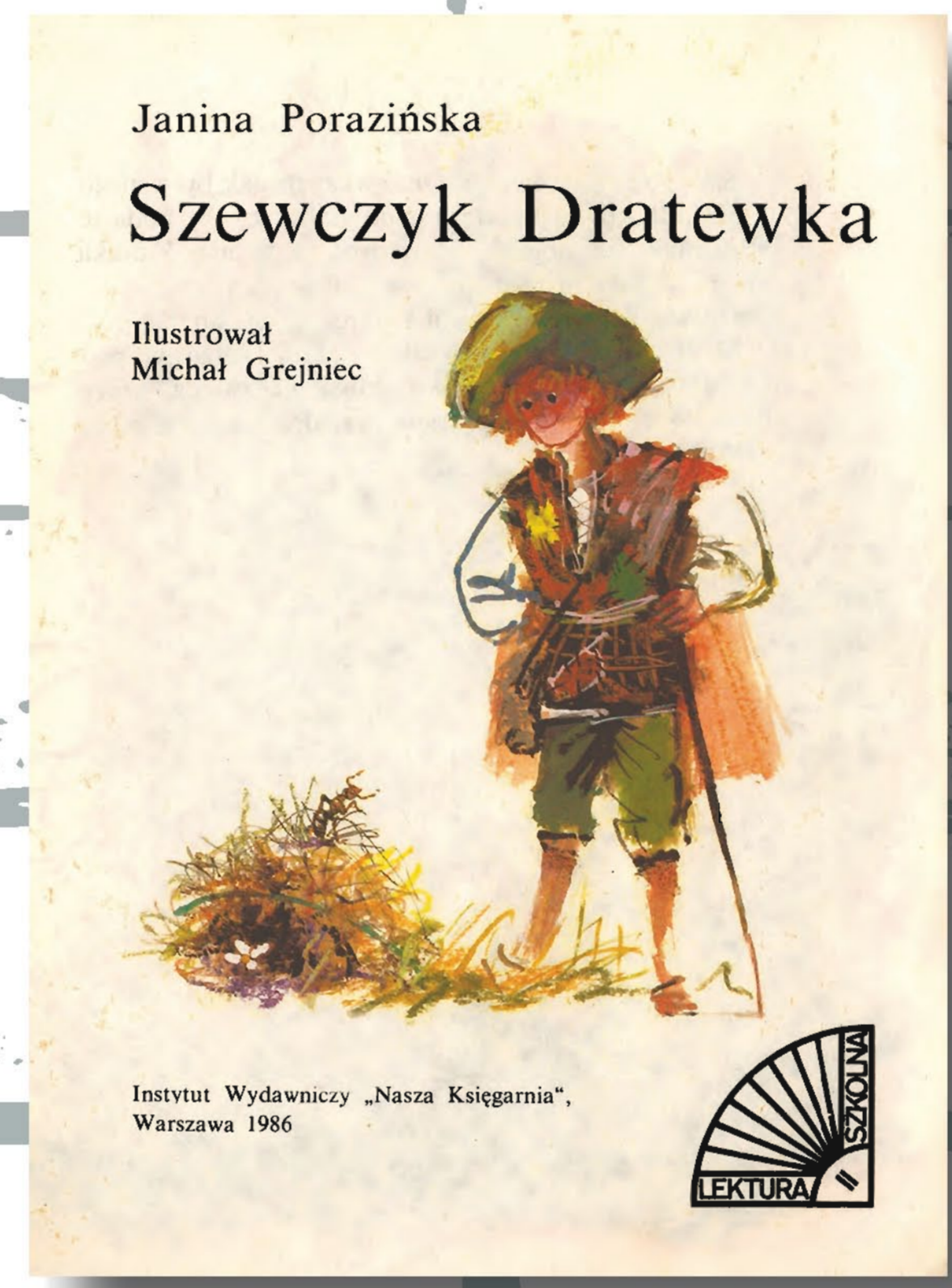
Ilustrowała: Agnieszka Jurek

„[...] uczą twory Janiny Porazińskiej tego, jak żyć, ażeby samemu być pogodnym, wesołym, szczęśliwym i dawać radość i szczęście innym. Uczą po prostu dobroci dla wszystkiego, co współżyje z nami. I jeszcze czegoś, równie ważnego, mądrości najszlachetniejszej. A w sposób tak dyskretny, w formie tak przystępnej umysłowości dziecka, że niemal niezauważalnie, a przecież - nieodparcie zapadający w serce i umysły, żeby owocować i po latach w człowieku dojrzałym.”

Ilustrował: Jarosław Żukowski

E. Szelburg-Zarembina, Rozśpiewała dzieciom świat... O Janinie Porazińskiej. Laureaci Orderu Uśmiechu, „Kurier Polski” 1969, nr 232.

Biedne mrówki biegły na wszystkie strony, znosiły po ziarnku piasku, po igielce sosnowej i mrowisko na nowo narządzały.

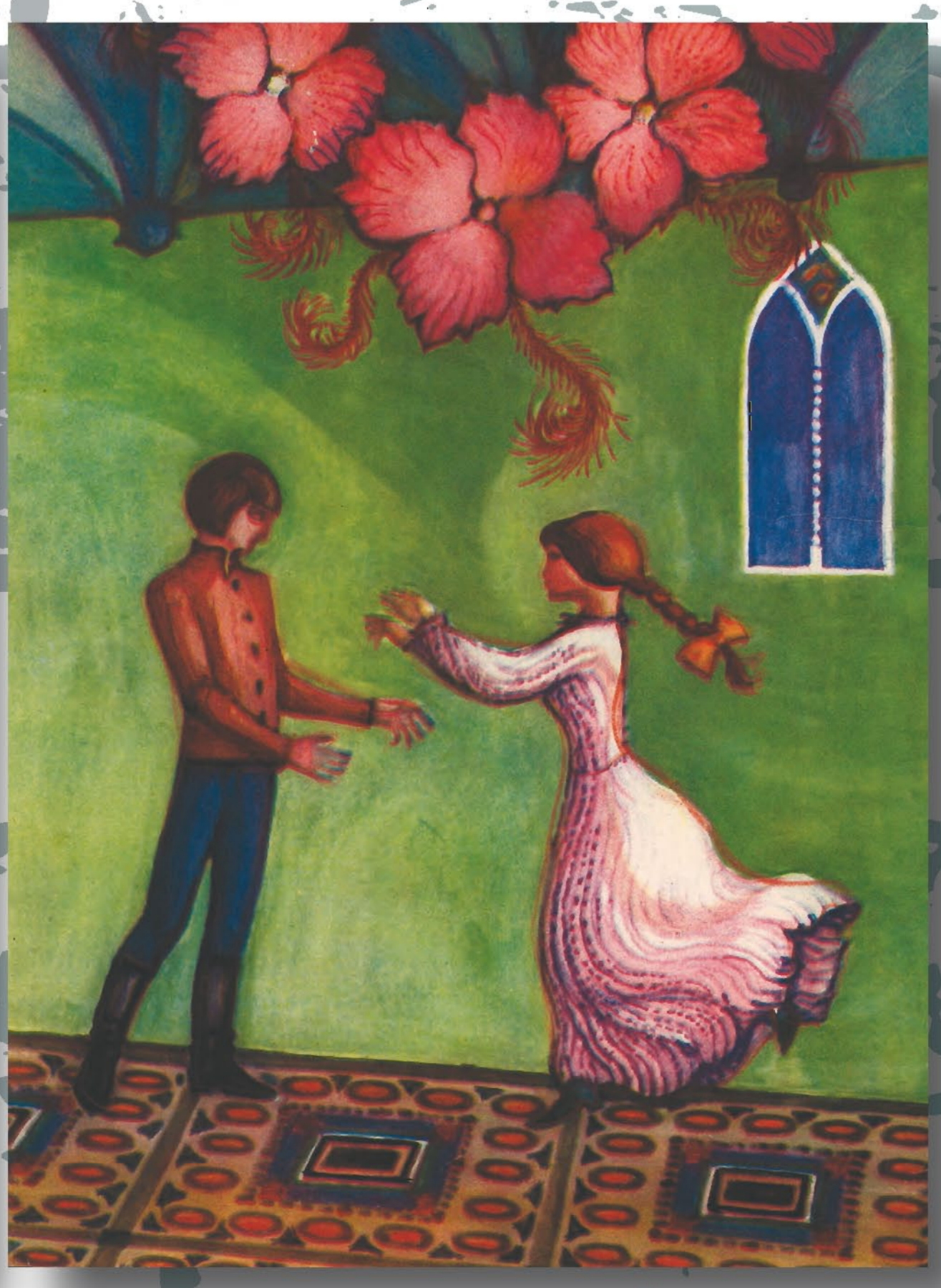
Użalił się nad nimi Dratewka, zdjął z głowy czapkę i jako mógł — to rozrzucone mrowisko na jedną kupę czapkę zgarnął.

Wtedy na wierzchołek mrowiska wysła mrówcowa matka i powiedziała:

— Dziękuję ci, dobry człowieku. Jak będziesz kiedy w potrzebie, to przyjdziemy ci z pomocą.

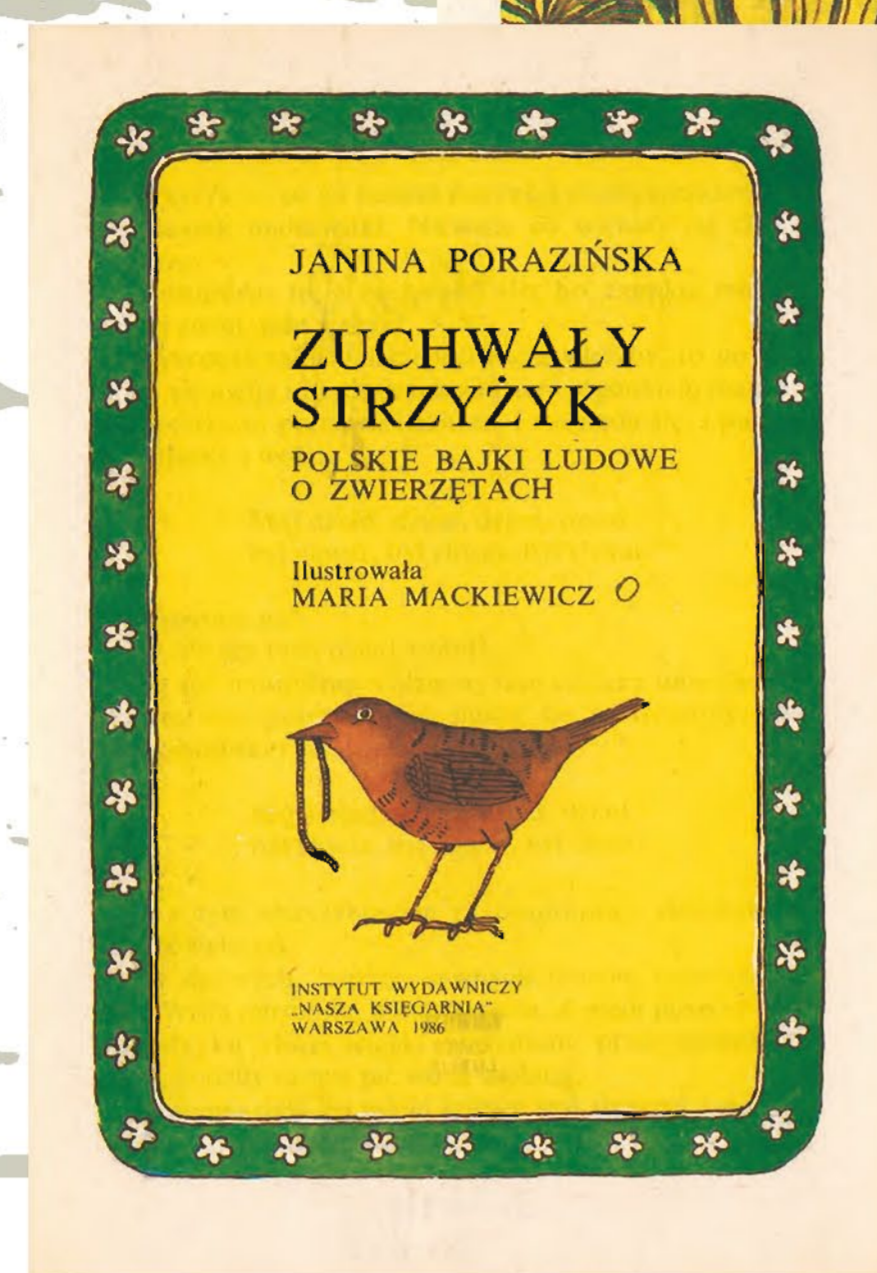
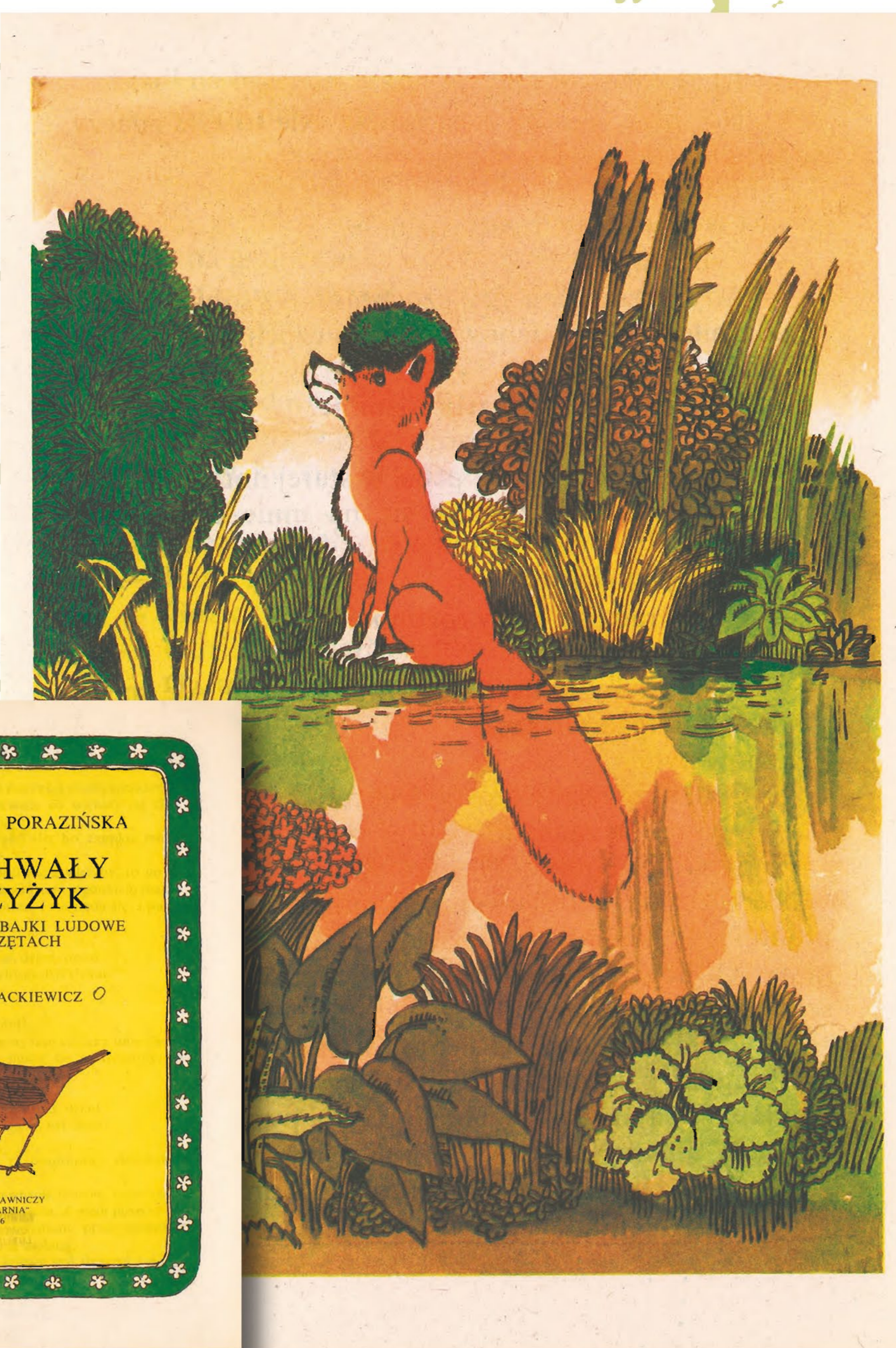
Uśmiechnął się szewczyk, bo jaką pomoc mogłyby mu dać nędzne mrówki, pokłonił się im i poszedł w dalszą drogę.

Ilustrował: Michał Grejniec

Ilustrował: Bogdan Zieleniec

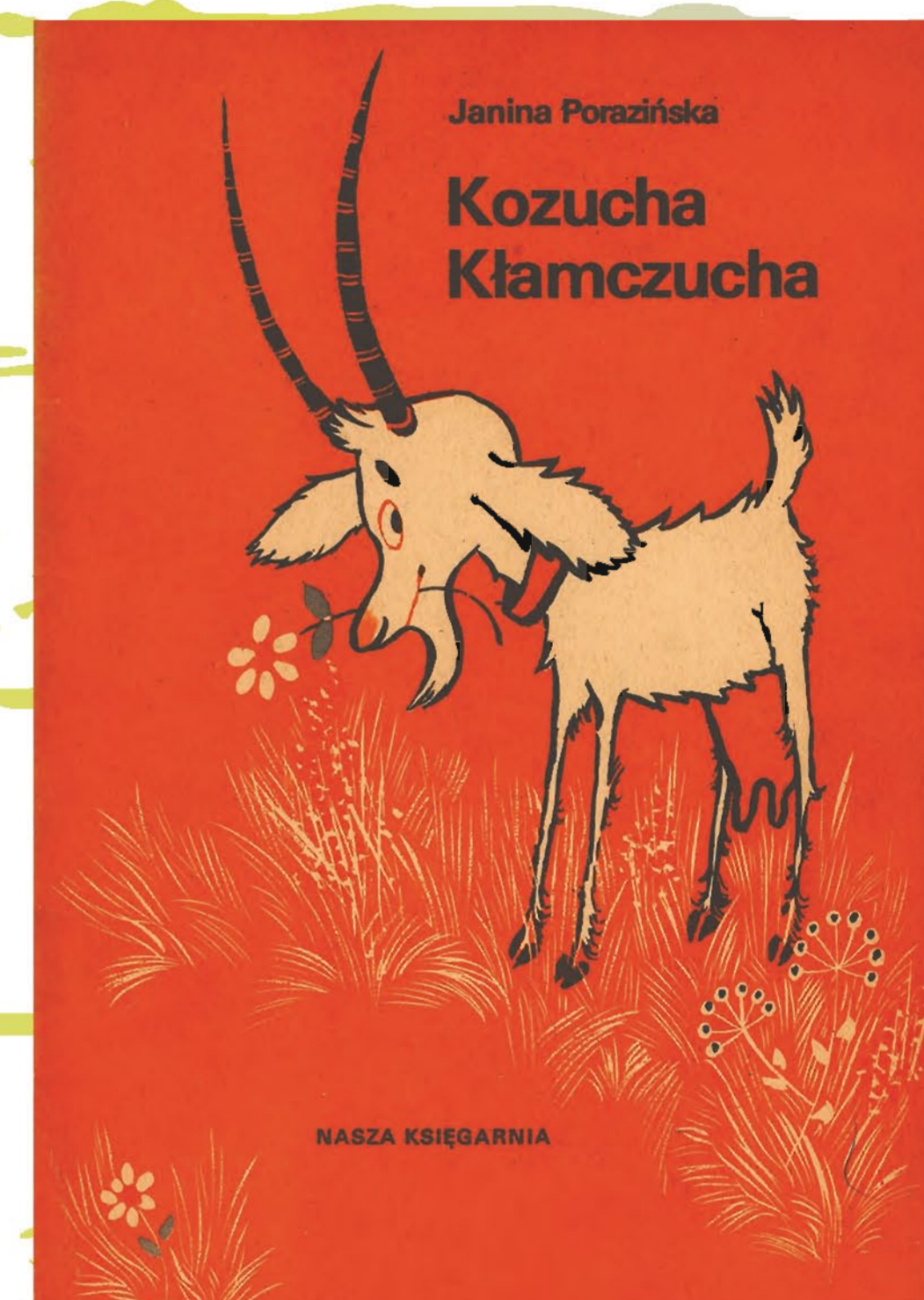

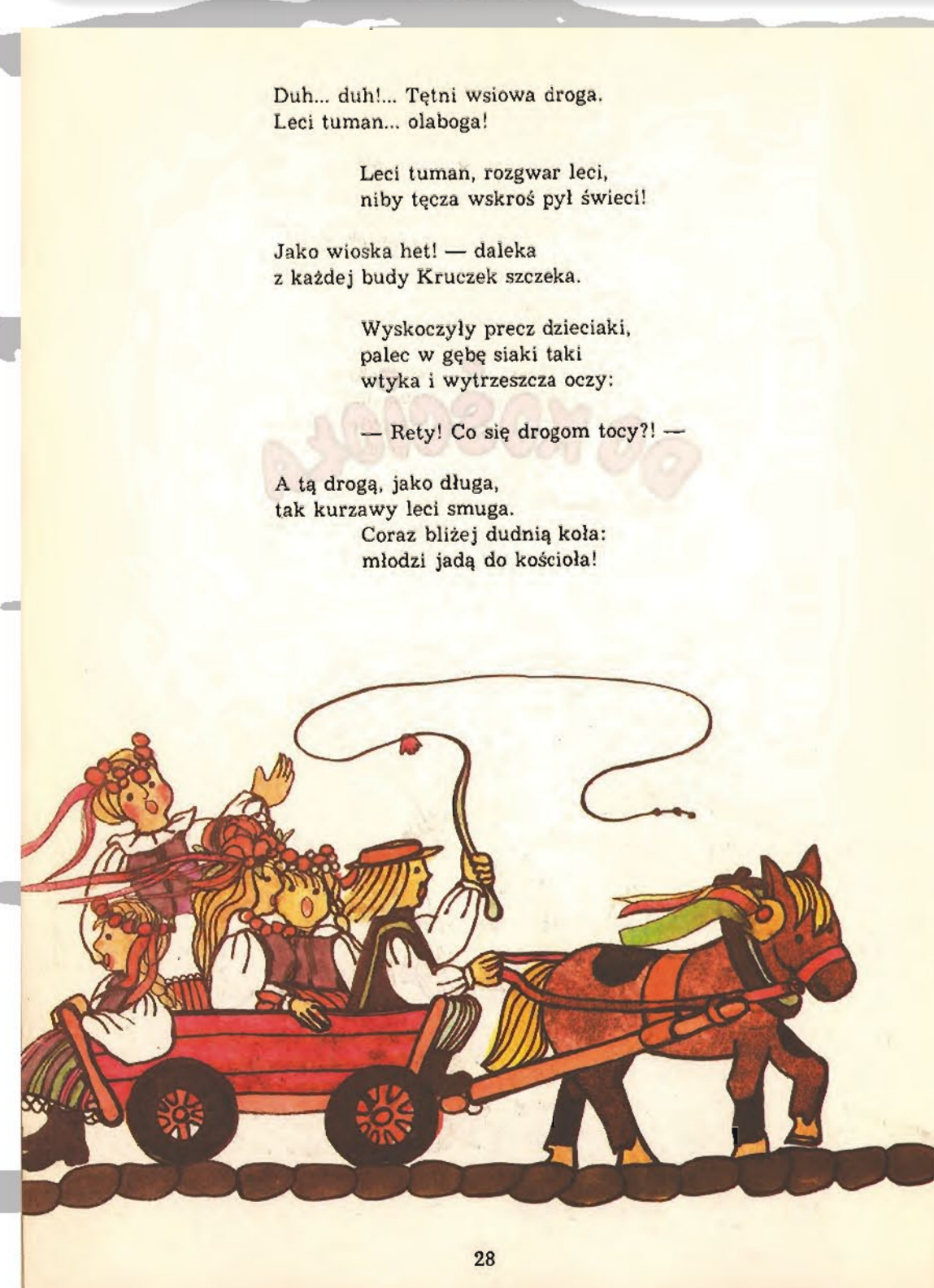
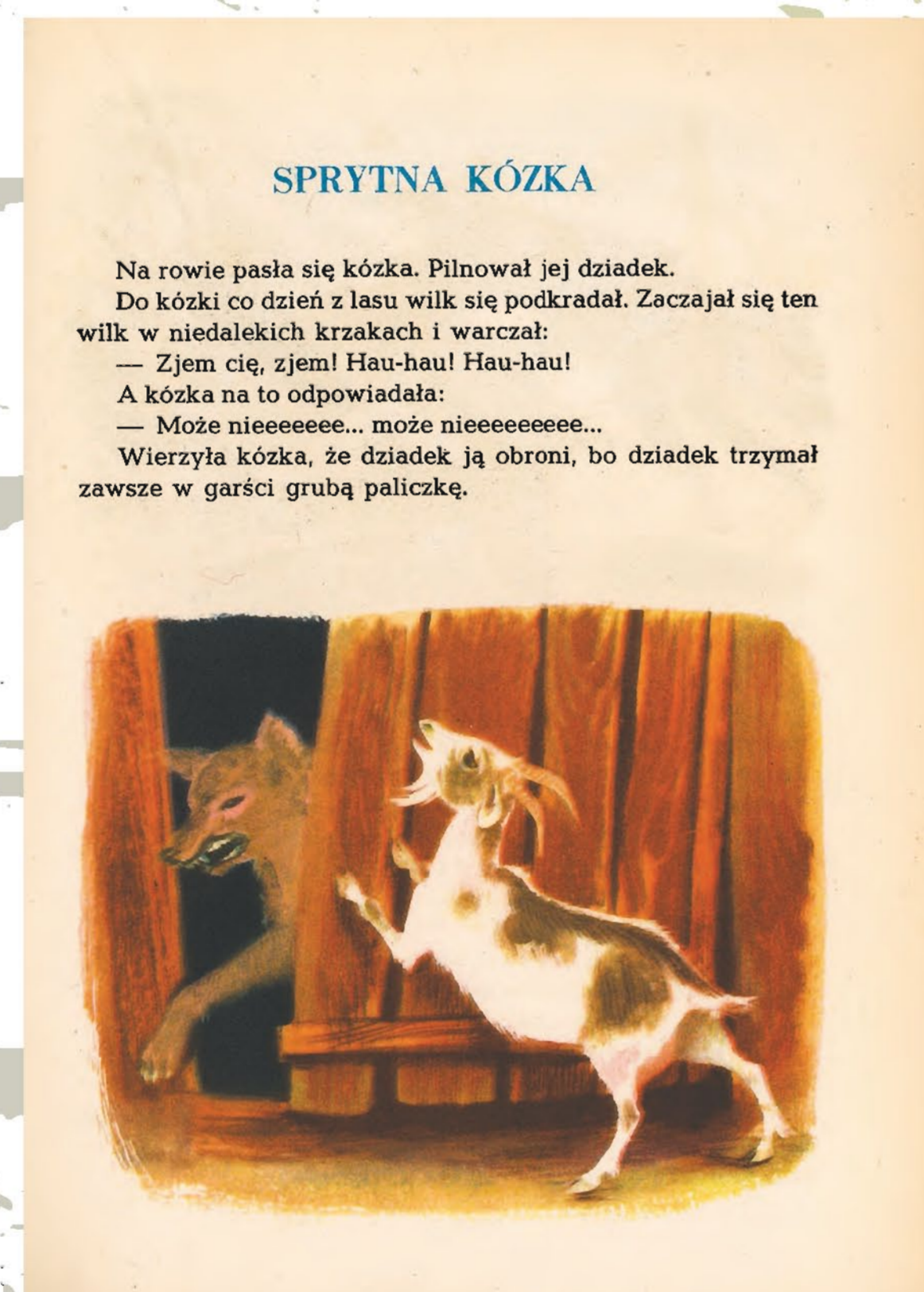
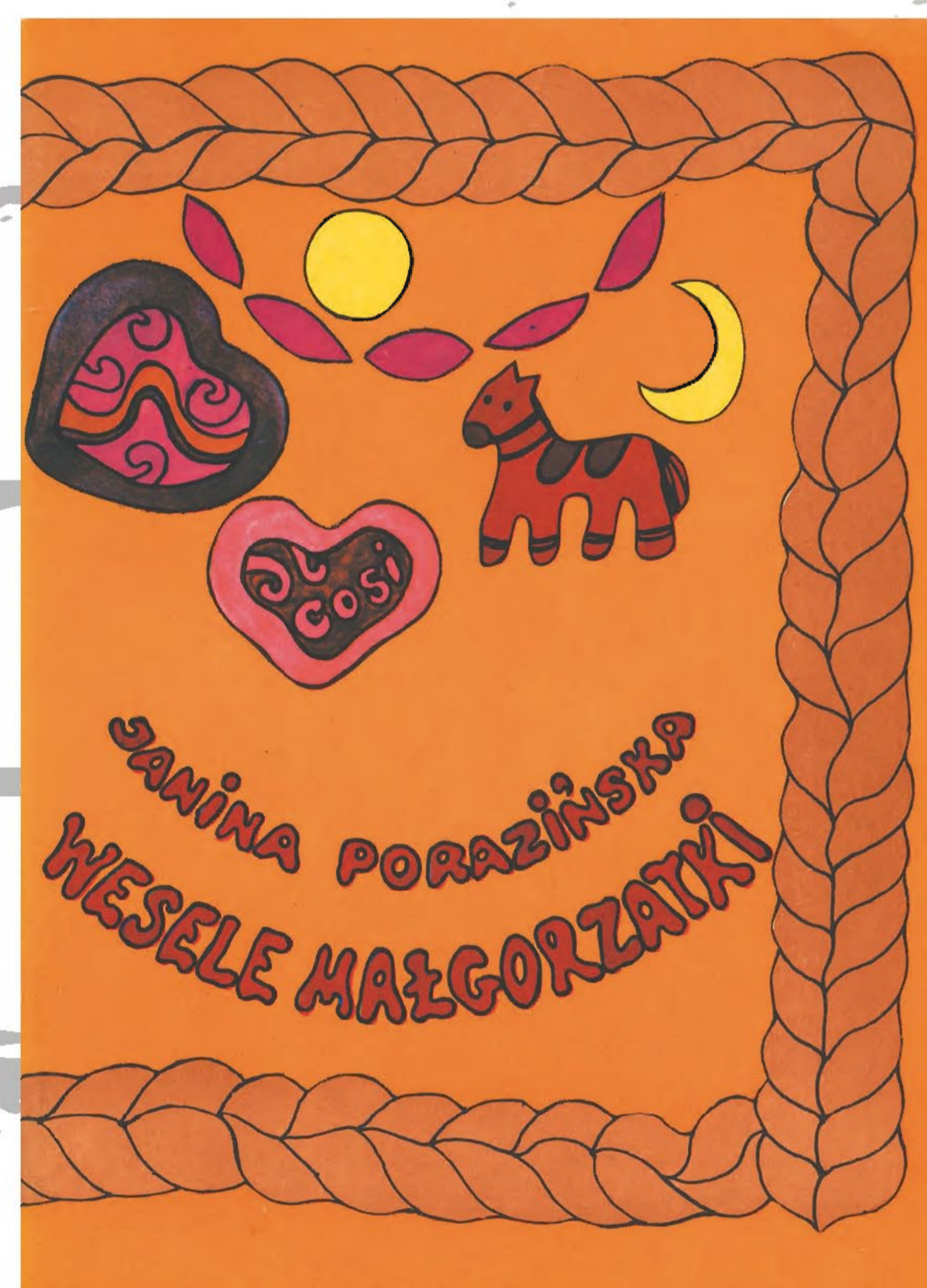
Ilustrowała: Maria Mackiewicz

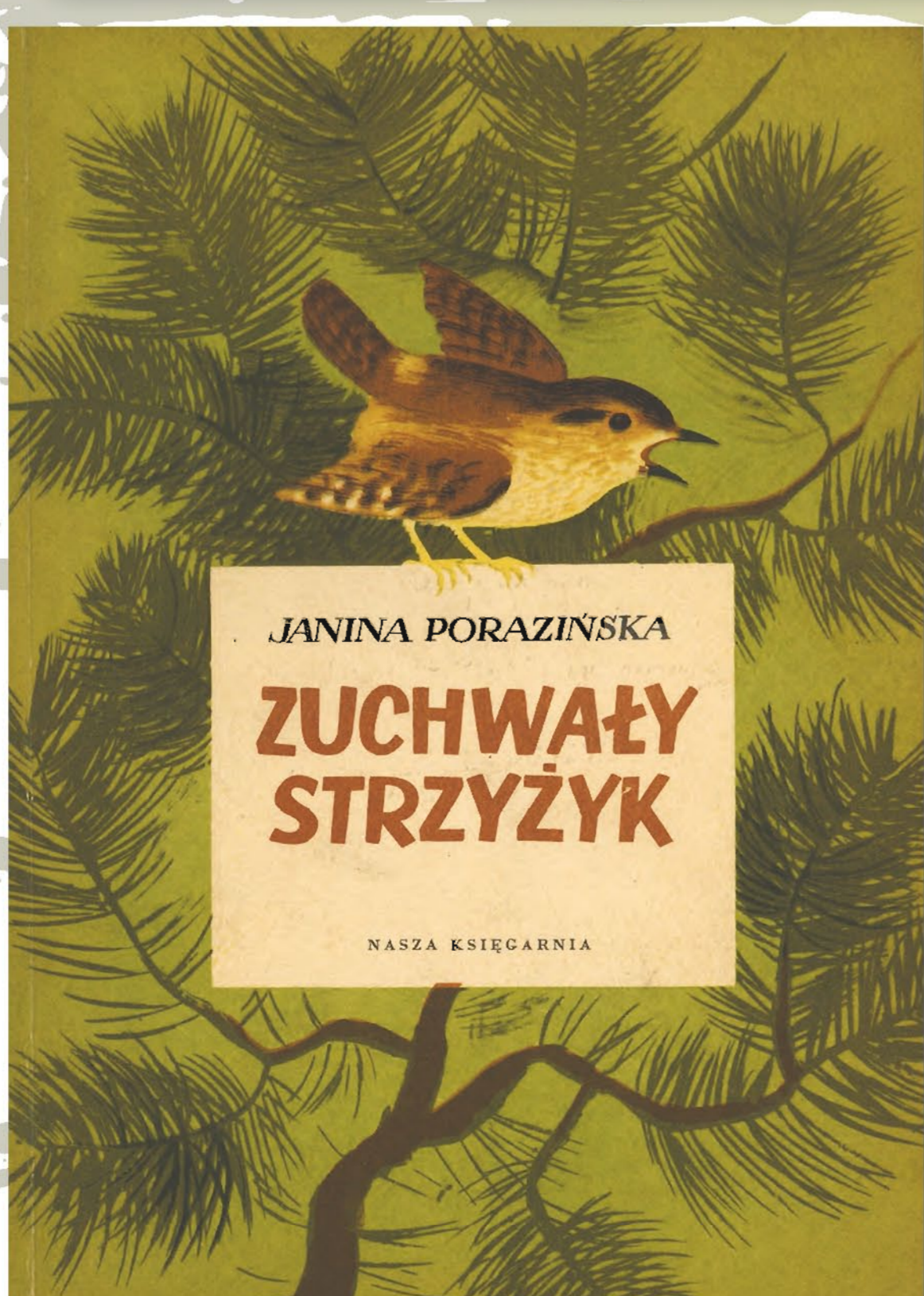
Ilustrowała: Jadwiga Iwaszkiewicz

Ilustrowała: Mirosław Pokora

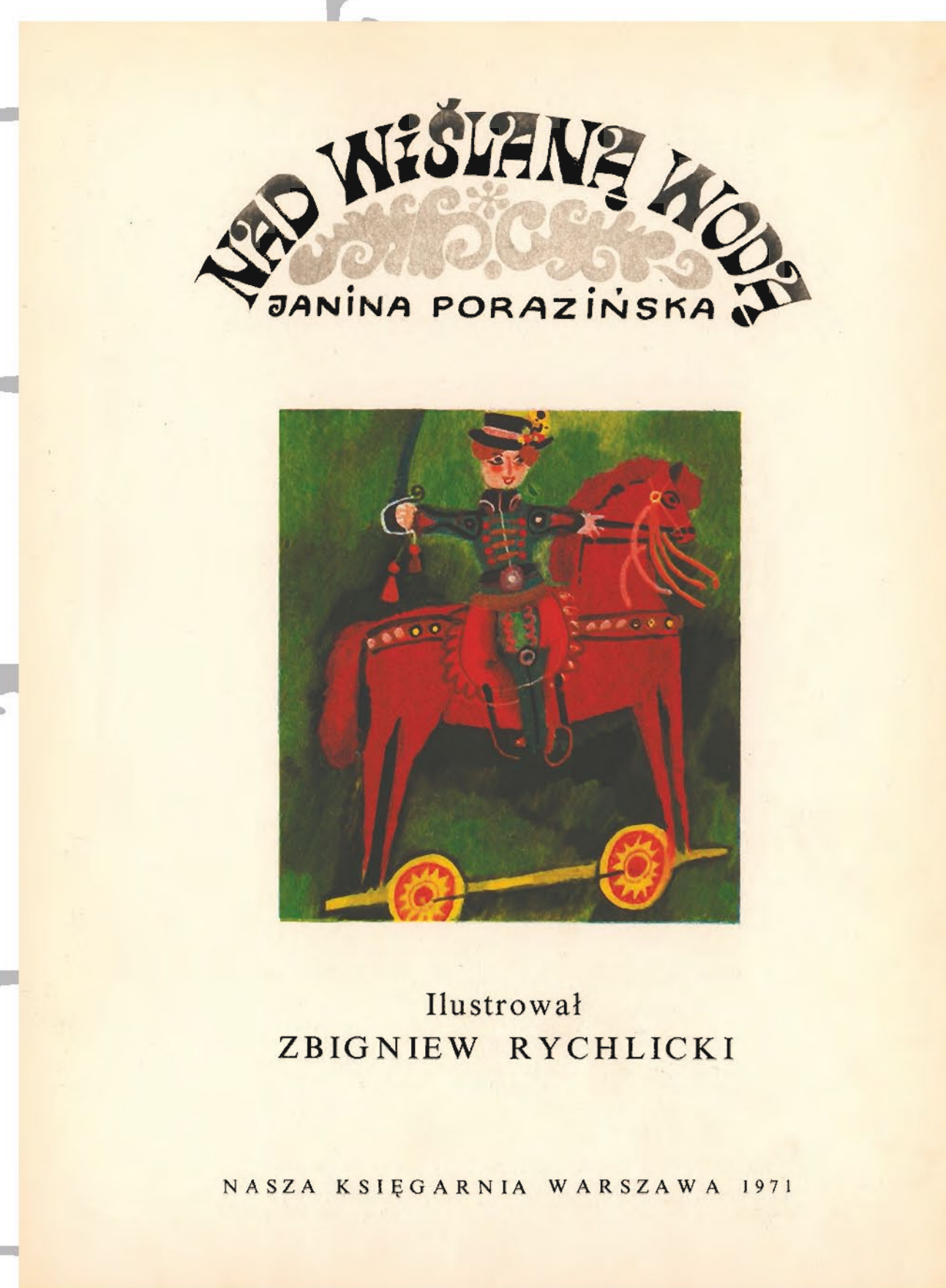
Ilustrowała: Dorota Wójcicka-Żurko

Ilustrowała: Jerzy Karolak

Ilustrowała: Barbara Dutkowska

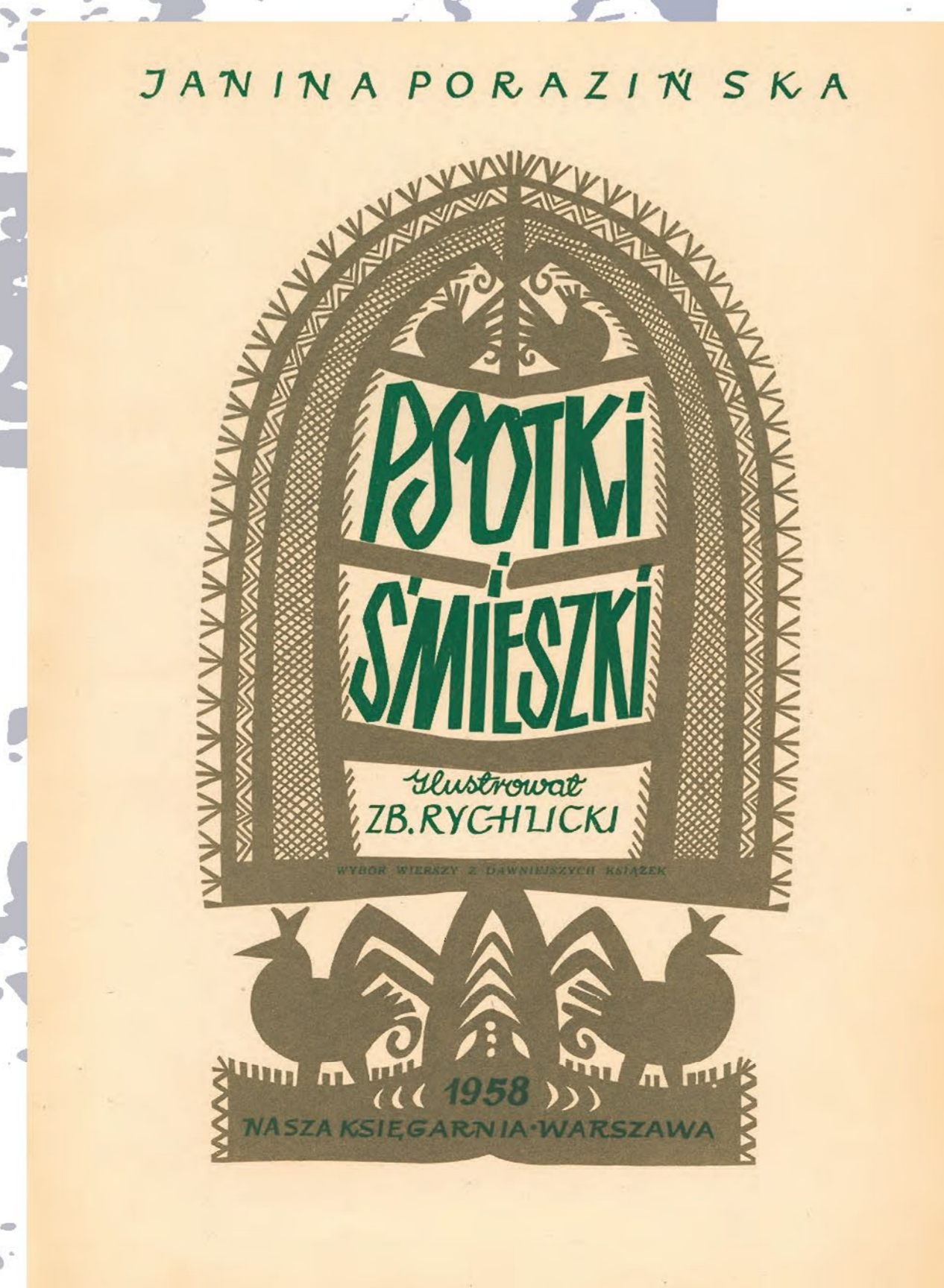
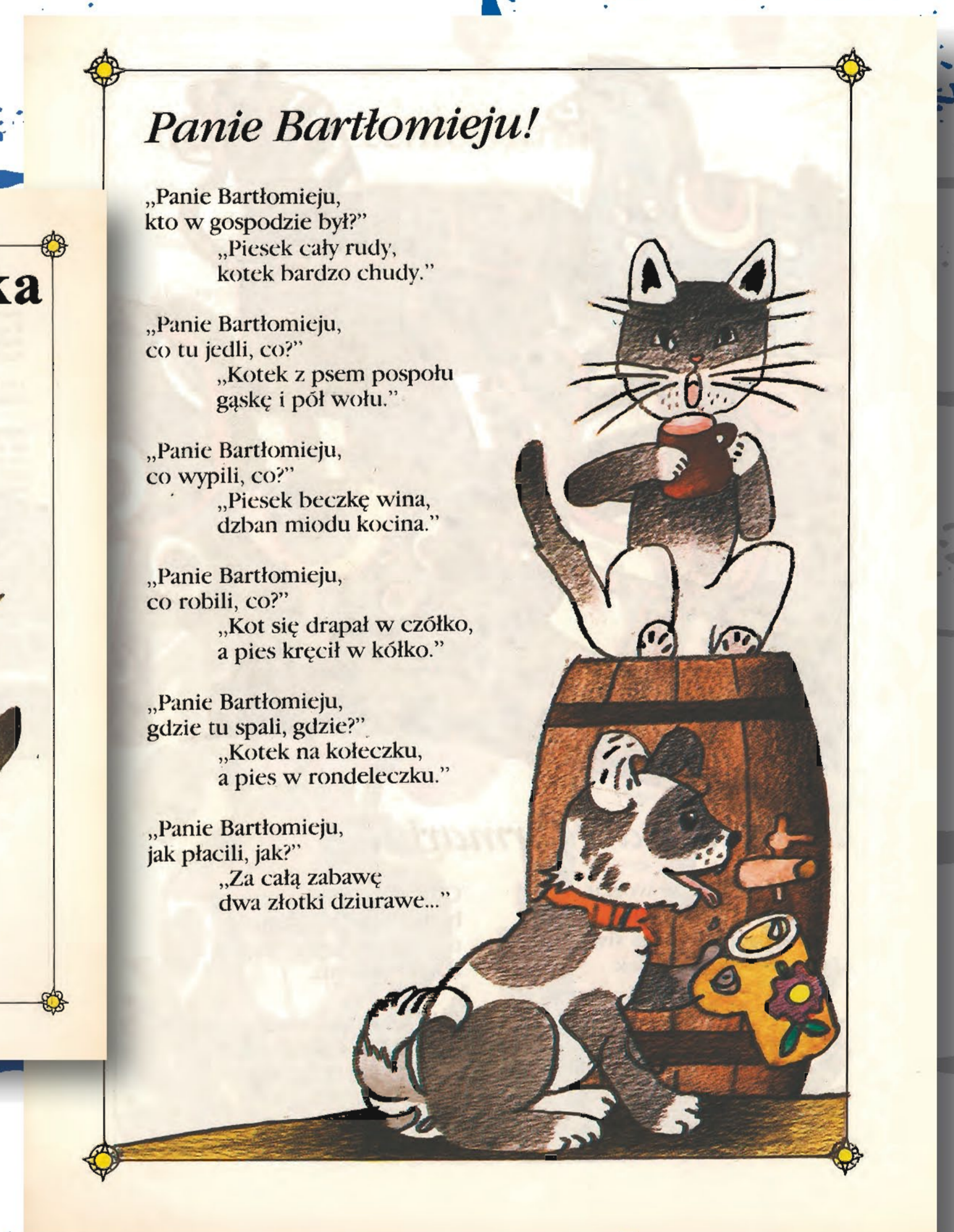
Rychlicki Zbigniew, ur. 17.01.1922 w Orzechówce, zm. 10.09.1989 w Bratysławie. Artysta-grafik, ilustrator, wydawca. W 1956 r. ukończył Akademię Sztuk Plastycznych w Krakowie. Od 1958 r. był kierownikiem artystycznym, a od 1973 r. wicedyrektorem wydawnictwa Nasza Księgarnia. Działał w Polskiej Sekcji IBBY (International Board Books for Young People) – w l. 80 był jej prezesem. Był laureatem wielu nagród i wyróżnień, w tym: nagrody Prezesa Rady Ministrów za twórczość dla dzieci i młodzieży w 1954 r. i 1973 r., laureatem Nagrody im. Hansa Christiana Andersena w dziedzinie ilustracji (1982) przyznawanej przez IBBY za wybitne osiągnięcia artystyczne. Został Kawalerem Orderu Uśmiechu.

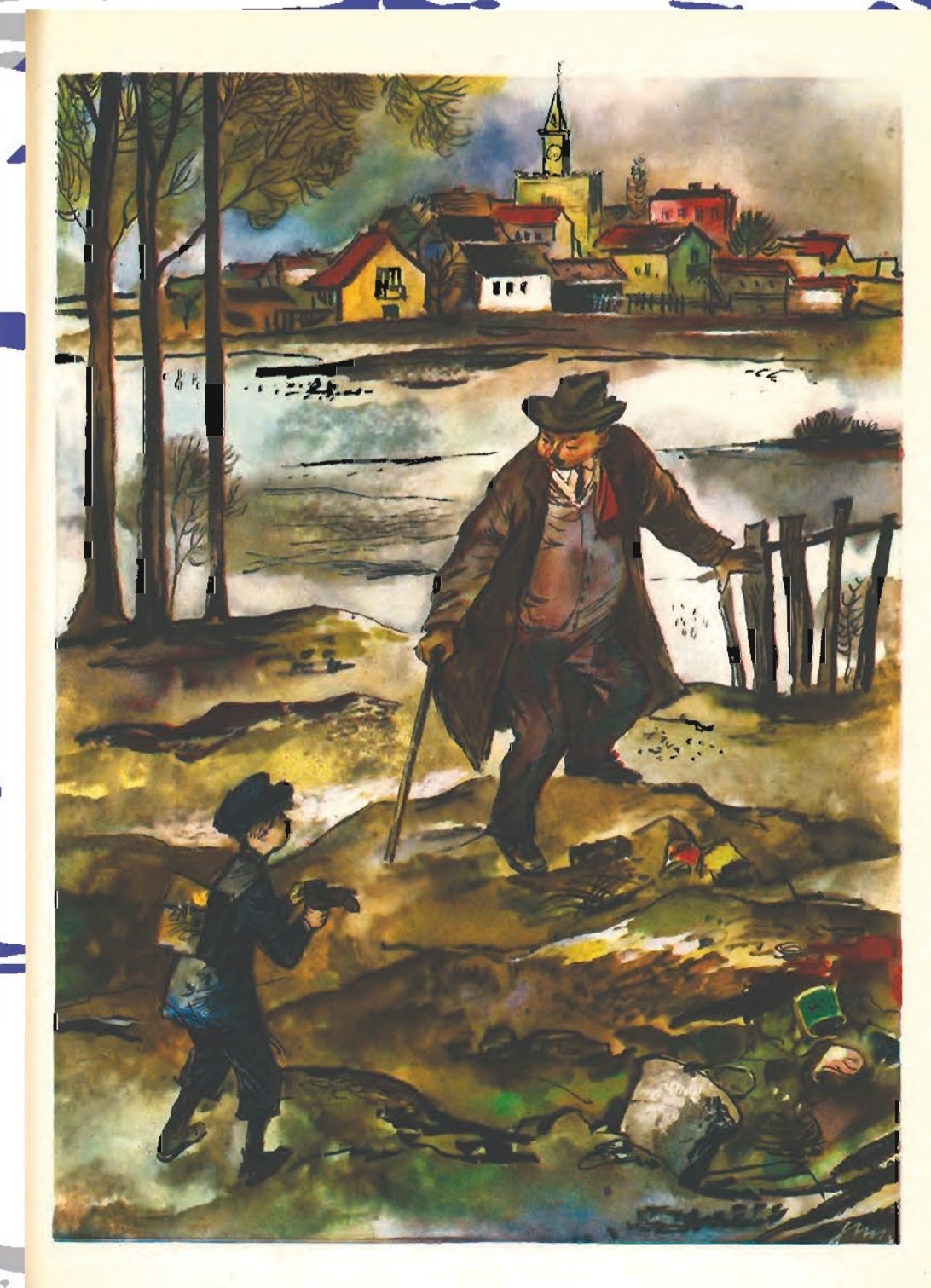
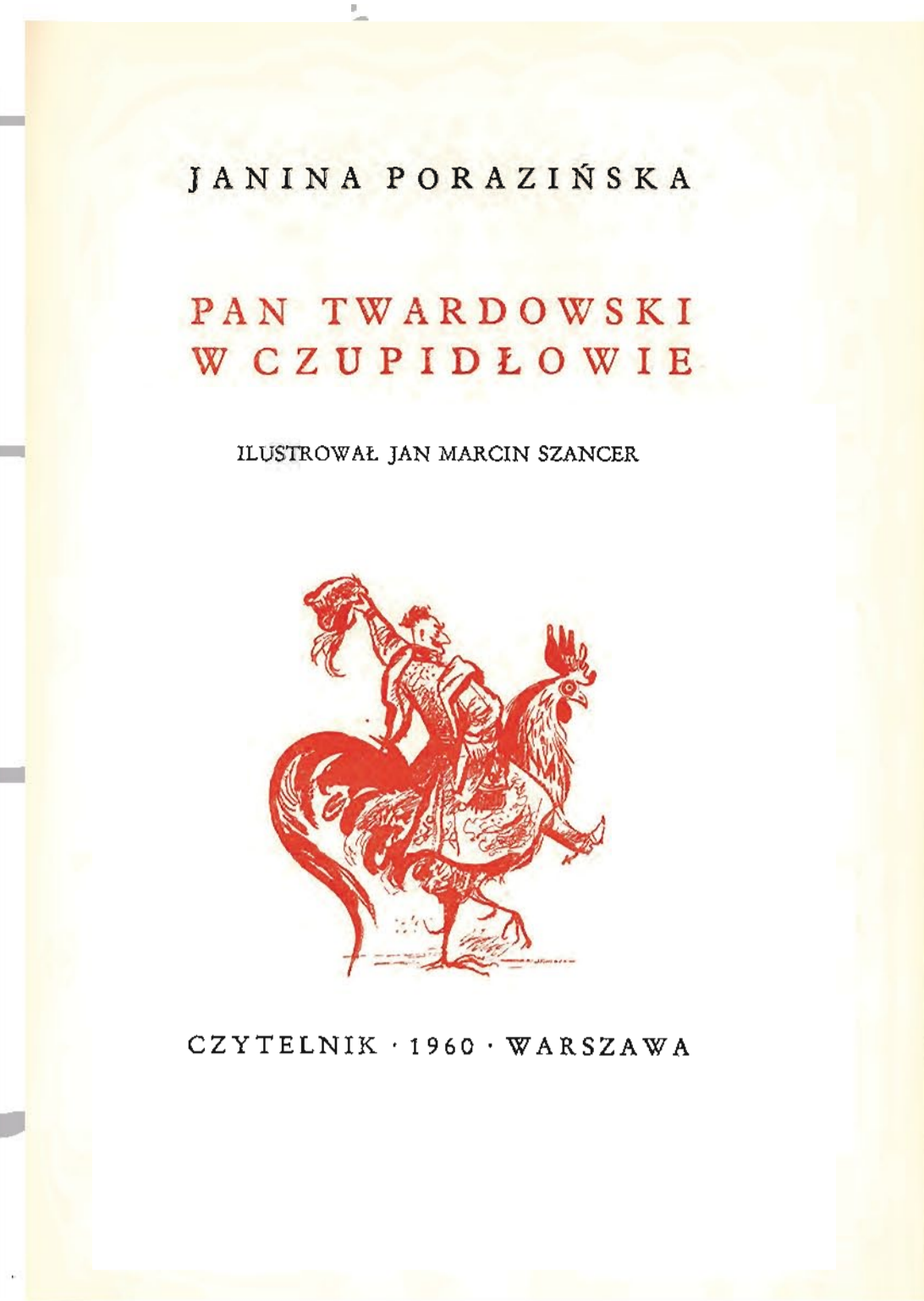
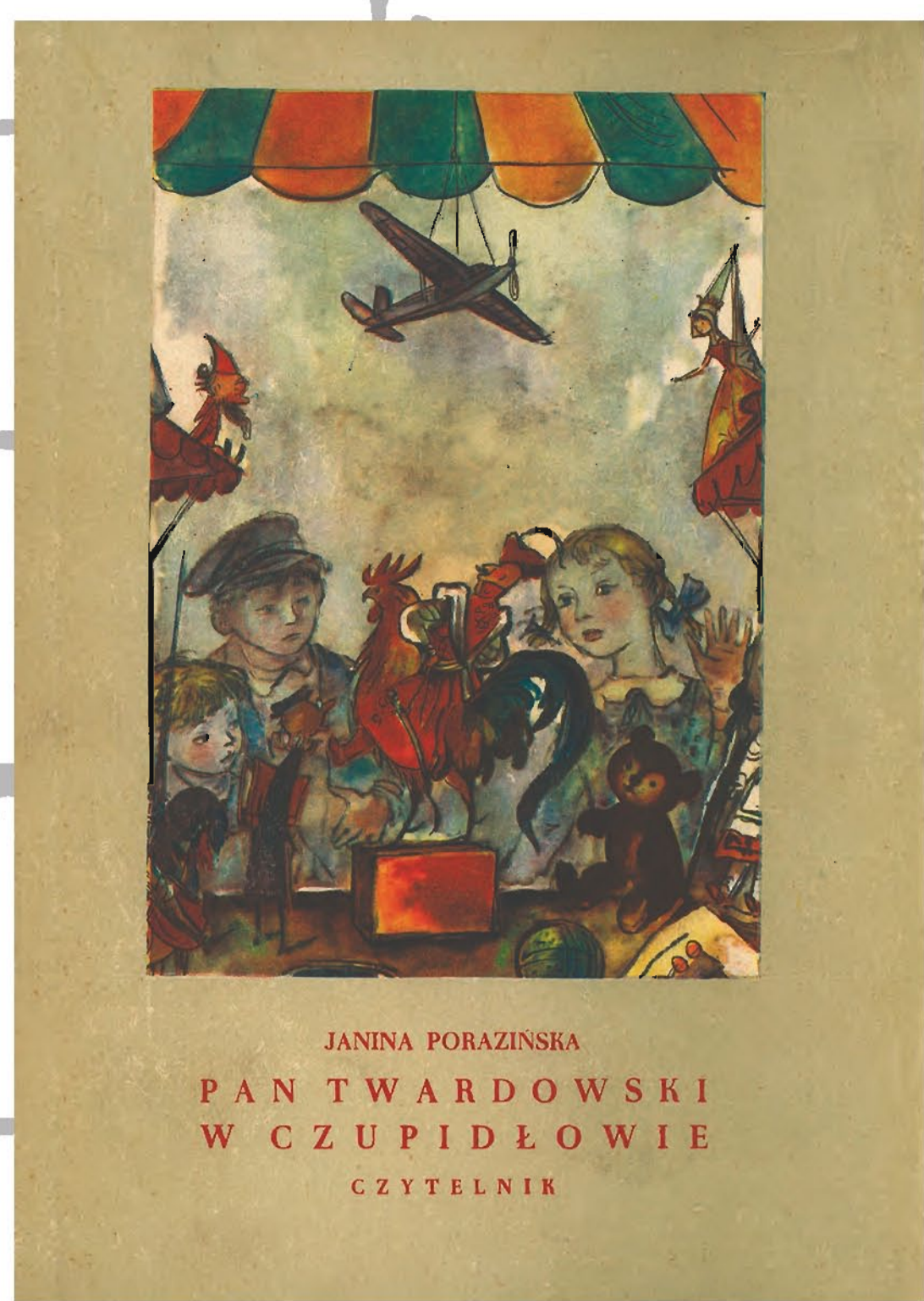
Jego twórczość niemal całkowicie zdominowała ilustracja dla dzieci i młodzieży – zilustrował 150 książek, stale współpracował z czasopismami dla dzieci; uprawiał też plakat i grafikę. W swojej twórczości odwoływał się do różnych stylów ilustrowania i technik graficznych – najbliższy był mu jednak styl realistyczny. Jego ilustracje są dekoracyjne i dokumentalne. Są uproszczone, wyrosłe z fantazji, a przy tym nie pozbawione realizmu poddanego prawom swoistej stylizacji. Stworzył wyraziste postacie książkowych bohaterów Plastusia i Misia Uszatka. Rychlicki jest autorem ilustracji m.in.: do książek: H. Januszewskiej Jak polska Pyza wędrowała (1947), J. Porazińskiej Psotki i śmieszki (1955), Cz. Janczarskiego Przygody i wędrowki Misia Uszatka (1960), M. Kownackiej Plastusiowy pamiętnik (1960), L. Kerna Proszę słońca (1964).

Źródła:

H. Lebecka. Rychlicki Zbigniew. W: Słownik pracowników książki polskiej : suplement 3 / pod red. Hanny Tadeusiewicz ; zespół red. Hanna Tadeusiewicz (przewodn.) [et al.]. Warszawa : Wydawnictwo SBP-Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2010, 240-242 s.; Rychlicki Zbigniew. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka ; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Białek et al.: pisarze i książki]. Warszawa : Wiedza Powszechna, 1979, s. 638-639.; Grafika w książkach „Naszej Księgarni” / aut. tekstów Ignacy Witz ; oprac. graf. Zbigniew Rychlicki. Warszawa : Instytut Wydawniczy Nasza Księgarnia, 1964, s. 56-57.

Ilustrował: Zbigniew Rychlicki

Szancer Jan Marcin, ur. 12.11.1902 w Krakowie, zm. 21.03.1973 w Warszawie. Grafik, scenograf, malarz, twórca ekslibrisów. W 1926 r. ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie. W latach: 1928-1930 pisał felietony do „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”, 1935-1939 współpracował z krakowskimi czasopismami „Światowidem” i „Gazetą Artystów”, 1948-1951 był scenografem w Teatrze Nowym w Łodzi, od 1951 r. był profesorem ASP w Warszawie (Katedra Książki i Ilustracji). Sprawował m.in. funkcję kierownika artystycznego Państwowego Instytutu Wydawniczego, Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza”. W latach 1955-1958 został organizatorem i kierownikiem artystycznym w telewizji, reżyserem i scenografem eksperymentalnych spektakli teatralnych, pełnił też funkcję naczelnego scenografa Teatru Wielkiego w Warszawie. Tworzył w zakresie rysunku (ołówki, tusz), ilustracji książkowej, malarstwa sztalugowego (olej, tempera, akwarela), scenografii. Był laureatem wielu nagród. Twórczość ilustratorską rozpoczął w 1945 r. Szancer zilustrował m.in.: Bajki I. Krasickiego (1951), O krasnoludkach i sierotce Marysi M. Konopnickiej (1954), Pinokio C. Colodiego (1954), Podróże Pana Kleksa J. Brzechwy (1961), Faraon B. Prusa (1962).

Źródła:

Szancer Jan Marcin. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Białek et al.: pisarze i książki]. Warszawa : Wiedza Powszechna, 1979, s. 645-646; H. Tadeusiewicz. Szancer Jan Marcin. W: Słownik pracowników książki polskiej : suplement / [pod red. Ireny Treichel]. Warszawa ; Łódź : Państwowe Wydaw. Naukowe, 1986, s. 210-211; E. Skierkowska. Współczesna ilustracja książki. Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo, 1969, s. 135-142.

Ilustrował: Jan Marcin Szancer

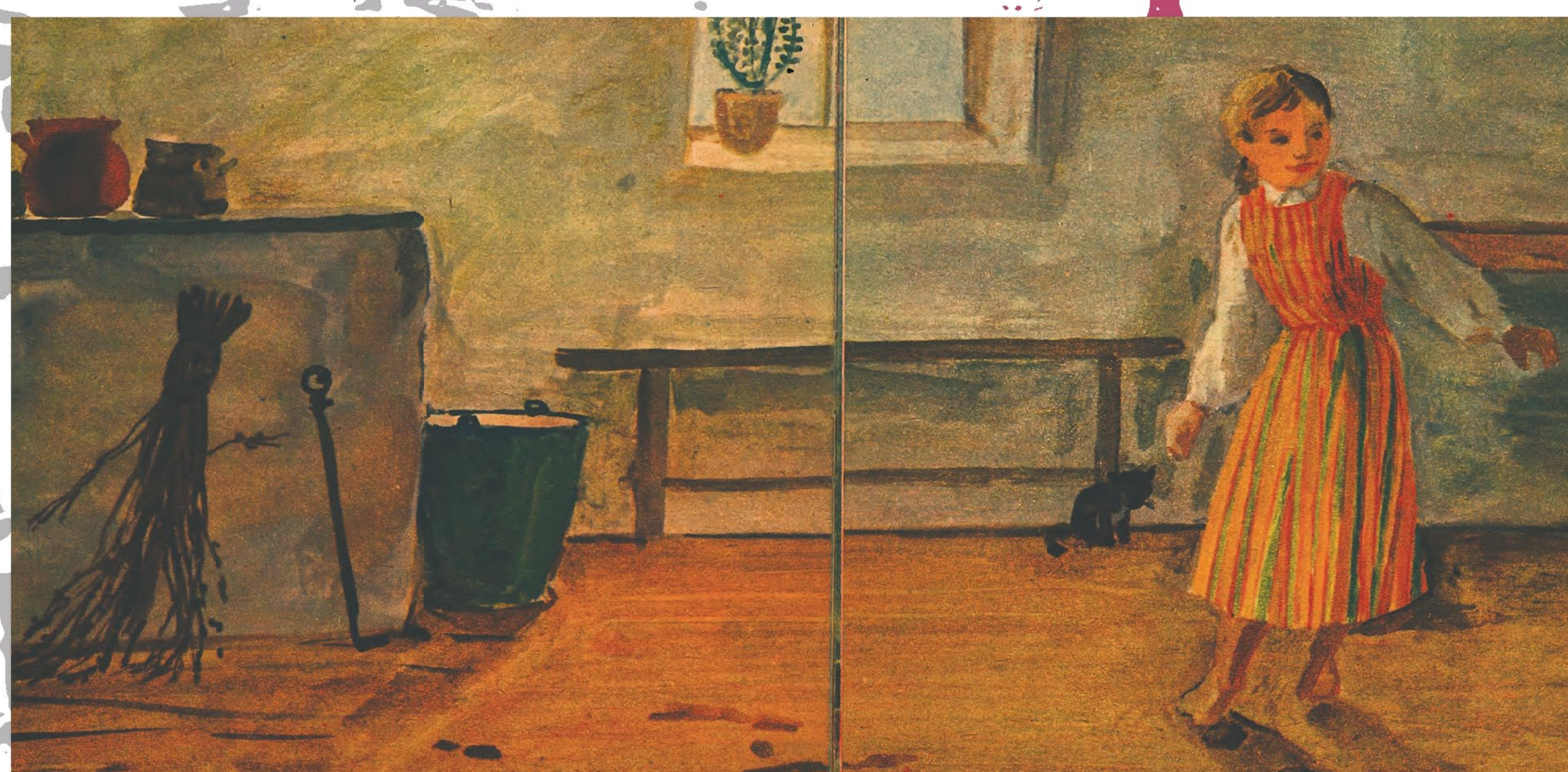
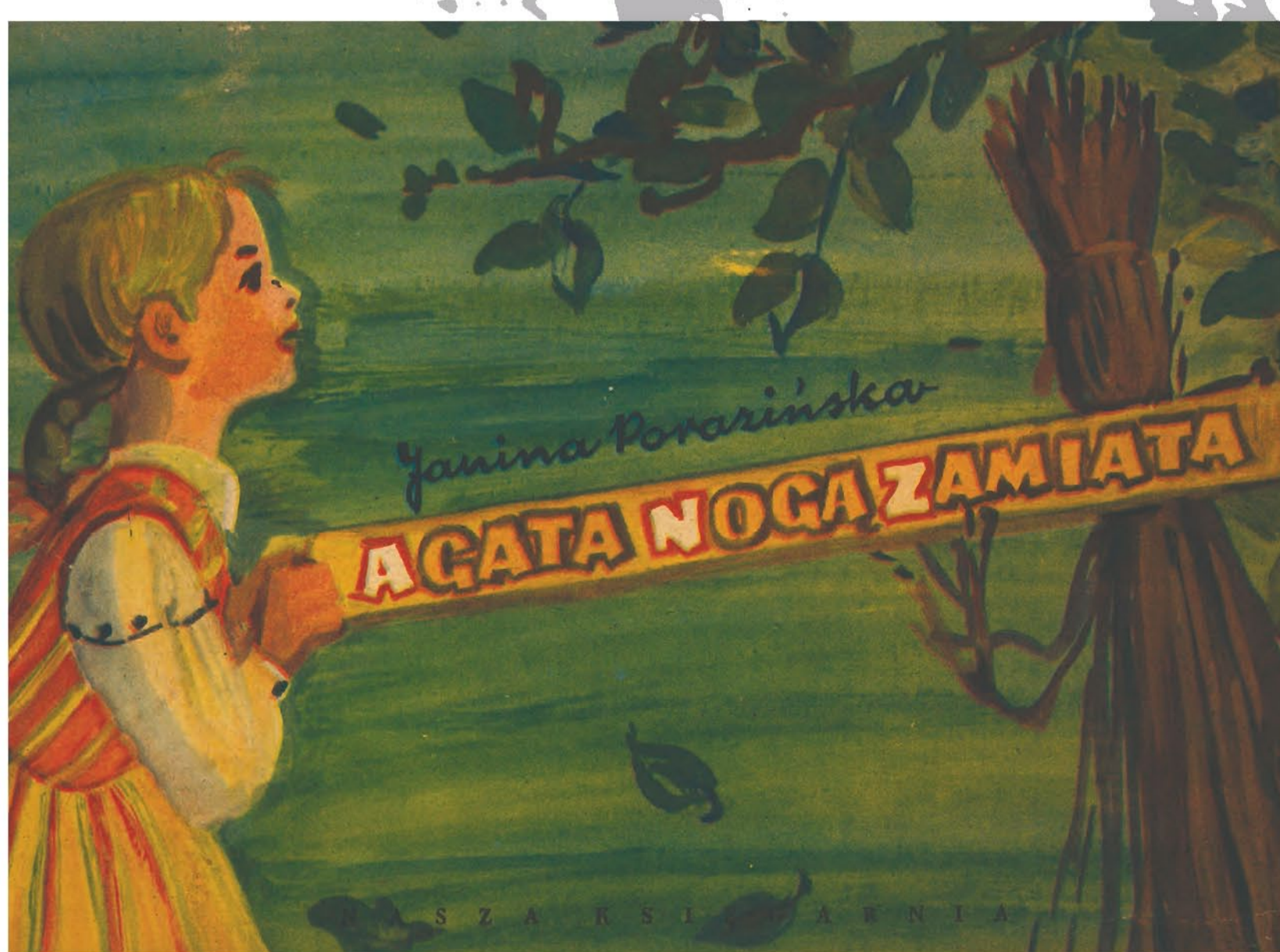
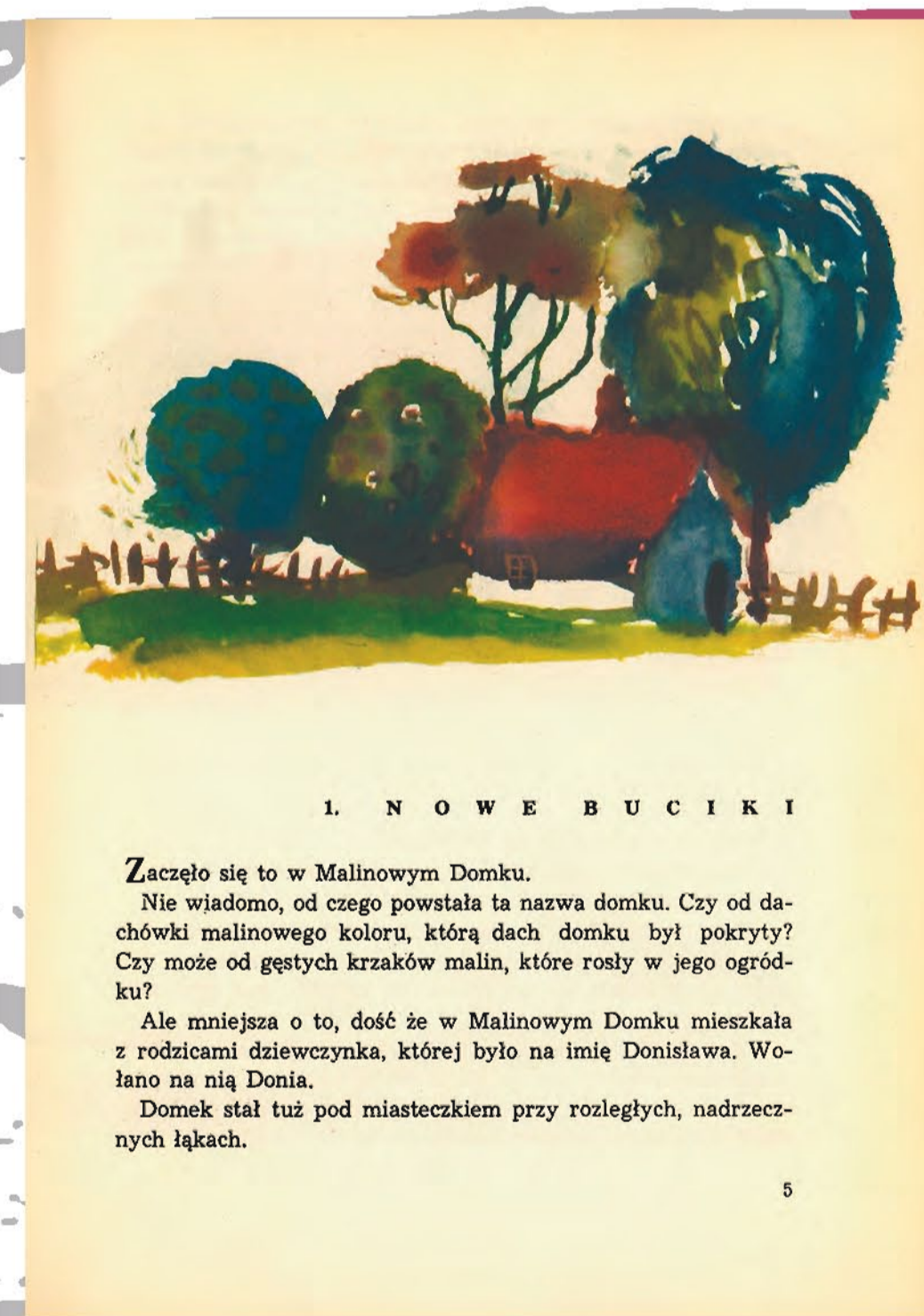

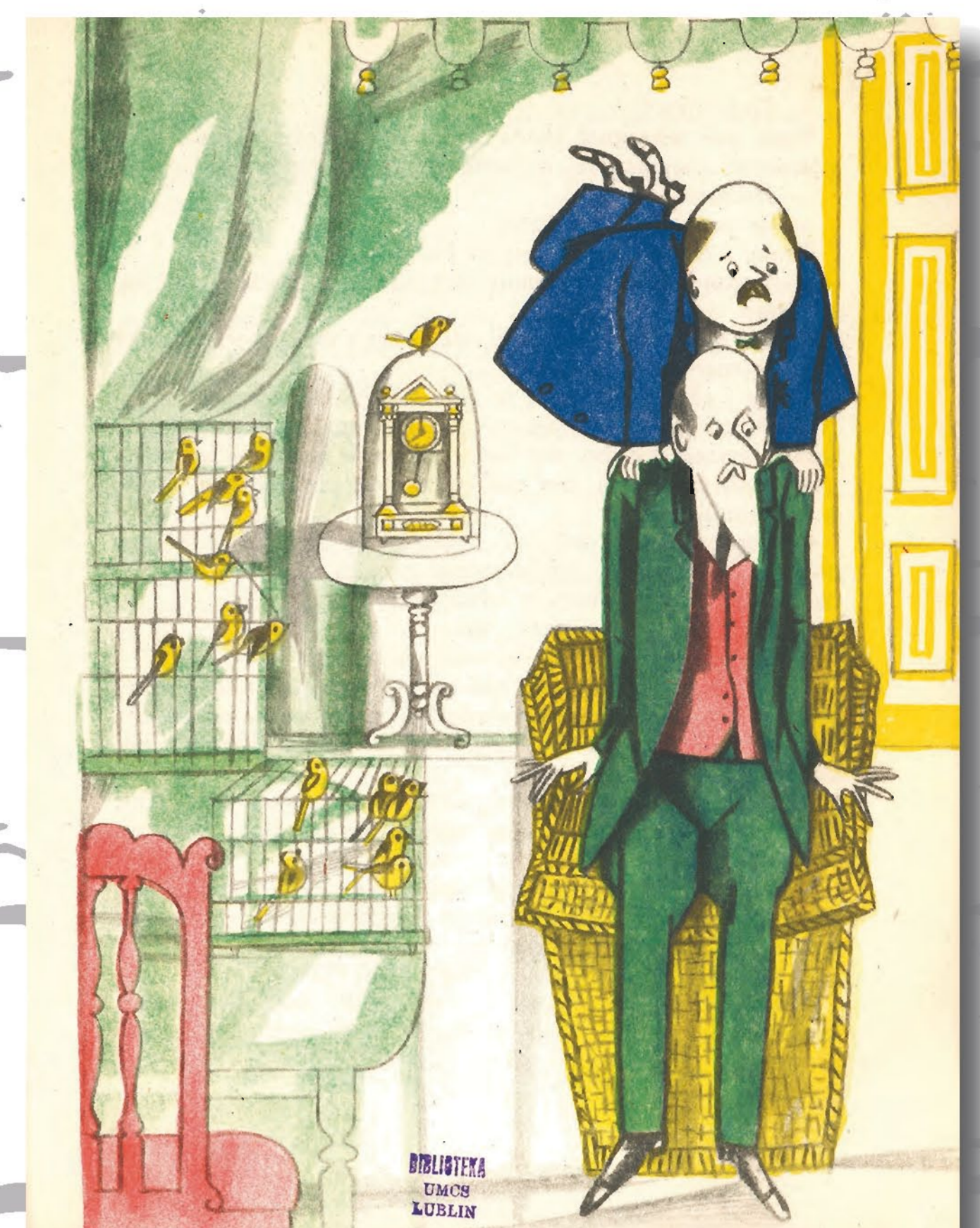
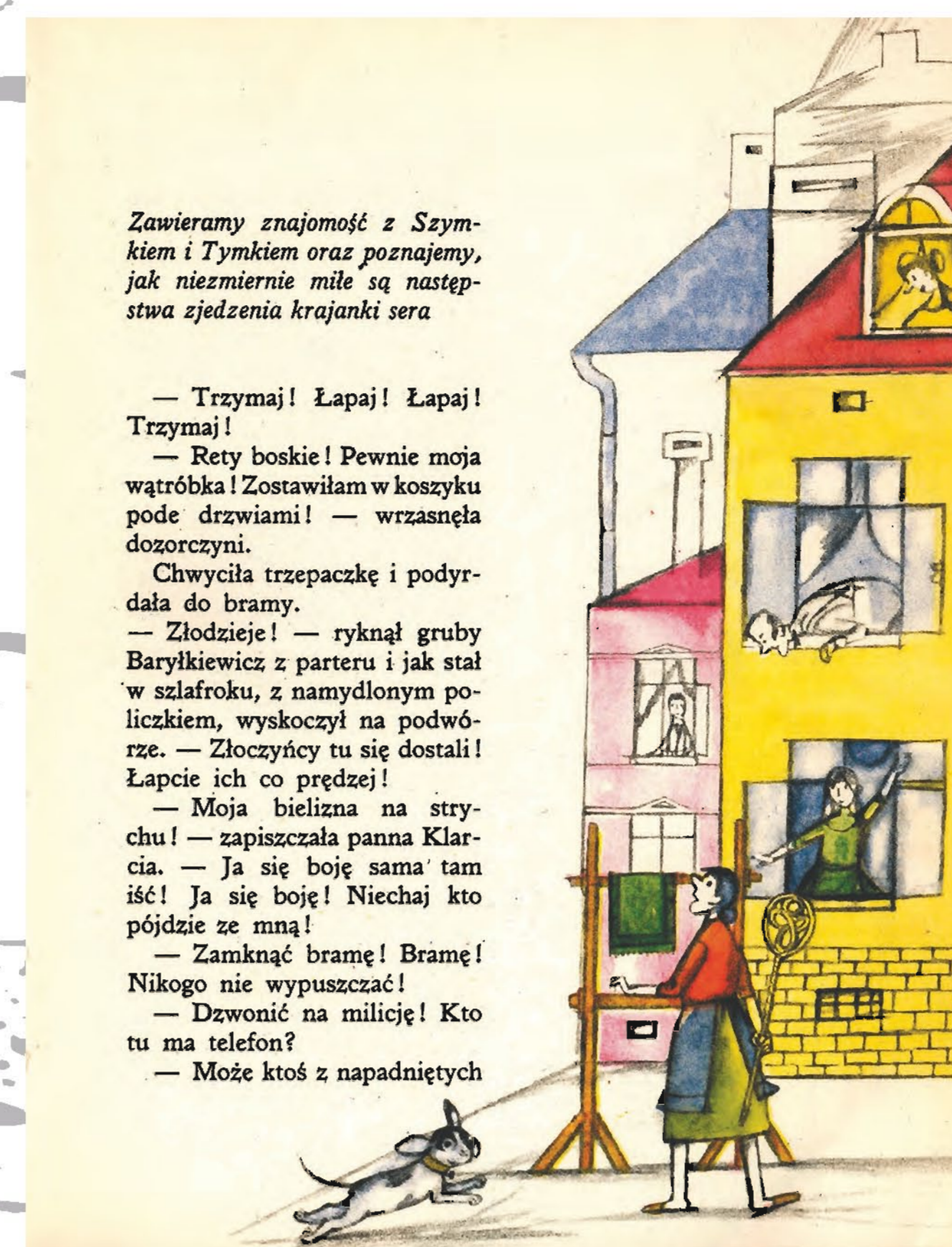
Zieleniec Bogdan,
ur. 23.03.1917 w Sosnowcu, zm. 23.11.1973 w Warszawie. Grafik, ilustrator. W 1950 r., ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie. Profesor w Narodowej Szkole Sztuki i Wyższej Szkole Wzornictwa w Hawanie. Tworzył w zakresie grafiki użytkowej (opracowanie graficzne książek, ilustracje) i warsztatowej (drzeworyt, linoryt), malarstwa sztalugowego (olej, akwarela, tempera), rysunku. Wydał książki: Na Kubie kwitną kasztany (1970), Cuda i dziwy Kuby (1970). Był wielokrotnie nagradzany. Artysta z zamiłowaniem uprawiał animalistykę. Zieleniec zilustrował m. in. książki: O Janku wędrowniczku, Co słońko widział, Jak to ze Inem było M. Konopnickiej, Uparty chłopiec J. Korczaka, cykl Ani z Zielonego Wzgórza L.M. Montgomery, Wierzbnowe kotki K. Artyniewicz.

Źródła:

Zieleniec Bogdan. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kulczkowska, Barbara Tylicka ; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Białek et al.: pisarze i książki]. Warszawa : Wiedza Powszechna, 1979, s. 656; E. Skierkowska. Współczesna ilustracja książki. Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo, 1969, s. 192.

Ilustrował: Bogdan Zieleniec

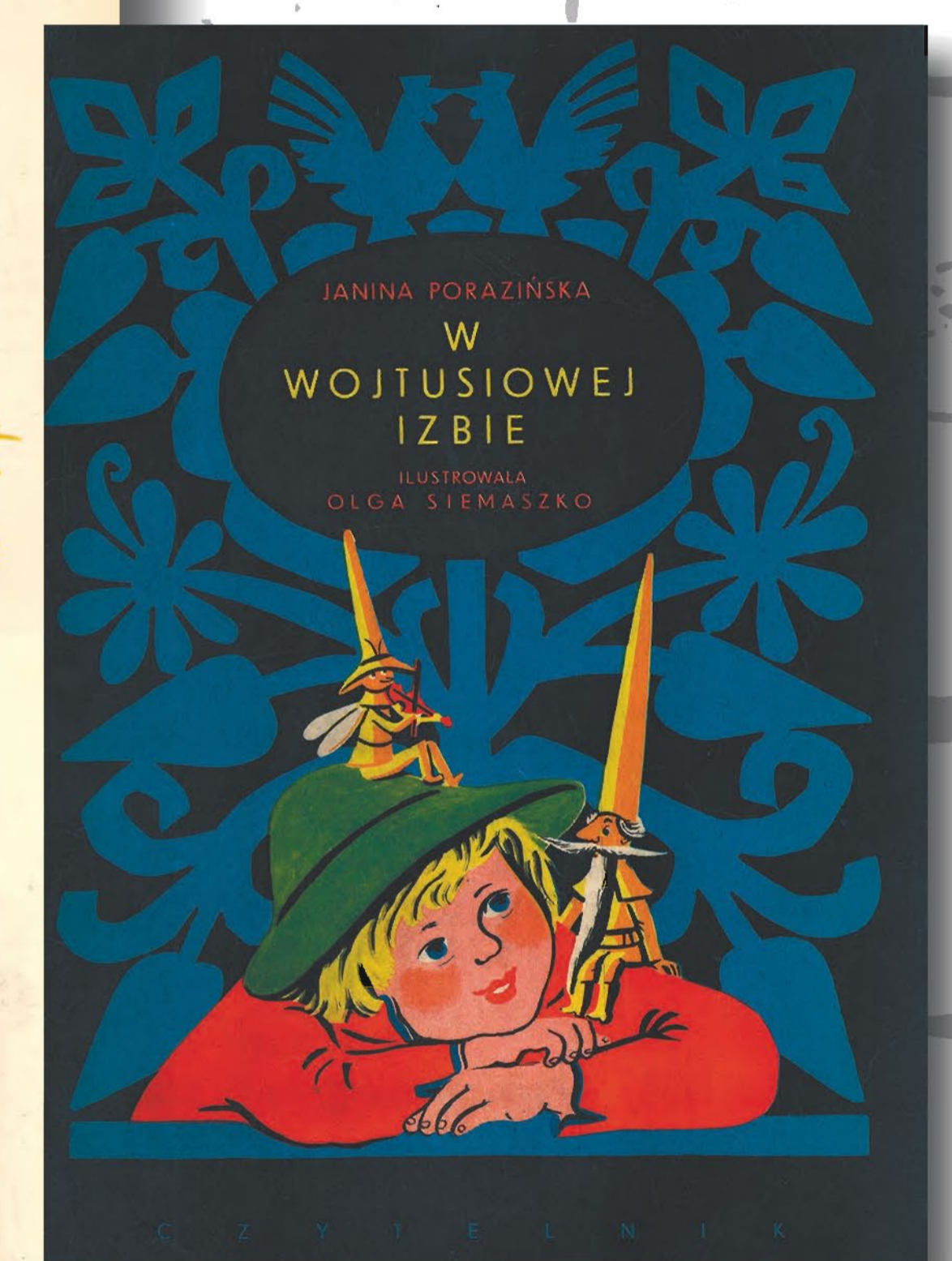
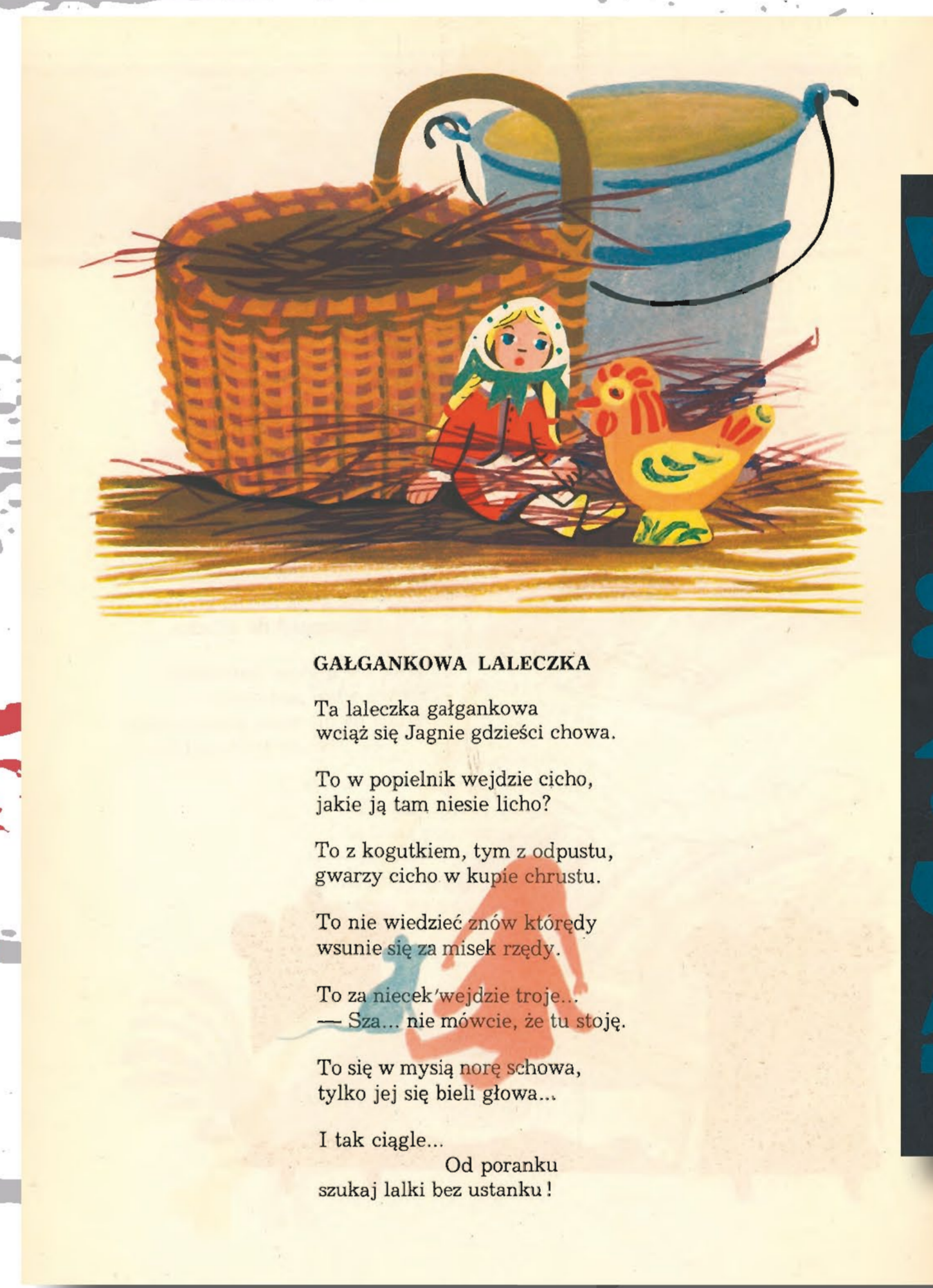

Siemaszko Olga Aleksandra, ur. 19.04.1911 w Krakowie, zm. 6.10.2000 w Warszawie, Ilustratorka. Studiowała w Szkole Przemysłu Artystycznego w Krakowie (1930-1935) i w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (1935-1939). W latach 1949-1959 była kierownikiem artystycznym wydawnictwa Czytelnik oraz w latach 1946-1961 – czasopisma „Świerszczyk”. Zajmowała się projektowaniem scenografii teatralnej, pocztówek, karnetów, kopert dla Polskich Nagrań, plakatów. Zastępną jako ilustratorka książek dla dzieci, głównie młodszych. Zilustrowała m.in.: Krzyśko Magnus E. Łukanina (1938), Dziecię elfów CH. H. Andersena (1971), Alicję w krainie czarów L. Carolla (1954, 1977), Kolorowe bajki W. Grodzieńskiej (1955), W Wojtusiowej izbie J. Porazińskiej (1956, 1976), Wiersze dla dzieci J. Tuwima (1965).

Źródła:

Siemaszko Olga. W: Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży: pisarze, książki, serie, ilustratorzy, przegląd bibliograficzny. [Red. nauk. Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka ; aut. Izabella Jastrzębska: zasady wymowy nazwisk obcych, Józef Zbigniew Białek et al.: pisarze i książki]. Warszawa : Wiedza Powszechna, 1979, s. 640; Zesp. red. Siemaszko Olga Aleksandra. W: Słownik pracowników książki polskiej : suplement 3 / pod red. Hanny Tadeusiewicz ; zespół red. Hanna Tadeusiewicz (przewodn.) [et al.]. Warszawa : Wydawnictwo SBP-Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2010, s.251-252; Grafika w książkach „Naszej Księgarni” / aut. tekstów Ignacy Witz ; oprac. graf. Zbigniew Rychlicki. Warszawa : Instytut Wydawniczy Nasza Księgarnia, 1964, s. 60-61.

Ilustrowała: Olga Siemaszko

